

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.



Főszerkesztő:
ÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Tisza Kálmán bukása.

Budapest, október 3.

(v.) Pandora szelencéjéből sem pattant ki annyi meglepetés, mint az eddig lefolyt választások eredményéből. Tegnap veszendőnek látszott Apponyi Albert jászberényi mandátuma s ma Török Aladár mégis beadta a kulcsot: nem tudták, de nem is merték az erőszakosságot odáig vinni, hogy azt a kétségbevonhatatlan többséget, amely Apponyi mellett állott, a törvényszegések egész sorozata révén kisebbséggé nyomorítsák. Jászberényben tehát rendbe jött a dolog. Ellenben történt a mai nap folyamán az ország más pontján — Nagyváradon — olyas valami, amit senki lehetne nem hitt s aminek váratlan bekövetkezése mély benyomást fog mindenütt gyakorolni. Nagyváradon, ahol 23 év óta állandóan Tisza Kálmán volt a képviselő s ahol a függetlenségi párt eddig rendszerint csupán a zászló becsületéért s győzelemre éppen nem számítvá vette fel a harcot, ma megesezt a legkinosabb csoda: *Tisza Kálmán megbukott.*

Párvonalat nincs amiért huzzunk Jászberény és Nagyvárad között. Kettejük közt az analógia mindössze abból áll, hogy itt is, ott is a közéletnek egy-egy jelentékeny vezérfőia jutott válságos helyzetbe. De minden egyebekben teljesen eltér egymástól ez a két eset, mely e választási küzdelemnek kétségtelenül a legszenzációsabb fejezetét szolgáltatja. Jászberényben nem arról volt szó, hogy kibuktassanak egy kiváló férfit *egy kerületből*; ott ezt a kiváló férfit a *politikai közéletből* akarták erőszakosan kiszorítani. Nagyváradon ilyen tragikus jellege a dolognak nem volt; reméljük, ezentul sem lesz. Tisza Kálmán

soha sem tett fogadalmat, hogy végképp ott hagyja a magyar közéletet, ha a nagyváradiak nem választják meg. Aminthogy ilyen fogadkozásra nem is volt semmi oka, hisz Nagyváradon őt a hatósági erőszak sohasem vexálta úgy, mint Apponyit Jászberényben. Egy másik lényeges különbség az, hogy Jászberényben a választási elnök és a városi klíkk akarta meghusítani a választók többségének akarát, tehát ami baj ott történt, az *felülről* jött; holott Nagyváradon a választási elnök és a municipális hatalom törvényesen és korrektül viselkedett s Tisza Kálmán nem felülről nyomták, hanem a *választók többsége* ejtette el. A harmadik és leglényegesebb különbség pedig az, hogy a jászberényi törvénytiprások szerzői a közvélemény felháborodásának látára s eljárásuk törvényes következményeitől való féltükben a döntés előtt mégis elvették a jobbik eszüket, amiáltal a hiba az utolsó órában reparálódott; holott Nagyváradon a függetlenségi párt tömege hajthatatlan maradt s mindvégig megvalósította szándékát.

A jászberényi esettel nincs miért tovább foglalkoznunk. A közvélemény lángoló tiltakozásának meglelt a fogantatja s így Apponyi ügyében kár nem esett, hanem legfeljebb a merénylet tervezőiben. Ellenben foglalkoznia kell a közvéleménynek nagyon tüzetesen a Tisza Kálmán bukásával. Tulságos nagy politikai súlyt aligha kell vetnünk *arra* a tényre, hogy ime még egy mandátum, amelyet a közjogi ellenzék a szabadlívipárttól elhódított. El voltunk rá készülve, hogy a pénz és a hatósági erőszak hatásainak kiirtása itt-ott — kivált az Alföldön — gyarapítani fogja a függetlenségi párt mandátumainak számát. A meglepő itt csak az,

hogy a zsilip felhuzása után felszabaduló áradatnak egy hulláma *magát Tisza Kálmánt* is el tudta söpörni, még pedig a Tiszaizmus klasszikus talaján, *Nagyváradon*. Ne feledjük el, hogy Nagyvárad eddigelé a Tisza-befolyás megvívhatatlan sziklavára gyanánt szerepelt a közfelfogásban. Biharország koronázatlan királya az öreg generális volt; fia és politikai örököse pedig most is elnöke a megye szabadlívü pártjának. Az ember szinte elképedt, hogy épp itt tudta Tiszáékat a katasztrófa elérni. Hiszen valahányszor az utolsó két évtizedben biztatni, tüzelni vagy ingerelni akarták a Tiszák a liberális pártot vagy a közvéleményt, mindmegannyiszor Nagyváradra vonultak s ott hallatták szavukat, jól tudván, hogy a biharmegyei közönség minden megnyilatkozásukat bizalommal s tetszéssel fogja fogadni. Ott harsant meg a Tiszák riadója a Bánffyval szemben kifejtett kisebbségi ostrom ellen; ott ringott a bölcsője a Tisza-lexnek; ott hintődött el a bizalmatlanság magja a nemzeti pártnak a többséggel való egyesülése ellen; ott volt a színhelye a volt nemzeti párttal való ismételt kötekedésnek; s végül onnan hallatszott legutóbb is az öreg generálisnak értelme, mely — nem tudni, mért — az ellenzék fenyegetőzéseivel való konnveniciától örta a szabadlívüpart országos vezérletét.

S most ugyanott ijesztően könnyű diadalt arat Tisza Kálmánon egy függetlenségi politikus, aki most is, mint máz annyiszor, nem azért ment oda, hogy győzzön, hanem csupán azért, hogy ellentállás nélkül ne vihessen el Tisza Kálmán a mandátumot. Barabás Bélát talán még erősebben lepte meg az ő váratlan nagyváradi győzelme, mint Tisza Kálmánt az a hír, hogy megbukott.

TÁRKA.

Október.

Prologus.

Nincs semmi nesz. Fölöttem tölgyfa lombja,
A hervadó nap fénye beragyogja.
A sárguló, tar lombokon keresztül
Nem ősmert színek fénykévéje hull;
Madár se szól, selymes szellő se rezdül,
Pihen az erdő mozdulatlanul.

Október van az erdőn és szivemben,
Köd és verőfény oly bússá tesz engem.
A mult idők emlékein keresztül
Aranyos, selymes haj villan felém.
Egy édes ajk édes beszéde rezdül . . .
És lantomat halkán felajzom én.

Fare thee well!

Ne váljunk el egymástól hosszú útra,
Mint ősmertelenek.
Ó hadd nézzek tenger szemedbe újra,
Bús pillantással hadd köszöntselek.

Szeretsz? Nem kérdem, hisz szemed eláru
Mindent, mi lelked mélyében pihen,
Mint a nyugalmas kék égbolt kitérül,
Úgy néz reám fonséges szeliden.

Hazug a szó! Kimondod: messze szállott!
De a szemedből igazság ragyog.
Rejtsd félve bár, belőle minden álmot,
Minden fájó vágyat kiolvasok.

Nem kér viszonzást szomorú szerelmem,
De búcsuzásul, édes, nyujts kezét.
S ha kis kezéd megreszkettet kezemben:
Elmondtól mindent... Menj! Isten veled!

Arcellino levele.

Az utcán tegnap láttalak,
De más vagy Columbina!
Az arcod sápadt, hervatag,
Rá fájdalom van írva.

És míg szemedben azelőtt
Rózsás jókedv cikázott,
Most halovány ősz, sűrű köd
Lep el minden virágot.

Mért vagy halvány, oh mi bajod
Én gyöngé rózsaszálam?
Felejtstünk bút és haragot,
Jőjj, sird magad ki nálam.

Az élet, látod, oly rövid
S én úgy szeretlek téged.
Jőjj! Ne mulaszd el perceit,
Hogy virágjában érjed!

Ami érzés szivembe' van,
Azt mind elédbe ontom,
Óh csak kacagj fel hangosan,
Mondd egyszer még: Bolondom!

És én elédbe térdelek
Könyvek közt kérve, sírva
Szerelmes bolondod leszek
Királynőm, Columbina!

Pásztor Árpád.

A szépség ellen.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Szépnek lenni, olyan dolog, amire mindenki vágyik, bármennyi hazugság, képmutatás és cinikus önértzet is igyekezzék ezt tagadni. Csak éppen a gazdagság versenyezhet vele ebben a közkívántságban, de még ez a hatalmas rivális se veri le, mivel azon a területen, hol az ember számára legkedvesebb győzelmek teremnek: a szerelemben, a pénz csak anyagi értelemben minden, míg a szépség még ezen a mindenben fölül-emelkedő érzelmi, esztétikai vonalmat is meghódíthatja. Tehát a szépség hatalmasabb a pénznél: de ha hatalmasabb is, nem sokkal, s főleg nem nemesebb, nem más jellegű, nem olyan, amely lenézhetné a pénzt. Sőt ellenkezőleg, az a két vetélytárs nagyon egyenjellegű, egymásért gyakran fölváltható s épp ezért a földi javak egyazon osztályába tartozik.

Mindaketten anyagi, kivülünk álló, öntudattal össze nem függő javak s épp ezért e boldogsághoz nem elegendhetetlenül szükségesekek. S ez még fokozottabb mértékben áll a szépségre nézve. Furcsa dolog, hogy az emberek valami olyanra adnak sokat, ami tulajdonképpen csak a gondolkodás útján jut tudomásukba, tehát könnyen felejthető volna. A testi fájdalom, vagy lelki gyötrelm önkényesen, hivatlanul és elűzhetetlenül kopogtat az öntudat ajtaján. Ha nem is gondolunk rá, megijelenik s ha a kivülről jövő ok nem szünik meg, feledni-akarással, reflexiókkal mi nem szüntetjük meg. Es ezért a lelki és testi belső egyensúly szükségessége benne van a boldogság titkáról irt milliárd aggregében. A szépséget azonban nem érezzük, nem vesszük tudomásul. Ha másokkal nem hasonlítjuk össze magunkat, ha nem érdeklődünk a szépség törvényei iránt, ha nem gondolunk a szépségünk vagy rutságunk felől, sohse tudjuk meg, hogy milyenek vagyunk.

Barabás Béla úgy járt ott, mint aki komoly szándék nélkül megy háztüznézni s a leány váratlanul a nyakába varrja magát. Ellenben Tisza Kálmán úgy járt, mint a vőlegény, akinek a menyasszonya hirtelen és szó nélkül visszaküldi a jeggyűrűjét.

A nagyváradi mandátum sorsa e választási hadjáratnak talán legmeglepőbb epizódja. Mi ránk nemcsak váratlanságával, hanem kínosan is hat a Tisza Kálmán bukása. Sajnáljuk, hogy megtörtént. Minket bizonyára nem terhel az a gyanu, hogy tulságosan dédelgettük az ugynevezett Tisza-féle szellemet. Ismertük mi nagyon jól e szellem fogatkozását és ferdeségeit, s valahányszor kellett, keményen sorompóba is léptünk ellene. De ez nem akadályozta minket annak a kimondásában, hogy a nagy tapasztalatu államférfiúnak, aki másfél évtizednél tovább tartotta kezében a kormány gyeplőit, a parlamentből való kiszorulása nagy és fájdalmas hézagot nyit a magyar közéletben. Tisztes alakját jól megérdemelt presztizs veszi körül; s noha nem hunyunk szemet ama szándékos hibáin és akaratlan botlásain, amelyeket — kivált a közelmúltban — elkövetett, mégis kimondjuk, hogy csonkának látjuk a magyar törvényhozást nélküle. Az öreg generális majd csak meglesz valahogy a parlament nélkül; mindenestre könnyebben viseli el ő ezt a bukást, mint a magyar képviselőház színvonalát.

A nemzeti akarat szándékai úgy látszik kifürkészhetetlenek. Hogy miért legyen Barabás Bélának két mandátuma, Tisza Kálmánnak pedig egy sem, erre elfogadható okot bajos volna találni. Úgy látszik, a közjogi ellenzék meg akart valamit torolni Tisza Kálmánon. De vajjon mit? Ha azt, amit miniszterelnök korábban tett vagy mulasztott, akkor a megtorlás későn jön. Ha azt, amit a Tisza-lex felvetésével Bánffy érdekében cselekedett, akkor meg csodálkoznunk kell, hogy ezt a bosszúvágyat annyi idő óta semmi különösebb harag nem árulta el. Mit jelent hát ez a váratlanul kemény lecke, amely az agg Tiszának a nagyváradi polgárok többsége részéről kijutott? Választ e kérdésre nem tudunk adni. Fejcsóválva konstatáljuk a veszteséget, amelyet a nagyváradi katasztrófa a közéletnek okoz.

A választások.

Budapest, október 3.

Az a kirívó disszonancia, mely a választások első napjának kedvező eredményét csúnyán elhomályosította: a jászberényi eset mára szerencsésen elsimult. Apponyi Albert győzött s a jászberényi garabonciások az elemi erővel rájuk zúduló ítélet nyomása alatt nem merték végigcsinálni galád esinjüket. Meg lehet abban nyugodni, hogy gróf Apponyi Albertnek az egész nemzet segítette kivívni a jászberényi mandátumot. Ez így rendben van.

A mai második nap azonban fájdalmas meglepetéseket hozott. Jelentős nevek, imponáló alakok törődtek ki a parlamenti munkások sorából. Egyik-másik veszteség tulnó a pártvesztés jelentőségén és az egész parlament érzékeny veszteségének mondható. Ott van legelső sorban Tisza Kálmán, az egykori hatalmas miniszterelnök, a generális és közlegény, a mai Magyarország egyik legerősebb munkása, a sokat támadott és mégis körülrajongott államférfiu, akit törzsökös kerületében, Nagyváradon megbuktatott a Kossuthpárti Barabás Béla. Hogy ez a bukás milyen okokra vezethető vissza s milyen szálakból szövődött, hogy kik és kit buktattak Nagyváradon: azt nem akarjuk itt feszegetni. De fájdalmas és jelentős ez a veszteség, az bizonyos. A parlamentet alig is lehet elképzelni az öreg Tisza Kálmán alakja nélkül. A generális hiányozzék a parlamentből? Őt ne lássuk többé a folyosón? Sok elfojtott indulattal, sok halkra fogott maliciával, de mégis csak több tisztelettel kísérték őt magányos folyosói sétáin a fiatalok s most már igazán csak a szellemené lesz a t. Házban, amint azt gyakran mondogatták a szélbaliak. Egy karakterisztikus, erős, magyar alak esett ki az új parlamentből s ezt nem lehet minden megilletődés nélkül elregisztrálni. A magyar történelmnek egy eleven fejezetét hasították ki Nagyváradon a parlament könyvéből: — nagy szenzációja és fájdalmas érzése lesz ez holnapra a nemzetnek.

Kisebbségben maradt Láng Lajos is Nagyváradon. Az agrárius Bay Lajos közel háromszáz szónyi többséggel kerekedett föléje. S Láng Lajos, ez az elsőrangú parlamenti erő, aki a képviselőház alelnöki székében annak idején nemcsak a törvényhozás, de az egész közvélemény tiszteletét vívta ki magának: szintén akkora veszteség, hogy meg fogja érezni a parlament. Remélhető azonban, hogy amitől Nagyványa megfosztotta, más kerület megadja még neki idejében

az alkalmat, hogy kiváló munkaerőjét az ország javára s a törvényhozás díszére érvényesíthesse.

Kimaradnak az új parlamentből olyan jelentékeny erők, mint Rosenberg Gyula, Makfalvy Géza, Légrády Károly, kibukott olyan érdekes alak, mint a mindenhez értő Major Ferenc s még több. Erős és kipróbált férfiak a veszteséglapon s ki tudhatja ma még: milyenek, akik helyükbe jönnek...

A mai nap aktuálisabbá teszi annak a jelenségnek hangsúlyozását, hogy míg a szabadelvűpárt és nagyrészt a függetlenségi párt is alkalmazkodni iparkodik a tiszta választások ideáljához, addig a néppárt viselkedése a tiszta választások gondolatát sok helyütt egyenesen beszennyezi. Már a választási mozgalmak során is sok gyanus momentum merült fel a néppárt fanatizáló és terrorizáló hajlandósága szempontjából, de most egyes kerületekből igazán megdöbbentő bizonyítékok hírt hozza a táviró. Réczálmason a néppárti kortesektől fanatizált tömeg lehuzta kocsijáról Günsberg Mór iváncsai földbirtokost és zászlórudakkal agyonverte. A pinzehelyi kerületben pedig a néppárti káplánjelölt és az ő kortesei addig szították a választókat a csendőrkörei, míg ezek kénytelenek voltak fegyverhez nyulni. S az összeütközésben ki is lett volna a vesztes? Csak a nép, a szegény félrevezetett nép. Három embert agyonlőttek, többet megsebesítettek. Ebből aztán olyan riadalom támadt, hogy a választást is föl kellett függeszteni. Történt pedig ez nem szabadelvűpárti kerületben, hanem annak a poéta-lelkű Rákay Lászlónak kerületében, aki sokkal jobban ismeri és szereti a népet, semhogy maga ténne ki izgalomnak és pláne veszedelemnek. De másúnan is szomorú hírek jönnek néppárti fanatizálásról, véres összeütközések okozásáról.

Egyébként ma már a kerületek legnagyobb része túl van a választáson s a pártok képe úgy alakul, amint azt az első nap eredményei után előre láttuk.

A vidéken.

Első nap.

Akosfalva, október 3. Légrády Károly eddig képviselővel szemben Makai Zsigmondot választották meg a kerület képviselőjének. Ez a választás a legkülönösebb, melyet a krónika valaha fűjegyezhetett. Még a választás megnyitásokon ugyanis Légrády Károly ellenjelölt nélkül állott. A választás elnöke reggel így is jelentette s a várakozásra kitűzött időre is eltelt a nélkül hogy másik jelöltet ajánlott volna valaki. Mikor ehhez képest a Légrády-párt megnyugvással telegráfálta meg a biztosra vett egyhangú választást s a választás

Mert a született rutság, sőt a megszerzett rutság keletkezése közben se hatol be az öntudatunkba. Egy párbajban levágott orr fájdalmat és elrútlást okoz: a fájdalom, a seb érzése fölirthatatlanul beront az agyba s amíg a gyógyulás be nem áll, ott zsarnokoskodik. A csonkaság okozta elrútlás azonban, mely ezután és mindig megmarad, nem jelenti a jólérzésünk föltétlen csökkenését: csak az összehasonlítás, a kívülről, azaz tükörön által való önszemlélés vezet rá arra, hogy valamink hiányzik s okoz esetleg fájdalmat. Mert egy szépség hiány tulajdonképpen csak másra nézve, kívülről nézve hiány: a rut ember épp oly jól érezheti magát mint a szép, föltéve, ha nem hiú, azaz a másokra gyakorolt külső hatását nem tekinti olyan értéknek, amelyet értékesíteni akar.

Hogy a szépség csak ilyen beváltás útján, s nem közvetlenül élvezhető jó, ezt a női szépség problémájának mélyigható megnevezése bizonyítja. S ebből lehet levezetni azt a törvényt is, hogy a szépség mint eszmény, mint cél káros, nemtelen, művelődésellenes, azaz hogy a szépség lehet hasznos dolog, de a lelki nemesedésnek, különösen a nőnél határozott akadály. Egyáltalában az egész szépségkérdés a nőre vonatkoztatva mutatja ki igazi természetrajzát. A test külső varázsa ugyan mindenki számára és mindeneseten fontos: de a nőre nézve s első sorban a nő fő érvényesülési területén: a szerelemben ma még majdnem egyedüluralkodó. Hisz ha beváltandó s nem közvetlenül érzéssé váló érték a szépség, nyilvánvaló, hogy fontosabb arra a nemre nézve, mely nem szabad, mely a másiktól nyeri az eszközöket az életre. Ennek a nemnek ugyanis szüksége van arra, hogy ezekért az eszközökért valamit adjon a férfinak s ez, akáresak az igazi pénz, egy esere-érték, a szépség. A férfinak azért van kevesebb szüksége erre a csere-értékre, mert kevésbé van rá utalva, hogy egy más embernek való egyéni odaadás útján szerezze meg az életélve-

zés jogait. A férfi munkát, pénzt ad s folytonosan mással állhat eme értékeket kicserélő viszonyba: ezeket az értékeket is viheti ugyan nő a vásárra, de sokkal kevesebb sikerrel, mint a férfi. A női munkás például ugyanannyi munkaidőért negyedannyit kap mint a férfi. Az egyetlen női érték tehát, melyet nem nyom le a férfi konkurencijára, a szépség s épp ezért érthető, hogy a női nem egzisztenciája tulajdonképpen ebben erre van alapítva. Újtbl mondom azonban, akár a pénz, a munka, ez a szépség se közvetlen forrása a jólérzésnek, az anyagi boldogságnak, hanem csak eszköz, melylyel ezek megszerezhetők.

S épp ezért akadály a szépség a lelki nemesedésnek, a fejlődésnek, a benső művelődésnek. Mielőtt bizonyítom ezt, kérem, hasonlítsák össze a tipikus szép nő belső egyéniségét a tipikus nem szép, de azért nem jelentéktelen nővel. Hisz a divat-hölgy, a professional beauty, a kokott lelki üressége közhely. Ellenben figyeljük meg, valahányszor egy író valami lelki kiválóságot, valami magasabbrendű nőt akar elénk idézni, mindig a testi, érzéki varázs mérsékeltségét, szerénységét, diszkrétségét emeli ki. Mert a szépséget, mint nemesség-ellenes tényezőt, már a tömeg-érzés is öntudatlanul elismeri.

S nagyon természetes is ez. Szépnek, pláne nagyon szépnek születni oly kinevet, oly előnyt jelent, mely a lét küzdelmében eleve a győzők, a legelső köze állítja a birtokost. Az a folytonos csodáló szemlélés, előzékeny, bókáló bánásmód, melyben a szép ember, különösen pedig a szép nő részeseit, túlmelegedtetve és önértetessé tesz. A kívülről jövő anyagi élvezetek, a szépség képviselte kegy esere-érték készletért oly bőven kinnálkoznak a szép nő számára, hogy eszébe se jut magasabbrendű, lelki, szellemi élvezetek megkivánása. Ezen anyagi nélkülözés emelvénye vagy gyors elháríthatósága imigy teljesen ugarrá teszi a lelki értékek esetleg létező televényét is. Pedig a fejlődés, művelődés, nemesedés nem egyéb

mint a durván anyagi, érzéki élvezés és szenvedés, azaz élés fölemelkedése, kifinomulása szellemivé, érzelmivé, lelkiivé. Akinek ez kissé bizonytalanul hangzik, nézze meg a műveltségek, a kultúrásadalmak keletkezését. Minden kultúra a nélkülözés terméke. Éppen azért ott, ahol a természet pazarságánál fogva anyagi nélkülözésről szó se lehet, a tropikus tájékon kultúra sohasé fejlődött ki. Ellenben az oly népek, melyeknek az anyagi jólérzés nem repült folyton sült gaibambént a szájába, alkalmazkodás, értelmi megfontolás útján nemcsak az anyagi szükségleteket csikarták ki a mostoha természetétől, de ebben a küzdelemben magasabbrendű, nemesebb életmódok tudatára is ébredtek. Így történhetett meg aztán, hogy a máig elért legnemesebb nevelés, leggazdagabb lelki és érzelmi életű társadalmak: az európai kultúrnépek oly területen, oly éghajlat alatt élnek, mely egyáltalában nem mondható pazarnak. Sőt ennek a mi civilizációnknak legújabb fejlődése, az angol, a német tulemelkedése a délre, az olaszon, sőt a francián, bizonyítja, hogy a művelődési, a nemesülési vágy oly külső mostohaasággal, oly természeti alapszegénységgel is megbír küzdeni, melyet még az előrelátó tudományos gondolkodás se mert sejtteni. Hisz a rómaiak is azt hitték, hogy a sívár, hideg Germániában s a kődös, sziklás Britanniában sohasé fejlődhetik művelődés, jólét, gazdagság. S ime ma Itália a koldus, a szegény, a gyöngye, amely abból él, hogy a mostoha éghajlatu Észak melatni akar.

Ez az egyáltalában nem fölösleges művelődés-történeti eitérés jó megvilágítja annak a viszonynak, mely az egyén szépsége, külső, természeti adományokban való bővelkedése és lelki fejlődőképessége közt fonnáll. Igen, a szépség is olyan hangolásra, lelki önhangolásra esábitó adomány, mint a déli tájak pazarsága. A szép nő nem egy keveset nélkülöz, tehát nem adja magát az érvényesülés nemesebb eszközeinek kifejlesztésére: nem tanul, nem gondolkodik,

elnöke már konstatálni akarta, hogy ellenjelölt nincsen, — hirtelen szavába vágott Makkai Zsigmond, *Légrády Károly főkörtése*. Ivet vett ki a zsebből s a következő szavakkal nyújtotta át az elnöknek:

— Kérem, itt van még egy ajánlás.

Ebben az ajánlásban pedig *iz választó őt, Makkai Zsigmondot ajánlotta második jelöltnek*. A Légrády-párt persze a legnagyobb konsternációval nézte ezt a hihetetlen fordulatot, de végre is nem lehetett rajta változtatni. Megkezdődött a szavazás és *Légrády Károly kisebbségben maradt a saját — főkörtésével szemben, Makkai Zsigmondot egyszerűen paraszterben, teljesen műveletlen, ácsmesterséggel foglalkozik*. Magyarországon ő az első parasztképviselő s amint látható, elég flikkával intézte, hogy az lehessen.

Baksa: Berger Ignác liberális 1309, Sibirik Adorján 365 Darányi Ferenc néppárti 1396 szavazatot kapott. Berger és Darányi közt pótválasztás lesz.

Enying: Bakó József függetlenségi 266 szótöbbséggel megválasztott Purgli Sándor 744 szavazata ellen.

Fehértemplom. Az itteni választás szokatlan nagy arányainál fogva páratlanul áll a vidéki választások történetében. Ugyanis leszavazott 4733 választó; ebből dr. Szivák Imréné 2375, dr. Pescha Miklósrá pedig 2360 esett; — s így Szivák lett 15 szótöbbséggel megválasztva. A végig érdekesítő választás reggeli négy óra után ért véget.

Fűlek. Beniczky Árpád Kossuth-párti 290 szavazattal szemben báró Andrássy Gáborra 140 szavazatot esett s így Beniczkyt választották meg.

Galanta: Hortoványi József Ugron-pártit 485 szótöbbséggel megválasztották gróf Esterházy Mihály szabadelvű ellenében.

Győr: A győri választás egyike volt az ország legérdekesebb és legizgalmasabb küzdelmeinek. A szabadelvűpart jelöltje Szávay Gyula írófarsunk, az ottani keresk. kamara titkára volt. Ellenében sokáig nem találtak jelöltet, végül Hilbert Károly dugaszdag sorskereskedőt, a katolikus kör büncg. tagját léptették fel — Kossuth-párti programmal. Óriási küzdelem folyt, a választás napján különösen s már előtte két héten át. Az izgatás és korteskedés a katolikus papok és alkalmazottak vezették — a Kossuth-párt javára, tulajdonképpen Szávay személye ellen, kibben Győrött a liberális megalkuvást nem ismerő harcosát ismerik. Megtörtént az, hogy a Kossuth-pártra szavazott Mohl Antal jelenlegi helyettes püspök és Kutrovác Ernő felszentelt püspök, azonkívül a kármelita főnök, Acsay benecs igazgató s vezetősük alatt az egész káptalan, benecsék stb. Ily módon izgalmas küzdelem után, amilyen még sohasem volt Győrött, Szávay a liberális zászlóval 10 szavazattal elbukott.

Gödöllő: Wolfner Tivadar szabadelvűpartit 261 szótöbbséggel választották meg Olay Szilárd függetlenségi jelölt ellen.

Hajdu-Dorogh. Az esztergomi megyei hajdu-doroghi kerületben a szabadelvűpart Szacelláry György és a néppárti Perczel Béni közt a pótválasztás e hó 17-én lesz. A tegnapi késő este belezelt választás után a Kossuth-párti vezérérőfiai a szabadelvűparthoz

nem finomítja, nem gazdagítja az érzés és gondolkodás világát. Nem ismeri meg a nemesebb élvezetek izét s így nem támad rájuk étvágya se. A rut nő, általában a rut ember mindezt meghódítja s így aztán fejére is nő a szépeknek. A férfi-világban, ahol már jeleztem, hogy a szépség szerepe sokkal kisebb, annyira érvényesült ez a törvény, hogy az emberiség Pantheonjaiban majdnem csupa testileg csunya, rút, jelentéktelen, satnya ember emlékét őrzik. Ez az anyagi alsórendűség volt a születéstől nyert kiválóság mellett eme kiválóságok érvényesülésének főtenyezője. Sőt a nők versenyében is látjuk, hogy éppen a parti-csinálás, a férjhezmenés, tehát a legnőiesebb érvényesülési mód területén is egyre gyakoribb a rut, de lelkiileg előkelő, nemes, érzelmi és értelmi műveltségű nők tűneményes sikere.

A szépség tehát tényleg jó dolog, de csak abban az esetben, ha nem válik úrrá az ember fölött, hanem csak egyike a többi lelki és anyagi értékeinknek. Hogy mily gyakran válik nőknél úrrá a szépség, ezt nem kell magyarázni. Hány-ször vérezik el a szép nőnek férjhezmenéstől folyton, állandóan kijutó érzelmi visszofutásától a szemérem, a szépség ébresztette csábítások s a csábítások ébresztette bódulat hivatott ellensége. S ha ez elvérzett, akkor majdnem mindig beáll az erkölcsiség kezdete. A szépség tehát, ha nem is föltétlen ellenség, de mindenesetre veszélyes ajándék, melyet fegyelmezni kell. Ezért ha nagyon, nagyon szép leányokat látok, mindig fölébred bennem a mészárosi szempont s a szépségben megnyilatkozó örök nőieségre mindig gretchenesség, a traviataság árnyéka hull. Mert nemcsak a Gauthier Margitok élete eltévelyedés, hanem minden szép nő, aki lelki belső fejlődése helyett a szépsége árán szerzett fényes és igen erkölcsös házasságot választotta életül.

Szász Zoltán.

csatlakoztak és a küzdelmet egvütösen veszik fel a néppárt ellen. A Kossuth-párt hívei tegnap késő este a Fűrdő-szállóban megtartott értekezleten végleg elhatározták a csatlakozást s így módon a szabadelvűpart győzelme biztosra vehető.

Halmi. Fogarassy Zsigmond szabadelvűpartit választották meg.

Héthárs: Bornemisza Lajos szabadelvű választották meg Szinyei Mersé Pál helyébe.

Illava. Kubinyi Györgyöt újra képviselővé választották.

Késmárk. Vesztér Imrét 382 szavazattöbbséggel szabadelvűpartit képviselővé újra megválasztották.

Körmen. Chernel György szabadelvű erős küzdelem után újra képviselővé választották.

Körmezőbánya. A körmezőbányai választóközönység megbízásából Palkovits Emil polgármester választási elnök, Chabada József a kerületi volt képviselője, Szemethanovics József, Ifjogyzó és választási jegyző, Reitzner Miksa, főbányanagós és pénzverdeti igazgató, Rakovitsky Imre pártelnök dr. Wildmann Adolf ügyvéd, pártjegyző, Tölösy Béla, postahivatali főnök, Klausz Lajos adótárnok Psozka Ferenc főreáliskola tanár, dr. Balázs Márton kincstári orvos, Heller Jakab nagykereskedő ma átadták Lukács László pénzügyminiszternek a választásról szóló jegyzőkönyvet. Palkovics Emil polgármester beszédére Lukács László pénzügyminiszter hosszasan felelt, megköszönve a bejele helyezett bizalmat. Azután a bizottsági tagokat meghívta ebédre.

Lendva. Gróf Wilcek Frigyes néppártit 138 szótöbbséggel megválasztották Varga Gábor szabadelvű ellen.

Lovrin. Rónay Jánost, a kerületi volt országgyűlési képviselőjét, Schreyer Viktor ellenében újra megválasztották.

Megyasszó. Nagy Sándor újra képviselővé választották.

Mezőtur. Dr. Tóth János függetlenségi 1434. dr. Benicsk László 48-as demokrata 188, Tatár Dénes szociáldemokrata 94 szavazatot kapott. Így megválasztott 1152 szavazattöbbséggel Tóth János.

Magyar-Lápos. Örömmünnepe van a magyar-láposi választókerületnek, hogy gróf Teleki Sándor neve 406 szavazattöbbséggel került ki az urnából. Minden izgatás gyenge kortesfogásnak bizonyult, mert a járás eddig is hazafias érzésű s a magyarsággal jó egyetértésben élő románsága a Teleki lobogó a alá sorakozva segített az igaz ügyet diadalra juttatni. A választás példás rendben folyt le.

Némethyvári. A papok létkelen izgatása folytán majdnem az összes választók eddig példátlan tömegben való felvonulása után a szavazás ma reggeli hét órákor még tartott. Leszavazott összesen 2056 választó; ezek közül Semadim Sándorra 1101, Rosenberg Gyulára 967, s így a néppárt jelöltje 144 szavazattöbbséggel képviselővé választották. Kihirdetés után a sváb zenekar a Gotterhaltet játszotta. (A szabadelvűparttól elhódított kerület.)

Nagykörös. Belitska Bénit újra megválasztották a kerületi országgyűlési képviselőjévé.

Nagy-Zorlenec. A tegnapi késő este kihirdetett választási eredmény szerint Szerb György szabadelvű 1553 szavazattal megválasztott báró Radassevics Lajos szintén szabadelvű ellenében aki 191 szavazatot és Grossmann Miksa szociáldemokrata ellenében, aki 85 szavazatot kapott.

Nagybajom. Gróf Zichy János néppártit választották meg.

Ozora. Bottka Béla liberális, megyei Ifjogyzót választották meg, Jovanovics ellen.

Ökörmező. Délig leszavazott gróf Teleki Gyulára 1556, Seján Antalra 1172 választó. Még három község nem szavazott.

Pinczehely. Szűcs József pinczehelyi káplán néppárti jelölt és kortesei által fanatizált választók megtámadták és kövekkel dobálták a csendőröket. A csendőrség önvédelemből fegyverhez nyúlt. Három embert agyonlőttek, többet megsebesítettek. Az incidens okozta nagy izgatottság miatt dr. Schmetz választási elnök a választást egy órára, azután pedig végleg fel-függesztette. Ez este 6 órákor történt, mikor a Kossuth-párti Rátkay Lászlónak többszáz löny többsége volt. Az alispán intézkedéseket tett a rend helyreállítására végett. A megyei központi választmány pénteken ülést tart, hogy új választási batárnapot tűzzön ki. A néppárt izgatási és terrorizmusa fölött pártkülönbség nélkül általános a felháborodás.

A Pinczehelyen történt tegnapi véres választáson a csendőrök által önvédelemből meglőtt néppárti választók közül ma további 4 meghalt; a halottak száma tehát összesen 7. A néppárt határtalan terrorizmust és izgatást fejtett ki, hogy Rátkay biztos győzelmét megghiúsítsa. Az alispán és a királyi ügyész Szegzárdról a helyszínre utazott a vizsgálat megejtésére.

Párdány. Csávossy Béla szabadelvűpartit győzték.

Rácsalmás. Tegnapi este a néppárti választók Günsberg Mór ivancsi földbirtokos, mikor kocsin haza akart menni, lehúzták a kocsirol és zászlórúdkkal úgy föbeverték, hogy eszméletlenül vitték dr. Paiz Gyula lakására, ahol fölért múlva meghalt.

Stomfa. A választás, mint a Magyar Távirati Irodának jelentik, felülgészítették és elhalasztották a következő okok miatt: Elsősorban, mert a Trubinyipárt terrorizált, erőszakoskodott és vesztegetett. Páffy hercegné egy Vrabeck nevű erdészt is rajtakapták, mikor vesztegetett. A második ok, mert a választási másodelnök a jegyzőkönyv kiadását megakadályozta.

Stomfa. Komlóssy szabadelvűpartit és Trubinyi József néppárti állottak szemben. Déiben Komlóssy-nak 108, Trubinyinak 49 szavazata volt. A néppárti terrorizálta az ellenlét választót s a második bizottság alelnöke nem akarta a jegyzőkönyvet kiadni. Az elnök a választást érvénytelennek mondta ki.

Somorja: Sághy Gyula szabadelvű 800 szavazattal győzte le Leszaky István néppártit.

Sárvár. Förster Ottó néppárti győzték.

Székesehervár. A kormánypartit gróf Zichy Jenő és az Ugronista báró Maudrosy Géza választói között az éjszaka elkezeredett utcai háborúság támadt. Mind a két párt tömegesen felvonult. A függetlenségek megtámadták a Nádor-utcában a Zichy-léle kocsikat s véresre verték a bennüöket. Strossmann Lipót iparost oldalba szorították, az utját pedig megverték. A sebesülteit kórházba vitték. Egy megtámadott Zichy-kocsiból revolverrel löttek a tömegre, de a golyó nem talált. A cirkáló katonaság közbelepett. A zavargás tovább folyt.

Szigetvár. A szigetvári képviselőválasztásról három hatvani polgár bazalelé tartott. Az országuton találkoztak ifjabb Kálmán János, poklosi emberrel akivel valami miatt összeveszték. Egyikök két rántott elő és Kálmán Jánost agyonszurta. A gyilkost elölogták.

Szombathely. A szombathelyi kerület melyet eddig dr. Major Ferenc képviselt, a szabadelvűpartit Ehen Gyulát választotta meg. (A néppárttól elhódított kerület.)

Szoloz. Veszelszky tót nemzetiségi párti 1164 szavazattal képviselővé választott Frideczky szabadelvű 152 szavazata ellenében. (A szabadelvűparttól elhódított kerület.)

Szempoz. Desseneyff Emil szabadelvű választott meg.

Vác: Bossányi néppárti 866, Gajári Géza szabadelvű 776, Matyhényi szabadelvűpartit pedig 606 szavazatot kapott. Pótválasztás lesz Bossányi és Gajári közt.

Vágújhely. Victoris Miklós szabadelvűt képviselővé választották.

Vágyvece. Emmer szabadelvű 903, Horváth néppárti 1019, Stranszky Kossuthpárti 270 szavazatot kapott. E szerint pótválasztás lesz.

Zichfalva. Gróf Karacsonyi Jenő liberális győzték.

Zurány. Gróf Lathányi Tivadar szabadelvűpartit Zalkay Alajos radikálissal szemben megválasztották.

Zsolna. Smialovszky Valér szabadelvű 44 szótöbbséggel megválasztották Baross Károly néppárti ellen.

Zboró. Fest Lajos ellen Artim Mihályt nagy többséggel megválasztották. Artim pártönkivüli.

Második nap.

Abrudbánya. Ebergényi Sándor szabadelvű Malceky Károlyval szemben megválasztották.

Araucos-Maróth. Déliután 4 óra 10 perckor Klobusitzky 946, Linék Lajos 725 szavazatot kapott.

Araucos-Marót. Déliután 6 óra 45 perckor Klobusitzkynek 1191, Linéknek 983 szavazata volt. Este 9 óra 40 perckor Klobusitzkynek 1565, Linéknek 1323 szavazata volt.

Araucos-Medgyes. Pásztori 300, Szentiványi 327 szavazatot nyert.

Araucos-Medgyes. 7 órákor Pásztori Árpád szabadelvűnek 555, Szentiványi Gyula szabadelvűnek 906 szavazata volt. Az utóbbi győzelme valószínű, mivel a hátralévő községek képezik erejét.

Brassóban a központi választmány azzal a megokolással, hogy a választók néviastroma hibásan van összeállítva, tegnapi késő estű órákban elhalasztotta a mai képviselőválasztást. A magyar választók ma reggel követelték a választás megtartását azzal az indokolással, hogy a központi választmánynak nincs joga elhalasztani a választást, és ha volna is, illese törvénytelen, mert nem a törvény 24. §-ának megfelelően, 3 nappal előbb, hanem néhány órával előbb hivatott össze. A választási elnökök megtagadták a választás megtartását, mire a magyar és román választópolgárok, mintegy 700-an Moór Gyula főesperes elnöklete alatt gyűlést tartottak és kimondták egyhangulag, hogy a mulasztók ellen fegyelmi eljárást kérnek, büntényítő feljelentést tesznek és deputációt küldenek Budapestre. A közgyűlés lelkesen és a legnagyobb rendben oszlott szét. A magyarság között óriási a felháborodás, mert biztosra vette győzelmét, ha a választás el nem halasztatik.

Brassó. A választási visszaélések ügyében holnap 6 tagú küldöttség utazik Budapestre, hogy a belügyminiszterrel az elhalasztott választásra nézve, a rendkívüli intézkedést és a sérelem orvoslását kéré.

Bélnyes. Barta Ferenc Kossuth-pártit 1696 szóval Gajári Ödön 696 szavazata ellenében megválasztották.

Brezsóbánya. Zivrin Mihály nemzetiségi jelölt a szavazás folyamán visszalépvén, Osztrólczy Miklós szabadelvűt újból képviselővé választották.

Csáke. Faszte Tódor szabadelvű 500 szótöbbséggel győzték a Kossuth-párti dr. Kovács Dénes ellen.

Csonger. Délig Nagy Béla és Luby Béla egyenlő számú szavazatot kaptak.

Csonger. 5 óráig Hrabovszkynek 160, Luby Géza-nak 780, Nagy Géza-nak 888 szavazata volt.

Csonger. A :órától 8 órára ülték ki. Hrabovszky 184, Luby Béla 1056, Nagy Béla 1079 szavazatot kapott. E szerint a Kossuth-párti Luby Béla és a szabadelvű Nagy Béla közt pótválasztás lesz.

Dédesd. Gróf Serényi Béla szabadelvűpartira 791, ifjabb Abrányi Kornél szabadelvűre 671 szavazatot esett. E szerint gróf Serényi 220 szótöbbséggel képviselővé választották.

Erszékétyváros. *Issekutz Győző* egyhangulag országgyűlési képviselővé választott.

Edeleány. *Ragályi Béla* szabadlevélű *Bárczay Gábor* Kossuth-pártival szemben 120 szótöbbséggel megválasztott.

Felvidék *Barta Ödör* Kossuth-pártit megválasztották.

Gyergő-Szent-Miklós *Lázár Mervhért* szabadlevél lett a képviselő.

Hosszapályi. *Marjay Péter* Kossuth-párti 791 szavazattal győzött. *Dr. Várady Zsigmond* 418 szavazatot kapott.

Hódmezővásárhely. Összesen 2392 polgár szavazott le. Ebből *Endrey Gyula* függetlenségi 1701 szavazatot, *Lipscey Adam* kormánypárti 678 szavazatot, *Csizmádia és Várkonyi* szocialisták 10 szavazatot nyertek és így *Endrey* abszolút többséggel győzött.

Jakohama. Az Ugron-párti *Okolicsányi László* győzött.

Józszáshely. Rendkívüli heves küzdelem után délután három órakor hirdették ki az eredményt. *Ta gányi Károly* eddigi képviselő ellenében *Szombathly György* szabadlevélű győzött.

Kassa. *Beöthy Akos* képviselővé választották *Schwarz* szocialistának 22 szavazata ellen.

Kassa. *Beöthy Akos* a mandátumot a városháza zsu olásig megtelt nagytermében átvette. *Relay Róbert*, a szabadlevélű párt elnöke üdvözölte az új képviselőt: aki kijelentette, hogy jellemző a kormányra, hogy nem nyomja el az ellenzéki jelöltet. A hejzert e tekintetben ő é alatt előnyösen megváltozott. Közvetlenül mond a kassai szabadlevélű pártnak és az ellenzékieknek az egyetértő támogatásért és végül az erkélyről a nép eljenzései által gyakran megszakított beszédet intézett az alatt összegyűjtött több ezer főnyi tömeghez.

Kernyágy. *Pufkovich József* szabadlevélű pártit 204 szótöbbséggel megválasztották.

Karczag. A Kossuthpárti *Madarász Imre* újból megválasztott.

Kápolna. A függetlenségi választók zászlórúdkakkal kereszttűrték a kordont és nem engedték a szabadlevélű választókot szavazni, a lovság erre közbelépett és helyreállította a rendet.

Körösbánya. Hosszas küzdelem után *Hollaki Imre* győzött. A választás csak reggel végződött.

Lugsa. Rendkívül heves harc után *Pattyánszky* szabadlevélűt választották meg 169 szótöbbséggel *Kende Béla* ellen.

Léva. *Leidenfrost László* szabadlevélű párti 461 szótöbbséggel képviselővé választották. A választás a legnagyobb rendben folyt le, de az eredmény kihirdetése után kisebb zavargások fordultak elő. Az elnök jóindulata, valamint a katonaság és csendőrség tapintatos közbelépése azonban elejét vette a nagyobb rendezavarásoknak.

Mátészalka. *Jékely Zsigmond* Kossuth-pártit megválasztották.

Munkács. *Nedeczey János* szabadlevélű *Tamásy Adolftal* szemben nagy többséggel megválasztott.

Miskolc. Az I. kerületben *Soltész-Nagy Kálmán*, polgármester 375 szótöbbséggel képviselővé választották.

Mezőkövesd. A választás eredménye a következő: *Brezovay Lászlóra* 660, *Kálmán Károly* néppártira 436, *Majányi Kálmán* Kossuth-pártira 276 szavazatot esett. E szerint pótválasztás lesz.

Mezőkeresztes. *Sturmern György* Kossuth-párti nagy többséggel képviselővé választották.

Mezőkaszonny. *Lónyay Gézát* kétszázhuszonöt többséggel megválasztották.

N.-Kihlinda. *Eremits Pál* szabadlevélűt, a szintén szabadlevélű báró *Rajasi Györgyvel* szemben megválasztották.

Nagyszobon. két kerületében *Lindner Gusztáv* és *Brunner Vilmos* pártionkívüli szász programmal képviselőkké választották.

Nagy-Ida. *Semsey László* nagy többséggel győzött *Haszki Mihály* szintén szabadlevélű ellen.

Nagybánya. *Láng Lajos* szemben *Bay Lajos* közel háromszáz szótöbbséggel megválasztott.

Nagykároly. Délután 1 óráig *Domahidy 439*, *Gyapay 422*, *Báthory 198* szavazatot kapott. Valószínűleg pótválasztás lesz.

Nagy-Károly. 5 óráig *Domahidy 815*, *Báthory 688*, *Gyapay 466* szavazatot nyert.

Nagy-Károly. A záróra kitűzésekor *Domahidynek* 933, *Báthory* 768 és *Gyapay* 621 szavazata volt. E szerint pótválasztás lesz.

Nagy-Károly a zárórát 9 órára tűzték ki. *Domahidy* szabadlevélű 2059, *Báthory István* szabadlevélű 766, *Gyapai Kossuth-párti* 663 szavazatot kapott. E szerint pótválasztás lesz *Domahidy* és *Báthory* között.

Nagysomkut. Dél előtt 11 óráig *Bamberger 54*, *Papp Józse* 274 szavazatot kapott.

Nagy-Somkut. Négy óráig *Bambergernek* 300, *Papp Józsefnek* 860 szavazata volt.

Nyiregyháza. *Bencz László* polgármester, *Kossuth-párti* 547 szótöbbséggel *Sütő József* szabadlevélű és *Simitka Endre* pártionkívüli ellenében megválasztott.

Nagyfüged. A választás dr. *Baumgarten Nándor* szabadlevélű és *Hellebronth* Ugron-párti között ma délelőtt kezdődött meg. *Hellebronth* mellett a korteskedés és az izgatás minden eszközt felhasználják. A papok etetik, itatják, ahol pedig ez nem használ, terrorizálják a népet. A szavazatok állása volt

Délelőtt 10 órakor *Baumgarten* 160, *Hellebronth* 100

" 12 " " " 350 " 310

Délután 2 " " " 650 " 400

Zárórakor " " " 610 " 720

Óklánd. *Heltai Ferenc* szabadlevélű *Szinay Gyulával* szemben győzött.

Oroszáza. A Kossuth-párti *Veress József* választott meg.

Ó-Bocse. *Radovanovics György* szabadlevélű 326,

Grünbaum Pál szabadlevélű 367, *Popovics Panta* sza-

badlevélű 341. *Szűcs János* szabadlevélű 282, *Terék József* Ugron-párti 208, *Mallessevics István* nemzetiségi 198 szavazatot kapott. *Schreier Béla* szocialista visszalépett. *Radovanovics és Grünbaum* között pótválasztás lesz.

Ráczaalmas. *Koller Tivadár* szabadlevélű párti 338 szótöbbséggel győzött *Szentiványi Károly* néppárti ellen.

Selmeczbánya. *Heincz Hugó* 95 szótöbbséggel képviselővé választott *Farkas István* ellen.

Sásd. *Dr. Daróczy Aladár* szabadlevélű 309 szótöbbséggel megválasztott a Kossuth-párti dr. *Toldy Béla* ellen.

Siklós. A Kossuth-párti *Szabó Kálmán* 362 szótöbbséggel győzött.

Szatmár. *Hieronymi Károly* szabadlevélű 624 szavazattal megválasztott. *Uray Géza* Kossuth-párti 338, *Csomay Imre* Ugron-párti 131 szavazatot kapott.

Székesfehérvár. *Grófi Zichy Jenő* szabadlevélű az Ugron-párti báró *Mannsdorf Gézával* szemben erős küzdelem után megválasztották.

Szekély-Udvárhely. *Dr. László Mihály* szabadlevélű *Eles Henrik* Kossuth-pártival szemben 236 szótöbbséggel újból képviselővé választották.

Sziács. Báró *Radvánszky György* szabadlevélű *Thurzó Iván* nemzetiséggel szemben nagy többséggel megválasztották.

Szirmabesenyő. *Miklós Ödön* szabadlevélű 652 szavazattal *Kozma Elek* Kossuth-párti 345 szavazattal szemben képviselővé választották.

Szatmár. A délután 2 óráig leadott szavazatok számaránya a három jelölt között így oszlak meg: *Hieronymi Károly* 404, *Uray* (Kossuth-párti) 246, *Csomay* (Ugron-párti) 99. A szavazás a legnagyobb rendben folyik.

Szatmár. *Hieronymi Károly* kijelentette, hogy a *szatmári mandátumot fogadja el*. A választás teljes rendben folyt le.

Tenke. A választás eredményét éjjel után 2 óra-
kor hirdették ki. *Hlatky Endre* szabadlevélű 780, *Bernath József* Kossuth-párti 1718 szavazatot kapott s így az utóbbi lett a kerület képviselője.

Tovariszova. *Gromon Dezső* államtitkárt heves küzdelem után újra képviselővé választották.

Új-Verbász. *Hadzsy János* szabadlevélű a Kossuth-párti *Hlken* ellen nagy többséggel győzött.

Új-Szent-Anna. *Wittmann János* szabadlevélű megválasztották.

Újbánya. *Ruffy Pál* az újbányai kerületben 1300 szavazattöbbséggel választották meg a néppárti jelölt ellen.

Zólyom. *Nemeskéri Kiss Pál* államtitkár egyhangulag újra megválasztották.

Tisza Kálmán bukása.

Nagyvárad, október 3.

A választás reggel 8 órakor kezdődött a Feketesas-fogadóban. Elnök *Mezey Mihály*, a II. küldöttség elnöke *Hoványi Géza*, *Hlatky Endre* és társai *Tisza Kálmánt*, *Szokoly Tamás* és társai *Barabás Bélát*, a szocialisták *Pelczéder Agostont* ajánlották. A szavazás rendben folyik.

Fél 11 órakor *Tisza Kálmánnak* 143, *Barabás Bélának* 133 szavazata volt. Kétségbeesett küzdelem folyik a szabadlevélű párt és a függetlenségi polgárok között.

Fél 3-
kor

Tisza Kálmán szavazóinak a száma 371

Barabás Bélának 599

A harc mindkét párt között a legelkeseredettebb. A küzdelem őrjási.

A függetlenségi párt a Szent László-téren foglal állást. A lelkesedés őrjási. Zászlók föl vannak virágozva, a cigány huzza a Kossuth-nótát.

A szabadlevélű párt a Kossuth-téren áll; a sorshuzas nem kedvezett nekik, mert a kedvezőtlen teret foglalták el.

Délután fél 4 órakor a szavazatok aránya a következő volt:

Tisza Kálmánnak 467

Barabás Bélának 704

Este hét órakor *Tisza* pártja már csüggedt. *Barabásék* nagy lelkesedéssel dolgoznak. A választás eddigi eredménye a következő. Eddig leadatott

Barabás Bélára 1050

Tisza Kálmánra 750.

Mint a Magyar Távirati Irodának jelentik, az elnök a zárórát kilenc órára tűzte ki; kilenc óráig leadtak összesen 1933 szavazatot, amiből *Barabás Béla* Kossuth-párti kapott 1108 szavazatot, *Tisza Kálmán* szabadlevélű párti 824 szavazatot, még a szocialista jelölt 1 szavazatot kapott. E szerint *Barabás Béla* Kossuth-párti 283 szótöbbséggel megválasztott. 868 szavazó nem élt választási jogával.

Nagyvárad, október 3.

Amely váratlanul érte a nagyváradai közönséget *Tisza Kálmánnak* bukása, éppoly nagy konsternációt okozott városszerre a bukás híre és sokakra valósággal lesújtó hatást gyakorolt. Egészen objektív forrásból a következőképpen adják elő *Tisza Kálmán* vereségének okait. A Kossuth-párt maga sem gondolt komolyan a győzelemre és csakis a zászló becsületéért küldötte a harcra *Barabás Bélát*. Három hét előtt kezdett komolyabban dolgozni, hűségese támogatóra találva a szocialistákban, akiknél azonban sokkal jelen-

több volt a klerikálisok szövetsége. Megesett Nagyváradon is, úgy mint Győrött és másutt, hogy a papok és a klerikálisok tömegesen csatlakoztak a Kossuth-párthoz, hogy egy kálinista liberális megbuktassanak. A papság favorizálta a függetlenségi párt jelöltjét a valóssággal tultott a buzogságban a Kossuth-párti vezérekben. Sokan a szabadlevélűség mai bukását főképp *Tisza Kálmán* programbeszédének tulajdonítják. E beszédnek a tisztviselőkre vonatkozó passzusa ugyanis nem elégítette ki a nagyváradai köztisztviselőket és e miatt nagy részük tartózkodott a szavazástól, a többi pedig egyenesen ellene szavazott. De a Tisza-párt erősen számított a zsidóvállalú választókra is, ezek nagyrésze azonban függetlenségi érzelmű és ennél a választásnál is ozt a politikai meggyőződést juttatta kifejezésre. Részre lehetett a szabadlevélűpártot demoralizáló hatásban a biharmergyei választások kedvezőtlen eredményének is. Híre jár, hogy *Beöthy László* főispán beadta lemondását.

Apponyi győzött.

— A jászberényi választás. —

Budapest, október 3.

Ma reggel fővárosszerre, de talán egész országserre azt beszélték, hogy gróf *Apponyi Albert* Jászberényben megbukott. Honnan eredt a hír? — senki se tudná megmondani, de azért érthető, hogy mindenki hitt benne. Amit a fővárosi újságok Jászberénybe küldött tudósítói és maga a félhivatalos *Magyar Távirati Iroda* a jászberényi őrjögő *Aladár* tegnapi viselkedéséről jelentettek s amit ennek az urnak hirhedett nyilatkozataiból széltiben reprodukáltak: az mind alkalmas volt, hogy a valószerűség látszatával ruhazza fel a gazdátlan hírt. Elhitte mindenki, hogy ilyen körülmények közt gróf *Apponyi Albert* is megbukhatott s mert mindenki elhitte, csakhamar külön kiadásokban jelentették ugyanazt egyes újságok is.

De ezuttal nem az újságok informálták a közönséget, hanem a közönség az újságokat. Mert az újságok csak a szállongó hírt adták tovább, holott a hír nem volt igaz. Gróf *Apponyi Albert* nem bukott meg, a délelőtti órákban pedig még meg se bukhatott, mert a tegnapi reggel kezdődött választás csak ma délután fejeződött be. *Török Aladár* nem harmincórás választást csinált, ahogy eszelős dühében hirdette, hanem negyvenórásat. De a vége az volt, hogy gróf *Apponyi Albert* 43 szótöbbséggel győzött.

Csak negyvenhárom szótöbbséggel. Az *Apponyi* híveiből tiszser akkora többség is bizonyosan kitalolt volna s mégis csak valami rendkívüli momentumnak köszönhető, hogy *Török Aladár* urnak kegyeskedett legalább negyvenhárom szónyi többséget engedélyezni. Ez a rendkívüli momentum pedig akkor következett be, mikor a reggeli vonattal megérkeztek Jászberénybe a budapesti újságok s a legteljesebb egyértelműséggel megnyilatkozó itéletből a derék jászberényi szabadlevélű párt új erőt merített, az *Almássy*-kreaturák pedig megérezték, hogy erkölcsi meglincsésel jár ki nekik, ha őrjögő játékuakat végig merik játszani. A derék szabadlevélű párti polgárok fölfrissülve, új erővel és bizalommal tömörültek, *Jászberény* basájának pedig inába szállt a bátorsága s így történt, hogy a galád komédia nem úgy végződött, ahogy azt kieszeltek. *Török Aladár* azóta bizonyára leharapta a nyelvét s a kutyáknak köpte ki — mert ime mégis ki kellett jelentenie, hogy *Jászberény* gróf *Apponyi Albertet* választotta meg képviselőjének.

Hazafias megnyugvással fogadjuk a fordulot bekövetkezését s nagy a mi örömrünk, hogy előidézésében nekünk is volt némi részünk. A jászberényi *Apponyi*-párt maga nyújtja nekünk a legkedvesebb bizonyágot. Ez a párt ugyanis, elolvastván *Jászberényről* írott mai vezércikkünket, mely elé csak tévedésből került más betű a (v.) jegy helyett, de amelynek íróját a jászberényiek a cikk stílusából is fölismerték, — ma este a következő táviratot intézte lapunkhoz:

Jászberény, október 3.

Hálás köszönettel, lelkesedéssel és meghatottsággal olvastuk a *Budapesti Napló* mai gyönyörű cikkét s az itteni vérlázító választásról szóló s a valóságnak mindenben megfelelő tudósítást. Eljén *Apponyi! Üdvözlét* a *Budapesti Napló*nak!

Az *Apponyi*-párt.

Jászberény, október 3.

Reggeli négy óra van. A csillagok még teljes erővel ragyognak, de kelet felül halványulni kezd az ég. Mint valami szélesen hömpölygő folyam, választja el a két küzdő tábor a Főter homokja, amelynek sötét háttéréből föl-fölesilannak a katonai kordon, a huszárok, a csendőrség legyverői. A tulsó oldalon, az Almássy-párton a teljesen kivilágított Lehel-szállóházban alig lézong valaki, a termekben elázott honpolgárok egymásra dölve horkolnak, — a másik oldalon, a Pannónia-szálloda mellett a Városház-utca szűk torkolatánál, amelynek bejáratát reggel óta katonaság őrzi, lobogó Apponyi-zászlók és alattok száz meg száz választó, aki még le sem adhatta szavazatát.

Almássy pártján már tegnap este óta nincsen szavazó és Török Aladár — most reggel négy óra van! — még mindig várakoztatja ezeket a szegény embereket!

A Lehel-szálloda erkélyeiről pár suhanc egyre ártódik az ellentélhez, kiáltásuk a sötét homok-folyamon át a vak éjszakában mintha még messziből hangzanék:

— Abug Apponyi!

Egetverő lárna felel rá a másik oldalról:

— Cupák-párt! Rongyos cupákok! Kell-e még ezer szavazó? Jösztek ide, adhatunk...

A „cupák” gunynév, úgy gondolom még számos súlyos testi sértést fog okozni Jászberényben. Most még elválasztja a vörös fáklafenyttől megvilágított ellenfeleket a kordon.

A polgárság és a katonaság már vagy tizenkét órája van talpon. A Városház-utcaiban öt-hat-száz Apponyi-párti szavazó rendületlenül áll, mint a tölgy.

— Majd meglátjuk, ki bírja tovább: Török Aladár, vagy mi?

Valóban, minden attól függ: van-e annyi erély, erő és kitartás ebben az elvzárlód parasztságban, miut a vasakaratu választási elnökben. Török Aladár hatszáz emberrel burkózik, — kérdés, ki bírja tovább?

A zárt kapu előtt, ahol a választók hiába várnak beboesáttatásra, rögtönzött emelvényről lelkesítő beszédeket intéznek a polgársághoz. Az éhes, agyonfáradt parasztok, akiket az otthon árván hagyott nyáj gondja is bánt, lelkesen kiáltják körülsz:

— Esküszünk, itt maradunk!

Ejfel óta ez a jászberényi választásnak második napja. Az Apponyisták kapuja egy-két percére megnyílt és órákig zárva maradt. Reggel kilenc órától hajnali három óráig leszavazott Apponyira 173 választó, Almássyra 565, vagyis az egész Almássy-párt.

Török mindenképpen késleltette a szavazást, tanácskozott bizalmi férfival, összehívta a központi választmányt valami ürügy alatt, avagy veszekedett Apponyi bizalmi férfival és azonossági tanuival. A szavazás megállapított sorrendjét fölfordította: akiknek délelőtt kellett volna következni, legutoljára hagyta őket.

Hajnaltól cédulákat osztogatott Almássy korteseinek, hogy kiköz menjenek.

Mizei András azonossági tanut a törvény ellenére kutasította, mert Inges Pál Almássy-szavazóra azt mondta, hogy nem az az igazi Inges. A visszaélések egész sorozata terheli az elnök eljárását. A jászdozsiaikat, akik mind Apponyisták, visszautasította azzal, hogy egyetlen szavazatukat sem fogadja el. E mellett a nagynehezen szívárogi ki onnan valami hír.

Apponyi pártjából sokan elszédtek, de a zöme összetartott. Ejfel után harmadik órák a második szavazatszedő küldöttség kitzúta a zárórát. Itt leszavazott Apponyira 482, Almássyra 260 választó.

Török elnök küldöttségében történtek a visszazelések. E bizottságban volt éjjel három órák Apponyinak 173, Almássynak 558 szavazata; ma reggel hat órák Apponyinak 189, Almássynak 565 szavazata.

Ot óra tájban beboesáttattak az Apponyi-kapun kétszáz választót. Ezekből leszavazott mintegy száz, a többi várakoztatott, visszaverték, vagy elutasították azzal, hogy már leszavaztak.

A tanyai telkes gazdák, akik egész nap és egész éjjel vártak a beboesáttatásra, amikor végre be-mehettek, Török elnök elutasította. Azt mondta, hogy már leszavaztak, természetesen Almássyra. Nyilván másokat szavaztatni le kellett.

Ime egy jellemző eset: Házkötő István fehér Apponyi-tollal jön be a terembe.

— Maga nem az a Házkötő István, kinek szavazati joga van. Visszautasítom, — mehet. Ne ellenkezzék! — formédt rá Török Aladár a polgárra, aki bizonykodni akart.

Csakhogy Házkötő István uram ravasz ember. Néhány perc múlva vörös Almássy-tollal tért vissza a szavazási terembe.

— Igen, igen, emlékezem, tévedtem — mondja nyájasan mosolyogva Török Aladár — csakugyan maga a Házkötő István! Hát Almássyra, ugye-bár? Irják be!

— Sohase irják be, — szolt a paraszt, — ha oda nem voltam jó, hát ide se szavazok. — Es elment. Az esetet azonban jegyzőkönyvben örökítették meg.

Reggel nyolc óra.

A tanyai választók azt a részét, vagy száz embert, aki még nem léphetett az urna elé, hogy akár leszavazzon, akár hogy Török Aladár visszautasítsa, nem lehet tovább visszatartani. Szomoruan mondják:

— Ugyis hiába állunk itt, nem szavazhatunk, — ha meg haza nem megyünk, elpusztul a gazdaság.

A végtelen lassúságu szavazásnál a választási elnök most azt a rendszert követi, hogy lehetőleg sok választót visszautasít. Hazaküldi őket adóivért és azzal küldi el őket, hogy igazolják magukat azonossági tanukkal.

Az a hír is járja, hogy az elnök Almássyra álnéven csavargókat szavaztat le Apponyi igazi választói helyett, akiket aztán, hivatkozással arra, hogy már szavaztak, visszautasítanak.

A választópolgárok, kik huszonnégy óra óta nem aludtak, rendesen nem ettek, komoran, nyomott hangulatban járnak föl és alá a Városház-utcaiban.

— Nincs remény a győzelemre, de kitartunk, — mondják elszánt büszkeséggel.

Istenem, miért mindez a harc?! Minő regénytema! Ha akadna klasszikus írója, aki a jászberényi munda után megörökítene, minő átalakulásokat visz végbe az ország döntő politikai fordulása ilyen kis városban! Exisztencia és kenyér kérdése minden. A felfüggesztett polgármester néhány felfüggesztett tisztviselő segédelmével a nagy elvek porondján küzd a maga kicsinyes érdekeiért és ott, ahol Apponyi zászlói diadalmosan lobognak, Török Aladár bosszúja áll utjába.

Kilenc órák. A nap erősen tűz le és a teljesen kimerült katonák huszonnolc órai szolgálat után a falhoz támaszkodnak és álva alszanak. A tiszték megsajnálják szegényeket, azonfelül helytelennek tartották, hogy a nép a katonaságot ilyen demoralizált állapotban lássa.

A 32-ik gyalogezred egy kapitánya felment a hermetice elzárt választási helyiségbe és kérdezte Török Aladárt, meddig tart még az eljárás.

— Kérem, tessék küssék türellemmel lenni, tíz órák kitzúzom a zárórát, — mondá az elnök.

Tegnap délelőtt Török Aladár nem mutatkozott az utcán.

Mikor délelőtt behozták a választási terembe az éppen megérkezett lapokat, Török Aladár kiváncsian és gyufos mosolytal bontotta fel. Amint a jelenlevő urakót hallottam, arcan nagy megütözés mutatkozott, amikor a lesújtó cikkeket olvasta.

Tizkor hiába vártuk a zárórát.

Végre fél tizenkét órák kimondják a zárórát.

Hangosan, becsületesen, úgy hogy mindenütt hallani lehetett.

Ekkor kinyitják az összes lapokat, amelyek előtt huszonnégy óra hiába várt türelmesen a polgárság.

Egy pillanat alatt vagy négyszáz fehér tollas polgárral telik meg az udvar.

Török Aladár nem mutatkozik.

Tisztviselők a polgárokot fölvezetik az udvarról az emeletre, ahol szobákba zárják el őket. Megkezdődik a végző eljárás.

A városban irtoztató az izgatottság.

A szavazási bizottságok kegyetlenül rostálják meg a szavazatokat.

Fél kettőkor már csak 18 szavazatnyi különbség volt Almássy javára. És ezzel a választás sorsa eldőlt.

Ekkor történt a nagy szenzáció.

A városházából egy küldönc jelenik meg Csereyenyés honvédhuszár százados előtt. A százados lóra pattan. Vezényiszavak hangzanak. A huszárság tömött sorral kisseprri az Almássy-párti embereket a városház előtt levő térről, aztán elzárja a teret négyszögben.

Az egész tér néptelen.

Ekkor megjelenik a városháza kapujában Török Aladár azzal a fekete bőrtsekával a kezében, amelyből tegnap reggel nyolckor nekünk újságíróknak az elutasító végzést elővette. A délcég, erős ember megtört és mintha megsoványodott volna egy éjszakán. Arca halvány, idegesen harapja bajsa szélét, fekete kemény kalapja hátrafova és lesütött szemmel megy...

Mezgy a Lehel-szálloda felé. A kapuban eltűnik. Többé nem látták. Vége van. Megadta magát. A polgárok elvzárlásága hatalmasabb volt az ő erőszakosságánál. A birközásban letéperték.

Egyszerre elterjed a híre, hogy Apponyi győzött.

Es most hirtelen megváltozik a kép. Az Apponyi-párt, amely tegnap reggel óta a szűk városházi sikátorban szorongott, a városház udvarán át közönlök a hatalmas főtérrre, amely egy pillanat alatt megtelik fehér tollas Apponyi-választókkal és libegő Apponyi-zászlókkal.

Egetverő éljenzés.

Pont négy órák megjelenik a városház első emeletének egyik nyitott ablakánál Almássy, a második szavazatszedő bizottság elnöke, Török Aladár kollegája és párthive és harsány hangon így szol:

Kihirdetem a választás eredményét. Leadott 1725 szavazat, ebből esik gróf Apponyi Albertre 883, Almássy Gézára 842, — gróf Apponyi Albert tehát 41 szavazattöbbséggel Jászberény képviselőjének választott.

Mint valami hirtelen vihar zug föl a tomboló lelkesedés, éljenzés, üdvköszöntés.

Es most megtudjuk a hihetetlen fordulat részleteit.

Mikor Török Aladár látta, hogy a helyzet menthetetlen, átadta a dolgok vezetését Almássy másodelnöknek, kivel hosszasan, négy szemközt beszélt. A kemény ember beváltja szavát, hogy nem hirdeti ki Apponyi diadalát. Mire Almássy így szolt:

— Egy feltétel alatt hirdetem ki az eredményt.

— Mi az? — kérdi Pethes közjegyző, az Apponyi-párt bizalmi férfja, aki a mult választásnál választási elnök volt.

— Az — folytatja Almássy, óriási ámulatára a jelenlevőknek — hogy az Apponyi-párt lemond a retorziókról, megsemmisíti a panaszos jegyzőkönyveket és mindent, ami történt, feleled.

Es az ünnepélyes kibékülés csakugyan megtörtént. A város békéjének érdekében Apponyi hivei elszánták magukat erre a lemondásra...

A fehér tollas, immáron ezerre menő tömeg a város felé fordul. Nyomában a huszárság, amely Almássynak a Főtérrre szorult hiveit elzárja a győztes párttól. Mikor a következő pillanatban visszanzúnik, üres a huszárság mögött a tér. Mintha a föld nyelte volna el a vörös tollat. Se hire, se hamva.

Diadalmosan tündöklök a fehér toll.

A miskolczi északi kerület.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Miskolcz, október 3.

Kétszázkilenevénhárom hibe szavazott le a mai választáson Braun Sándornak, az északi kerület szabadelvűpárti jelöltjének. A többséget Bizony Ákos, Kossuth-párti jelölt kapta meg, akinek a megválasztása érdekében a politika meggyőződésék végtelenül ölelkeztek össze; a pártiszemponkt megsemmisítettek, végezetül pedig a betolyásolás mindenféle erőszakossági, a terrorizálás és a meggyőződés szabad nyilvánításának megakadályozása döntöttek a közdelemben. A Kossuth-párt hívének vall a magát Bizony Ákos, az északi kerület megválasztott képviselője, mégis programiába vette az egyházpolitikai törvények revizióját. Politika ilyenformán a közgyűri alapon s a revizió kérdésén különbözik a szabadelvű párttól. A miskolczi szabadelvűpárt alelnöke, a nagybizottság néhány tagjai szoval némely vezető mégis ezt a jeltet támogatta szavazatával, befolyásukkal és szelidnek nem mondható nyomásával.

A szabadelvű választók impozáns sorban vonultak föl zászlóikkal reggel hét órák a városmajorba. A szavazás kilenc órák vette kezdetét. Délig teljesen egyenlő volt mind a két jelölt javára leadott szavazatok számaránya. A szabadelvűsék sikerének e biztató jele az ellenpártot visszaélésre ragadta, a Braun-párti szavazókat ugyanis inzultálták, elálták az utjukat és erőszakkal átrántották a maguk táborába. A csöcselék, amelyek harci tüzet az északi és déli kerület ellenzéki választóiból alakított rendezőség buzgóan szította, kövekkel hajigálta a Braun-párti szavazókat s veszedelmessé tette a választási urna elé való járulást. A rendezőség passzív magatartásával elősegítette a megfélemlítés munkáját, amelynek megfélemlítésére a választási elnök semmit se tett. A terrorizálás két óra felé olyan mérveket öltött, hogy Braun Sándort nagy tömegekben keresték föl hivei s elpanaszolták, hogy életveszedelem a csöcselék sorfala között elmenni. Sokkal több választó kereste fel, mint amennyi a többséghez szükséges lelt volna. Braun Sándor nyugalomra intette a hiveit s így bucsuzott tőlük:

— Menjenek haza, engedjenek megbukni!

Szeretük és ragaszkodásuk lelkes nyilvánulása közben bucsuztak Braun Sándortól hivei, akik meggyőződésükben való helytállásukért valósággal megsejvedtek.

A déltán folyamán ölkereste Braun Sándort a szabadelvűpárt érdemes elnöke Lichtenstein József, továbbá Görgey László, a szabadelvűpárt kitünő társelnöke. Görgey László kijelentette Lichtenstein elnök előtt, hogy a szabadelvűpártban viselt társelnöki tisztségéről lemond. Ennek a lemondásnak roppant érde-

...sek az anteaktái. A miskolci szabadalvupárt vezetősé-
nének néhány tagja szavazatával, befolyásával, kapaci-
tásával sietett támogatására a függetlenségi párti je-
löltek, holott a szabadalvupártnak hivatalos jelöltje
volt. A politikai pártállás ilyen értelmezése tömredek
kedves furcsaságot teremtett. Az egyházpártiak re-
vizióért küzdő Kossuth-párti jelölt tábortartotta
egy miskolci szabadalvupárti napilap szerkesztője, a
szabadalvupárt egyik alelnöke, egy állami polgári
iskolai igazgató, aki a mult választáson a szabad-
alvú jelölt érdekében fejtett ki lázas tevékeny-
séget. Mert el vala határozva, hogy Miskolc
városa kit küld a parlamentbe. Kötvekérdésről volt
itt szó, a választás mellékes. A déli kerületbe Soltész-
Nagy Kálmánt nevezte ki a város, az északba Bi-
zonyi Ákóst. Ezt a kinevezést pedig támogatta a
borsod-miskolci gőzmalom igazgatója, aki hirdette,
hogy csak az kap listát, aki Bizonyra szavaz. És ha
Bizony még se győzne, úgy — erre az ellenzéki lap
figyelemztette jóakarattal a polgárságot — beveretnek
az ablakok, fölgnyujtának a házak és lesz, amit még
nem látott a vitág. Szabadalvú vezetők, függetlensé-
giek és reakcionáriusok ölekezését pedig megpecsé-
telte a proklamáció, amely Soltész-Nagy Kálmán
szabadalvú és Bizonyi Ákos függetlenségi jelöltet közös
szövegen élteti. Ilyen különös s gyöngye erkölcsi volt
a harmónia a két választókerületben a követjelölés
dícsőségére.

A választás után szakadatlan ovációval tünte-
tett Miskolc város közönsége Braun Sándor mellett.
Mikor távozásuk végigbajtott a főutca, éljenzték
s a hölgyek kendőiket lobogtatták. Megujult a sza-
badalvupárti értekezlet lelkesége, amelynek pár-
járja nem emlékeznek Miskolcon. Estéknént zsúfolva
volt a Seper-fogadó díszterme szabadalvú választók-
kal, a karzat előkelő hölgyközönséggel és rajongó
szeretettel ünnepelték Braun Sándort. Színes, pom-
pázó és magvas beszédei után percekig zogott a
taps vihára, amely minden fölszóalása után me-
ujult. Miskolc város közönsége, derék polgár-
sága, szerető érdeklődésébe fogadta, szimpátiájá-
val és ragaszkodásával környezte Braun Sándort.
A szabadalvú zászló bukásában ennek a közönség-
nek nincs része.

(H-u.)

Braun Sándor ma éjszaka miskolci hívei köré-
ből ragaszkodásuknak kedves jelét kapta a következő
táviratban:

Hüségos, igaz hívei üdvözlétüket küldik
és poharat ürítenek egészségére. Az igaz lel-
kesedést és törhetetlen ragaszkodást semmi sem
rendítheti meg bennünk. Dr. Flamm Dezső,
dr. Groák Jenő, Schmitt, Popovics, Wesler, Ab-
rány, Petris és még sok választó.

Pótvalasztások.

Az eddig ismert eredmények szerint pót-
valasztások lesznek:

1. *Budapest* a IX-X. kerületben *Hock János* és dr. *Springer Ferenc* szabadalvupártiak között.
2. *Székegyháza* *Molnár Akos* (Kossuth-párti) és *Szanyogh Zsigmond* (szabadalvupárti) között.
3. *Kecskemén* a felső kerületben dr. *Szeles József* szabadalvú és dr. *Kovács Pál* függetlenségi között.
- Ugyanott az alsó kerületben dr. *Nagy Mihály* szabadalvupárti és *Rapsányi István* Kossuth-párti között.
4. *Debreczen* a III. kerületben, dr. *Varga Lajos* Kossuth-párti és *Doboczy Sándor* szabadalvú között.
5. *Dávidán* *Kiss Emil* szabadalvupárti és *Herman Ottó* függetlenségi között.
6. *Dorogon*, *Sacellár György* szabadalvupárti és *Perczel Béla* néppárti között.
7. *Köbölkúti* kerületben *Kobek István* szabadalvupárti és *Szander Károly* Kossuth-párti között.
8. *Nagymartonban* *Dégen Gusztáv* szabadalvú és *Talos István* néppárti között.
9. *Fülepzálláson* *Csávolszky Lajos* Kossuth-párti és *Thaly László* Ugron-párti között.
10. *Tabon* dr. *Nessi Pál* Kossuth-párti és *Ugron Akos* Ugron-párti között.
11. *Buzsiban* *Hrabovszky József* néppárti és gróf *Apponyi Gyula* szabadalvú között.
12. *Letenyén* *Szüllő Géza* néppárti és *Csesznák József* szabadalvú között.
13. *Vágocson* *Emmer Kornél* szabadalvú és *Horevath* néppárti között.
14. *Mezőkövesden* *Brezovay László* szabadalvú és *Kálmán Károly* néppárti között.
15. *Kecskemén* A központi választmány a pótvalasztásokat október 16-ára tűzte ki.
16. *Pécsen* *Forster Géza* szabadalvú és *Markos* néppárti között.
- Vác*on *Bossányi* néppárti és *Gajary Géza* közt.

Csengeren *Nagy Béla* szabadalvú és *Luby Géza* Kossuth-párti közt.
Nagy-Károlyon *Domahidy Elemér* és *Bátory István* szabadalvupártiak közt.

Képviselőválasztás a IX-X. kerületben. A székesfőváros központi választmánya ma délelőtt ülést tartott *Halmos János* polgármester elnöklése mellett. A bizottság tudomásul vette a képviselőválasztás eredményét és azt, hogy a IX-X. választókerületben, mivel a három jelölt közül egyik sem nyerte el az abszolút többséget, pótlólagos választást kell elrendelni.

A központi választmány, a választási törvény 55. §-a értelmében, amely azt rendeli, hogy a pótlólagos választás a meghiusult első választás napjától számítva, 14 napnál rövidebb és 24 napnál hosszabb határidő alatt meg nem tartható, a IX-X. kerületbeli pótlólagos választást október hó 17-ikére — csü törtek — tűzte ki. A szavazatszedő küldöttségek tagjai a tegnapi választáson résztvettek maradnak; az esküt újból leteszik.

A választók részére új szavazó-bárcákat adnak ki. A választó-igazolványokat október hónap 11-étől 16-ikáig adják ki az előjárásánál. A központi választmánynak ezekről a határozatairól a közönséget falragaszokon értesítik.

A választás mérlege.

A választások első és második napjának eddig ismert eredményei szerint a következőkben állítjuk össze a választások mérlegét:

Szabadalvúek:

egyhangu	87
szótöbbséggel	149
Osszesen:	236

Kossuth-pártiak:

egyhangu	15
szótöbbséggel	51
Osszesen:	66

Néppártiak:

egyhangu	3
szótöbbséggel	16
Osszesen:	19

Pártonkivüliek:

egyhangu	5
szótöbbséggel	6
Osszesen:	11

Ugron-párti:

egyhangu	1
szótöbbséggel	8
Osszesen:	9

nemzetiségi	5
demokrata	1

van tehát **236** szabadalvúval szemben **111** ellenzéki.

A szabadalvupárt veszített a Kossuth-párttal szemben 21 kerületet, a néppárttal szemben 11 kerületet, nemzetiségekkel szemben 4 kerületet, Ugron-pártiakkal szemben 6 kerületet, demokrata párttal szemben egy kerületet, összesen tehát 43 kerületet.

Hódított a szabadalvupárt a Kossuth-párttól 8 kerületet, az Ugron-párttól 1 kerületet, a néppárttól 4 kerületet, összesen tehát 13 kerületet.

A szabadalvupárt tiszta vesztesége tehát 30 kerület.

Pótvalasztás lesz 16 kerületben.

Est 8 óráig tehát ismeretes 363 választás eredménye.

A szabadalvupárt elhódította

a Kossuth-párttól a szini, nyirbátori, kisczei, a rimaszombati és a baranyaszentlőrinczi kerületeket,

az Ugron-párttól a csikkarcfalvai és a csurgói kerületeket,

a néppárttól a zurányi, a szombathelyi, lövői és somlóvásárhelyi kerületeket.

A Kossuth-párt elhódította

a szabadalvupárttól a lengyeltóti, a bajai, Marosvásárhely I., Debreczen II., a tiszalöki, tenkei, ráczevei, görgői, vaáli, szikszói, mátészalkai, enyingi, györi, nagyatádi, zilahi, belényesi, diószadi, nyárádszeredai, orosházi, füleki, tordai, miskolci, ákosfalvai, dunapataji, szili, pécsvárad, vaáli, nyiregyházi és kezei kerületeket,

az Ugron-párttól a hajduszoboszlói kerületet.

Az Ugron-párt elhódította

a szabadalvupárttól a görgői, egri, galánthai és 6-kiszázi kerületeket,

a néppárttól a zala-szent-gróthi kerületet.

A néppárt elhódította

a szabadalvupárttól a marczali, érsekújvári, galgóci, alsó-kubini, szakolczai, nyitra-zámbokréti, németújvári, verbói és alsó-lendvai kerületeket.

Az új képviselőház.

Szabadalvúek:

- Gróf *Andrássy Gyula* — *Losoncz*.
- Gróf *Andrássy Sándor* — *Homonna*.
- Gróf *Andrássy Tivadar* — *Tóke-Terebes*.
- Gróf *Apponyi Albert* — *Jászberény*.
- André Gyula* — *Zircz* (uj).
- Angyal József* — *Rózsabegy*.
- Apáthy Péter* — *Dicső-Szt.-Márton*.
- Auramescu Paohomius* — *Bogszán*.
- Gróf *Andrássy Géza* — *Rozsnyó*.
- Baross Jusztin* — *Trencsén* (uj).
- Bay Lajos* — *Nagybánya* (uj).
- Gróf *Bánffy Miklós* — *Teke*.
- Bedő Albert* — *Sz.-Keresztur*.
- Bernáth Béla* — *Mád*.
- Gróf *Bethlen Sándor* — *Maros-Ujvár*.
- Bekics Gusztáv* — *Sepsi-Szt.-György*.
- Barcsay Domokos* — *Bánffihunyad*.
- Beck Marcell* — *Naszód* (uj).
- Bartal Aurél* — *Dunaszerdahely* (uj).
- Gróf *Bethlen Balázs* — *Maros-Ludas*.
- Babó Lajos* — *Battonya*.
- Boncz Miklós* — *Torockzó* (uj).
- Bornemissa Lajos* — *Héttárs*.
- Bolgár Ferenc* — *Kismarton*.
- Dr. *Baghy Béla* — *Kun-Szent-Márton* (uj).
- Borbély György* — *Török-Szent-Miklós* (uj).
- Bauer Antal* — *Ugod*.
- Batthyány Tivadar* — *Zurány*.
- Bánhády Antal* — *Kisjenő* (uj).
- Ballagi Géza* — *Olasz-Liszka* (uj).
- Bogyay Maté* — *Keszthely*.
- Blaskovits Ferenc* — *Orozsitalva*.
- Berezovics Albert* — *Budapest, VIII.*
- Bethlen Bálint* — *Bethlen*.
- Bujanovics Gyula* — *Bártia*.
- Barcsay Kálmán* — *Déva*.
- Baross Károly* — *Bodajk* (uj).
- Bottka Béla* — *Ozora*.
- Bónis István* — *Kolozs*.
- Gróf *Csaky Lajos* — *Gölniczbánya*.
- Cseőrgheő Gyula* — *Nagy-Bittse* (uj).
- Gróf *Csekonics Gyula* — *Zsombolya*.
- Daniel Gábor* — *O-áhalu*.
- Dániel Ernő* — *Pancsova*.
- Gróf *Desszeffly Emil* — *Szempez* (uj).
- Daróczy Aladár* — *Sárd*.
- Drakulics Pál* — *Zombor* (uj).
- Darányi Ignác* — *Budapest II.*
- Dókus Ernő* — *Ujhely*.
- Gróf *Erdődy Gyula* — *Felső-Eőr*.
- Ebergényi Sándor* — *Abrudbánya*.
- Gróf *Esterházy Kálmán* — *Gyalu*.
- Eremits Pál* — *Nagy-Kikinda*.
- Erreth János* — *Pécs* (uj).
- Engedy Lukács* — *Tápé*.
- Erdély Sándor* — *Baán*.
- Eggenhofer József* — *Oosa* (uj).
- Ehen Gyula* — *Szombathely* (uj).
- Flüger Károly* — *Beszterce*.
- Fernbach Péter* — *Apatin* (uj).
- Frlőp Béla* — *Lippa*.
- Dr. *Fehér Antal* — *Csikkarcsfalva* (uj).
- Báró Feilitzsch Artur* — *Kolozsvár*.
- Frey Ferenc* — *Esztergom*.
- Fabny Teofil* — *Sopron*.
- Gróf *Főgyách Antal* — *Balassa-Gyarmat*.
- Fogarassy Zsigmond* — *Halmi*.
- Fischer Sándor* — *Téth*.
- Feszy Béla* — *Udvard*.
- Fassie Tódor* — *Magyar-Cséke*.
- Báró Fejérváry Géza* — *Temesvár*.
- Farkas Abraham* — *Rimaszombat*.
- Dr. *Falk Miksa* — *Budapest I.*
- Gulner Gyula* — *Abony*.
- Gorove László* — *Végyvár* (uj).
- Győffy Gyula* — *Csik-Szt.-Márton*.
- Günther Antal* — *Magyar-Ovár* (uj).
- Gräzenstein Béla* — *Moravicza*.
- Gromon Dezső* — *Tovarisova*.
- Gróf *Hadik János* — *Szin* (uj).
- Heltai Ferenc* — *Okiánd*.
- Heinze Hugó* — *Selmeczabánya* (uj).
- Herteleny László* — *Lőcső* (uj).
- Herteleny Ferenc* — *Tapolca*.
- Hegedüs Sándor* — *Kolozsvár I.*
- Hegedüs Loránd* — *Pápa*.
- Haydn Imre* — *Várna* (uj).
- Hodossy Imre* — *Kiszében*.
- Hammersberg László* — *Garbóc-Bogdány* (uj).
- Gróf *Hadik-Barkóczy Endre* — *N.-Mihály* (uj).
- Holltaly Imre* — *Körösbánya*.
- Horanszky Lajos* — *Veszprém* (uj).
- Hieronymi Károly* — *Csacza*.
- Hieronymi Károly* — *Szatmár-Németi*.
- Horánszky Nándor* — *Szepsi*.
- Halász Zsigmond* — *Aisó-Dabas*.
- Hámory Nándor* — *Vizakna*.
- Báró Inkey József* — *Csurgó* (uj).
- Issekutz Győző* — *Erzsébetváros*.
- Jakabffy Imre* — *Karásbés*.

Jancs Imre — Nyitra.
 Justh Jereon — Stubnyafüred.
 Gróf Károlyi Sándor — Göncz.
 Bárd Kemény Akos — Szász-Régen.
 Kabós Ferenc — Balavásár.
 Köröskényi Elek — Szobráncz (uj).
 Kristóffy József — Nagy-Lak.
 Kammerer Ernő — Szakcs.
 Kende Péter — Ungvár.
 Kerbusitzky László — Aranyos-Maróth.
 Konkoly-Thege Miklós — Tata.
 Kubinyi Géza — Jolsva.
 Keczer Miklós — Eperjes.
 Károlyi Antal — Muraszombat (uj).
 Kresmárik János — Szarvas (uj).
 Kiss Ferenc — Szolnok.
 Lónyay Géza — Mező-Kászony.
 Lukács László pénzügyminiszter — Kör-
 möczbánya.
 Lázár Árpád — Dobra.
 Latinovics Géza — Bács-Almás.
 Latinovics Pál — Rigyicza.
 László Mihály — Székely-Udvarhely.
 Lator Sándor — M.-Sziget.
 Leidenfrost László — Léva.
 Luppy Péter — Szent-Endre.
 Lázár György — Szeged.
 Dr. Lendl Adolf — Rékás (uj).
 Mihailovics Kornél — Kulpin (uj).
 Miklós Odön — Szirmabessenyő.
 Mohay Sándor — Gyulahérvár.
 Molnár Antal — Szamos-Ujvár.
 Mikszáth Kálmán — Fogaras.
 Mihályi Péter — Sugatag.
 Münnich Aurél — Igló.
 Mayer Károly — Csáköva.
 Molec Dani — Pozsony I. (uj).
 Miksa Imre — Felvinc (uj).
 Molnár Károly — Hódság.
 Mandel Pál — Nyirbátor.
 Molnár József — Csikszereda (uj).
 Manassy György — Moravicza.
 Maróthy László — Kis-Czell (uj).
 Dr. Morzsányi Károly — Budapest VII.
 Neményi Ambrus — Szilágyoseni.
 Neumann Armin — Bereczk.
 Nagy Ferenc — Vissó.
 Nedeczey János — Munkács.
 Neusztler Károly — Pozsony I.
 Nyegre László — Huszt.
 Nősz Gyula — Szepes-Szombat (uj).
 Báró Nopcsa Elek — Szászváros.
 Nemeskéri Kiss Pál — Zólyom.
 Nagy Sándor — Megvasszó.
 Novak József — Szegvár.
 Oberth Károly — Medgyes.
 Ostroluczky Miklós — Breznóbánya.
 Orley Kálmán — Margitta.
 Óváry Ferenc — Nagy-Vázsony.
 Pattaynszky Elek — Lugos.
 Pintér Sándor — Szécsény (uj).
 Perczel Dezső — Bonyhád.
 Petrichovich-Horváth Arthur — Szászsebes (uj).
 Pildner Ferenc — Kóhalom.
 Papp Géza — Béga-Szent-György.
 Báró Perényi Zsigmond — Nagy-Szőllős.
 Ponory Sándor — Hátszeg.
 Báró Podmaniczky Frigyes — Budapest IV.
 Pukovich József — Kerynyáia.
 Pekár Gyula — Somló-Vásárhely (uj).
 Ruffy Pál — Ujbánya.
 Ragályi Béla — Edelény.
 Rényi Mihály — Téső.
 Báró Révay Gy. — Szucsány.
 Rabár Endre — Nagy-Berezna (uj).
 Báró Radvánszky György — Szilács.
 Rohonyi Gyula — Ujvidek.
 Révai Mór — Szék (uj).
 Rónay Ernő — Nagy-Szent-Miklós (uj).
 Rónay János — Lovrin.
 Rubinek Gyula — Uj-Arad.
 Serbán Miklós — Alsó-Arpás.
 Gróf Serényi Béla — Dédesd.
 Sreter Alfréd — Szirák.
 Schmidt Gyula — Eperjes.
 Salamon Géza — Lubló (uj).
 Smialovszky Valér — Zsolna.
 Steiner Ferenc — Kisbeoskerekek.
 Semsey Boldizsár — Girált.
 Báró Sennyey István — Király-Helmecz.
 Schmidt Károly — Vidombák.
 Széll Kálmán — Szent-Gothard.
 Szivák Imre — Fehértemplom.
 Szóts Pál — Alvincz.
 Scitovszky János — Nógrád.
 Szajevics János — Mohács (uj).
 Szentkereszthy György — Vajda-Hunyad.
 Szentiványi Árpád — Kővi.
 Ságghy Gyula — Somorja.
 Sándor József — Kovászna.
 Salacz Gyula — Arad.
 Schmidt József — Besztercebánya.
 Semsey László — Nagy-Ida.
 Szerb György — N.-Zorencz.
 Szulyovszky Dezső — Nagy-Tapolcsány.
 Báró Solymossy Lajos — Borosjenő.
 Székely György — Ilyefalva.
 Szjábly Gyula — Kőszeg.
 Simó Lajos — Nagy-Ilonda.
 Sándor Pál — Budapest V. (uj).
 Szemere Miklós — Tasnád (uj).
 Báró Solymossy Odön — Lővő.
 Soltész-Nagy Kálmán — Miskolcz I.
 Tegyéd József — Eleds.
 Tagányi Sándor — Józsháshely.
 Gróf Teleky Gyula — Okörmező.
 Teleky Samu — Gernyeszeg.
 Török Bertalan — Nagy-Enyed.

Tormay Károly — Baranya-Szent-Lőrincz (uj).
 Tallián Béla — Török-Kanizsa.
 Teleki Sándor — M.-Lápos.
 Gróf Teleky Domokos — Deés.
 Tisza István — Ugra.
 Tuba János — Komárom.
 Ugron János — Székely-Udvarhely.
 Vuja Péter — Szászabánya.
 Victorisz Miklós — Vág-Ujhely.
 Vörös László — Kaposvár.
 Veszter Imre — Késmárk.
 Wittmann János — Uj-Szt.-Anna.
 Vancsó Gyula — Mária-Radna.
 Vásárhelyi László — Péoska.
 Vészi József — Budapest III.
 Gróf Wass Béla — Nagy-Iglód.
 Werner Gyula — Magyar-igen.
 Wlassics Gyula — Csáktornya.
 Weisz Berthold — Nagy-Ajta.
 Wolfner Tivadar — Gödöllő.
 Gróf Zselénszky Róbert — Világos (uj).
 Zsámbokréthy Emil — Vágbesztercze.
 Zákó Milán — Titel.
 Gróf Zichy Jenő — Székesfehérvár.
 Zsilinszky Mihály — B.-Csaba.

Kossuth-pártiak :

Babó Mihály — Halas (uj).
 Barta Odön — Felvidék.
 Dr. Bakonyi Samu — Debreczen (uj).
 Brázay Kálmán — Szalánta.
 Balogh László — Nagy-Szalonta.
 Barabás Béla — Gyoma.
 Beniczky Árpád — Füleke.
 Beces László — Nyiregyháza (uj).
 Barta Ferenc — Belényes (uj).
 Gróf Benyovszky Sándor — Dunavecse.
 Bedőházy János — Marosvásárhely II.
 Dr. Benedek János — Hajdu-Böszörmény (uj).
 Boda Vilmos — Szegzárd.
 Bizony Akos — Miskolcz II. (uj).
 Bernát József — Tenke (uj).
 Chernel Gyula — Nagy-Atád (uj).
 Egy Dezső — Péosvárad (uj).
 Eötvös Bálint — Vaál.
 Endrey Gyula — Hódmezővásárhely.
 Eötvös Károly — Nagy-Körös.
 Dr. Eötvös Bálint — Vaál (uj).
 Farkas Balázs — Kisvárd.
 Fáy István — Rima-Szécs.
 Gabányi Miklós — Diósd (uj).
 Gaál Sándor — Nógrad-Szerecs (uj).
 Dr. Horváth Gyula — Csákvár (uj).
 Hegedűs Károly — Ráczkeve (uj).
 Hubert Károly — Győr (uj).
 Ilyés Bálint — Báránd.
 Jékely Zsigmond — Mátészalka.
 Justh Gyula — Makó.
 Kováts Gyula — Hajdu-Szoboszló (uj).
 Kacsóvics S. — Szil (uj).
 Kapotffy Jenő — Lengyeltóti (uj).
 Kóthy Béla — Nagy-Kapos.
 Kállay Lipót — Nyirbögány.
 Kossuth Ferenc — Czegléd.
 Kecskenyhi Ferenc — Békés (uj).
 Dr. Krasznay Ferenc — Dunapataj (uj).
 Lukáts Gyula — Monor.
 Leszky Gyula — Berettyó-Ujfalu.
 Lényel Zoltán — Zilah (uj).
 Madarász József — Sárkeresztúr.
 Madarász Imre — Karcsag.
 Marjay Péter — Hosszupályi.
 Malkai Zsigmond — Akosfalva (uj).
 Mezőssy Béla — Nagy-Kálló.
 Molnár Józsiás — Kézdí-Vásárhely.
 Olay Lajos — Szigetvár.
 Papp Zoltán — Tisza-Lök (uj).
 Polczner Jenő — Szeged.
 Dr. Pichler Győző — Kölesd.
 Putnok Mór — Putnok.
 Rákosi Viktor — Hajdu-Nánás (uj).
 Dr. Reich Aladár — Baja (uj).
 Rigó Ferenc — Bihar.
 Dr. Sebess Dénes — Maros-Vásárhely I. (uj).
 Sturman György — Mező-Keresztes.
 Szabó Kálmán — Siklós (uj).
 Dr. Szalay László — Szikszó (uj).
 Thaly Kálmán — Debreczen.
 Thaly Ferenc — Nagy-Igmánd.
 Tóth János — Mezőtur.
 Vertán Endre — Torda (uj).
 Veres József — Orosháza.

Ugron-pártiak :

Eitner Zsigmond — Z.-Sz.-Grót (uj).
 Hellebronth — Nagyüged (uj).
 Lovász Márton — Ó-Kanizsa (uj).
 Okolicsányi László — Jakóhalma.
 Szederkényi Nándor — Eger (uj).
 Szilaha István — Paks.
 Ugron Gábor — Szilagy-Somlyó.
 Várady Károly — Görgő (uj).
 Visontai Soma — Gyöngyös.

Néppártiak :

Abaffy Odön — Alsó-Kubin (uj).
 Buzáth Ferenc — Rum.
 Csernoch János — Szakoleza (uj).
 Ernst Sándor — Privigye.
 Farkas József — Zala-Egerszeg.
 Förster Ottó — Sárvár.
 Báró Gáger Miksa — Galgóc (uj).
 Kovács Pál — Ersekújvár (uj).
 Kubina József — Morva-Szent-János.
 Molnár János — Eszterháza.

Rakovszky István — Csorna és
 Nyitra-Zsámbokréth.
 Semadam Sándor — Németújvár (uj).
 Szabó István — Győr-sziget.
 Gróf Wilczek Frigyes — Lendva (uj).
 Zmeskál Zoltán — Bobró.
 Zhoray Miklós — Marozali (uj).
 Gróf Zichy János — Nagy-Barom.
 Gróf Zichy Aladár — Nagy-Kanizsa.

Pártönkivüli demokrata.

Dr. Vázsonyi Vilmos — Budapest VI. (uj).

Pártönkivüliek :

Boóthy Ákos — Kassa (uj).
 Bruckner Vilmos — Nagy-Szeben II.
 Dörr Soma — Ujegyháza.
 Eitel Adolt — Szent-Agatha (uj).
 Lüdner Gusztáv — Nagy-Szeben I.
 Lurtz Károly — Szász-Hermány.
 Melzer Vilmos — Segesvár.
 Schwicker Henrik — Keresztény-Sziget.
 Schmidt Károly — Vidombák.
 Trauschenfels Emil — Nagydisznód.

Nemzetiségi :

Artim Mihály — Zboró.
 Kollár Márton — Nagyszombat (uj).
 Ruzsák János — L.-Sz.-Miklós (uj).
 Pavlovics Ljubomir — Török-Besse (uj).
 Veszelovszky Ferenc — Szenicz (uj).

A margittai mandátum.

Mint nagyváradi levelezőnk telegrafálja, nemcsak ott, de egész Biharmegyében nagy feltűnést kelt Orley Kálmánnak lapunkban kivonatolva közölt levele, amelynek méltán hatásos szerep jutott ellenpártjának plakátjain. Egy nagyváradi újság ma meginterviewolta Orley Kálmánt és volt ellenjelöltjét, Szatmári Mór e levél dolgában. Orley Kálmán beismerte, hogy e levelet csakugyan ő maga írta, de egyszerűen csak kortes ogásból.

Ezzel szemben Szatmári Mór a leghatározottabban fenntartja, hogy a levélnek az volt a rendeltetése, a mit tartalma is elárul, pénzszerzés megengedése és meg nem engedett választási költségekre. Képzeltető-e hangsúlyozta Szatmári, hogy józanul, kortesfogásnak használjon a jelölt olyan levelet, amelyben kerületének választóit legazemberezi és ha már megvásárolhatóknak tartja a kerület polgárait, azzal győntse a maga pozícióáért, hogy ellenjelöltjéről híreszteli, hogy pénzt hozott magával Budapestre. Képzeltető-e, hogy egy kormánypárti jelölt új levelet röpítsen szét kortesfogásul amely nyílt bevallása a lelkiismeretlen lélekvásárlásnak, meggyanúsítása a maga kormányának, amely a tiszta választásokat tüzte ki programjába és egyszerűen arra való, hogy a kormány magyar képviselőjét, a főispánt kompromittálja. Önereget lélekkel ilyen levelet nem lehet apró kortesfogásnak kijátszani és ha mégis úgy volna, hát mi célja volt Orleynek azzal, hogy e levelet darabokra tépve bocsássa a felületett ellenpárt kezébe.

Eddig terjed Szatmári Mórnak nyilatkozata, amelynek nyugodt és biggad hangja általános szimpátiával találkozik Biharban. A levél pedig, bármely célből is iródott, a függetlenségi párt körében nagy visszatetszést kelt és sokan részben e levélnek tulajdonítják Tisza Kálmán mai bukását.

Választási naptár.

4-ikén: Hontmegye (3).
 5-ikén: Városok: Gyula, Kézdivásárhely, Nagybecskerek, Szabadka (2).
 6-ikén: Városok: Fiume, Szentes, Versecz.
 8-ikén: Város: Fegyváha.
 10-ikén: Város: Csongrád.

KÜLFÖLD.

A német vámtarifája és Ausztria-Magyarország. Abban a kérdésben, hogy Magyarország és Ausztria kormánya, illetve a közös kormány miképpen jelezte a német kormány előtt az új vámtarifa-tervezettel szemben való álláspontját, már hírlapi vita fejlődött ki, mely azonban, adva lévén az Ausztria-Magyarország és Németország közt fennálló szövetségi viszony és a kormányoknak egymással való barátságos és minden tekintetben korrekt érintkezése, éppenséggel nincs helyén. Az történt ugyanis, hogy a berlini *National Zeitung* — sajnos, burkos szokás szerint — éles hangon dementálta a felhívatatos *Magyar Nemzet*-nek egy közleményét, amely szerint a magyar miniszterelnök egyetértve a közös külügyminiszterrel és az osztrák miniszterelnökkel, tudomására adta a német kormányának, hogy a közzétett német vámtarifa alapján kereskedelmi szerződést nem köthet.

Hozzáteszi az idézett berlini lap, hogy a diplomáciai szokással nem is egyezik meg az, ha hivatalos lépést tennének valamely idegen kormánynál akkor, mikor csupán tervezetről van szó. A *National Zeitung*nak azonban sem a demontijével, sem az oktatásával nincs igaza. A magyar félhivatalos közleményben egy szóval sem volt említés téve arról, hogy hivatalos lépés történt volna, akár jegyzék útján, akár más módon Berlinben. Legfőbb csak — mint bécsi diplomáciai körökből hallani — az történhetett, hogy *Szögyény* berlini osztrák-magyar nagykövét az új vámtarifa-tervezet közzététele után nem mulasztotta el értésére adni a német kormány, hogy a tervezet milyen benyomást tett a magyar meg az osztrák kormányra. Szögyény ez alkalommal bizonyosan utalt arra, hogy a külügyminiszter és a két miniszterelnök ebben a tervezetben nagy nehézséggel látják a Németországgal való kereskedelmi szerződés megújításának. Természetes, hogy Szögyény ezt is csak a külügyminiszter utasítására tette, ki hivatta van arra, hogy a két miniszterelnökkel egyetértésben Ausztria-Magyarország politikáját a külföldön képviselje. Hogy a budapesti félhivatalos közlemény nem hatott kellemesen a német birodalmi kancellárra, az csak természetes, mert hiszen a kereskedelmi szerződés megújításának nehézségére való utalás nyomós érveléssel szolgálhat az új vámtarifa ellen. Ezért adták ki az említett cáfolatot, melyből a hang élessége bizvást elmaradhatott volna, bár lényegében igaza van a berlini közlésnek: amennyiben hivatalos lépés ez ügyben nem történt és közvetlenül Széll Kálmán miniszterelnök részéről nem is történhetett.

Az új vámtarifa ma szóba került a *bajor képviselőházban* is. A centrum interpellációjára *Craishelm* miniszter kijelentette, hogy a kormány mindig arra törekszik, hogy a mezőgazdaság nehéz helyzetén segítsen s erre szolgál az erős vámvédelem is. A mezőgazdasági vámkon emelésének azonban nátrát szab az, hogy tekintettel kell lenni a *fogyasztók összességére* és hosszú lejáratu *kereskedelmi szerződéseik* megkötésére. Az új vámtarifa-tervezet *fokozott vámvédelem*ben akarja részesíteni a mezőgazdasági termékeket. *Ilyen vámvédelemért* a bajor kormány *sikra fog szállani*. A miniszter aztán kifejtette azokat az okokat, amelyek valamennyi gabonanemnek egyenlő vámtétellel való megterhelése ellen szólnak és kiemelte, hogy a komló vámjának túlságos emelése veszedelmes volna a bajor komlókvivitelre. Az árpa vámjának túlságos emelésétől a serülőz-ipar és a kis serülőzők érdekében kell óvakodni.

Riedel pénzügyminiszter szintén ilyen értelemben nyilatkozott, ellenben a centrum és a gazda-szövetség valamennyi szóoka magasabb komló- és árpavámokat követelt. *Felülszóló* belügyminiszter kijelenté, hogy a bajor kormány a szövetségtagoknak azt fogja indítványozni, hogy a határszéli lakosság eddigi kedvezményeit a gazdasági és tenyésztéstudatok beozatata tekintetében eszentul is tarsák lenni vagy legalább is öt évi átmeneti időszakot engedjenek nekik.

Megegyezés a San-Girolamo kollégium tárgyában. Az olasz kormány és az osztrák-magyar külügyminisztérium közt, mint a Stefani-ügynökség jelenti, az utóbbi napokban a San-Girolamo-intézet ügyében *barátságos eszmecsere* folyt, amelynek folytatás mindkét részről elismerték, hogy az *opportunitás az intézet jóidejű felújítását* kívánja. Ennek következtében gróf *Cornini-Cronberg* Rudolfot megbízták, hogy vegye át az intézetnek, amely megtartja az előbbi jellegét, az igazgatását, a rendkívüli biztost pedig az olasz kormány visszahívta.

HIREK.

Budapest, október 3.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Szeptember 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király nevenapja.** Holnap, október 4-én lesz a király nevenapja. Az ország és a főváros közönsége, mint minden esztendőben, úgy az idén is méltó módon megünnepli ezt a napot. A hivatalos főisteniszteletet holnap délelőtt 10 órakor a budavári koronázó Mátyás-templomban tartják. Az ünnepi nagymisét *Vasary* Kolos bíboros hercegprimás fogja mondani lényes papi segédlettel. A hálaadó istentiszteleten ott lesznek a kormány tagjai, az idegen államok budapesti képviselői, a pölgári és katonai hatóságok fejei. A katonaság részére a budavári helyőrségi templomban lesz a hálaadó istentisztelet délelőtt 9 órakor, amelyen *Lobkowitz* Rudolf herceg,

hadtestparancsnokkal az élén megjelennek a tábornokok, a szolgálatmentes törzs- és főtisztiek. A nagymisét itt *Ványa* Ferenc katonai prépostsplébános mondja nagyobb papi segédlettel.

— **A király utazása.** *Mürzsteg*ből jelentik, hogy a király ma délután onnan Bécsbe utazott. *Ferenc Szalvator* főherceg, *Lipót* és *György* bajor hercegek holnaputánig maradnak *Mürzsteg*ben.

— **Vilmos császár fia Konstantinápolyban.** A török fővárosból jelenti egy táviratunk, hogy *Adalbert* herceg, Vilmos császár harmadik fia október 20-án a *Charlot* iskolahajójával a *sultán látogatására* Konstantinápolyba érkezik, ahol hat napig fog időzni.

— **Kinevezés a belügyminisztériumban.** A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök *Szemere* Lajos miniszteri segédutkári címmel és jelleggel telrhuzott miniszteri fogalmazót valóságos miniszteri segédutkárrá, *Kiszely* Gyula miniszteri segédutkazot miniszteri fogalmazóvá, *Martino-vich* József fizetés nélküli segédutkazot valóságos miniszteri segédutkazóvá, *Sánta* Imre és *Neppel* Gyula fogalmazóvezetőköt fizetés nélküli segédutkazozóká nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap mai száma közli.

— **Október hatodika.** A budapesti egyetemi ifjúság október hatodiki ünnepe nagyszabásúnak ígérkezik. A gyászünnepet vasárnap délelőtt 10 órakor tartják meg az újrászóháza dísztermében. Az ünnepet a *József-műegyetem* zenekara nyitja meg a *Himnusz*-szal. Utána b. *Hencz* Károly, az *Egyetemi-Kör* elnöke mondja el előki megnyitó beszédét. Majd *Magasházi* László szaval. az ifjúság nevében pedig *Nagy* József beszél A záróbeszédet E. *Hencz* Károly előki mondja. Az *Aradon* szintén vasárnap tartandó gyászünnepegre az egyetemi ifjúság kiküldöttéi szombaton utaznak el.

— **A királyvárosi írek.** A délafrikai háborúnak Angliára nézve káros következményei közt nem a legesekélyebb az, hogy az ir békétlenségét újra felszította. Az írek nemcsak hangos kifejezést adtak a háború elején azon való örömmüknek, hogy a kis boer nép a hatalmas Angliát vereségről vereségre alázta meg, hanem Anglia kétségtelenül bebizonyult gyönyörűségét a maguk javára is kizsákmányolni iparkodtak azzal, hogy újra szöngyere vetik az ir kérdést. Most, hogy hirté jár *Edvard* király irországi utazásának, az ir liga tegnapi dublini gyűlésén *O'Drinnnek* egy levelet olvastak föl, amelyben az ir reményét fejezi ki, hogy ha a király a jövő évben Irországot meglátogatja, a liga olyan néphangulatot fog teremteni, amely meggyűzi a királyt arról, hogy *egy elégedetlen nép* közepett időzök. Az ülés folyamán *John Redmond* azt a kijelentést tette, hogy az ir nép teljesen jogosan eszelepszik, ha, miként a boer nép, *foszvert fog a szabadsága visszaszerzésére.*

— **Battenberg Sándor apósa meghalt.** Pozsonyból táviratozzák, hogy ott tegnap elhunyt *Loisinger* János magánzó. Az öreg ur, akit rendkívül szerettek és tiszteltek Pozsonyban, atyja volt *Loisinger* Amáliának, aki megnősította szivét és később felesége lett *Battenberg* Sándor volt bolgár fejedelemnek, a szlaviniai hősnak. Sándor fejedelem özvegyét, aki jelenleg Steyrbén tartózkodik, táviratban értesítették a gyászestéről.

— **Ismét egy hercegnő.** Az orfeumok szinpadának a csabító ereje sok bárónőt, grófnőt, hercegnőt esalt a *brettlire*. *Fignatelli* hercegnő és *Chimay* hercegnő után most megint egy hercegi koronával ékeskedő asszony keresi az orfeum kissé kétes értékű fényében a dícsőséget. *Wrede* Adolf herceg felesége — mint a *Figaro* írja — a *barritzi Grand Casino Municipalban* lép fel és arat nagy diadalokat — *magyar* dalaival. Hogy éppen magyar dalokat énekel, annak nem az a magyarázata, hogy a külföldi *brettliek* csak úgy hemzsegnak a magyar dalművészesnőktől, akik egy szót sem tudnak magyarul. A hercegnő — leánykorában a prózai *Madauer* Ludmilla volt a neve — itt élt hosszabb ideig Budapestben, megtanulta valamennyire a magyar nyelvet. sőt honosította is magát. Ez ad neki jogot arra, hogy magyar dalművészesnek mondja magát. Meg a csodás szépsége, mert a szép nőkről szívesen hiszik el még Franciaországban is, hogy magyarok. A fellépéseiről mesés honoráriumot kap és már a londoni *Queen's Hall* is szerződtette harminc estére.

— **A műkritikus osászár.** Az az ügy, ami a német császár és a berlini városi művészeti bizottság között *Hoffmann* építészeti tanácsos kutjai miatt támadt, még nincs befejezve. A *Vorwärts* közlése szerint a városi művészeti bizottság nem vállalkozott közvetítő szerepre a császár és a művészek között. Sőt a bizottság kimondotta hogy a császárnak a kutak ellen tett tiltakozását nem veszi figyelembe s azt ajánlja a városi tanácsnak, hogy az építés megtagadása esetén a bírósághoz forduljon olta emérrt.

— **Mátay József halála.** A hatodik kerület hirtelen elhunyt előjárójának, *Mátay* Józsefnek holnap, pénteken lesz a temetése a *Podmaniczky-utca* 77. számú gyászházából A család kérésére mellőzték a boncolást. A fővárosi *derék* tisztviselőjének ingyen sírhelyet ad a *Kerepesi-uti* temetőben és koszorút

helyez rávalára. A temetésen a VI. kerület előjárósága *Buzay* Károly helyettes előjáró vezetése alatt testü etileg vesz részt.

— **A cári látogatás emlékei.** A *Cri de Paris* egyik munkatársa a cári pár elutazása előtt ellátogatott a compiégnai kastélyba. Lapjában most beszámol a tapasztalatairól:

Egy szétduadt ügy, háromnegyed részben leégett gyertyák, összegyűrt párnák... az álmatalanság ágya, amelyben valaki egy nyugtalan, átvirrasztott éjszakát töltött: az *előnk* ágya... A cár előbőljében három lakáj, hat kozák és két altiszt a koffereket pakkolja. Minden rendszerezen számozva, jelezve van... Odébb van a fürdőszoba, I. *Napoleon* famózus fürdőkéájával, amelynek csapjai felmondták a szolgálatot, amikor a cár fürdőni akart és ruha nélkül kellett várakoznia, hogy egy kozák meleg vizet hozzon a konyhából. Ez milyen förfordulást okozott! Még a különben békés természetű *Loubet* is dühbe jutott. *Hesse* tábornok szobájában egy lakáj egy pár arany kőzölgömböt talált. Atadja az orosz rendőrőfőnöknek, de nyugtát kér róla. Seholsem találnak se papírt, se tentát. A szomszédos dohányzószobában azonban egy pakli kártyára leltek. A rendőrőfőnök kihuzza a pikk-disznot és ceruzával nyugtát ír a kártya hátlapjára ceruzával.

Tíz óra. A cár málhája rendben van. Pezsgőt hoznak. Tisztek, kozákok, rendőrök, asztali szolgák, hivatalnokok kocintanak és isznak. A cárné komornái azonban nem voltak ilyen jókedűiek. Nem voltak megelégedve a szobáikkal. Külön tolette-szobát óhajtottak, függönyöket az ágyra stb. és ezért este tíz órakor mindent összevissza kellett forgatni. Ejtélre mindennel elkészültek, de akkor az első komorna nagy hűhöt csapott egy pohárért. A cárnének ugyanis nem meztsett, hanem sima üvegből való poharat adtak. De végre le tudták csillapítani a főkomorona haragját. A miniszterek közül *Leygues* közoktatásügyi miniszter mutatkozott a legfáradhatlanabbnak: mindenütt ott volt, körülzalaigált a kastélyban, hadd lássák, hogy nélküle mi sem történhetik. *Delcassé*, a felesége és a leánya mindenkit meghódítottak szeretetre méltóságukkal, humorukkal, keesességgükkel. Mindennel megelégedtek, semmit sem kértek és minden rendelkezésnek szó nélkül alávetették magukat. *Dausset*, a párisi közestegánés elnöke, aki a miniszterek meelőzésével maga akarta a cárt Párisba meghívni, hiába kopogtatott a miniszterelőnk ajtaján: nem fogadta. *Dausset* ur erre haragosan egy behajtott nejegyet hagyott a miniszterelőnköl. Ez meg szó nélkül visszaküldte.

— **Falk Miksa jubileuma.** A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézte tagjai holnap nyujtják át előnkölnek, dr. *Falk* Miksának azt a díszabumot, amely a jeles publicista 50 éves doktori jubileuma alkalmából készült. Ez az album egy tartalmára, mint alakjára nézve ritka díszes mű lesz. Az intézet tagjainak nagy része már megírta a titkárság által széküldött díszes albumlapra emléksorait. Az összes lapok beérkezése után azokat *Gottemayer* Nándor könyvkötő remek stílusú albumba fogja bekötöni.

— **Megtagadott hídszentelés.** *Laibach* városa nagy ünnepre készül. Holnap fojják ott megnyitni az új *Ferenc József*-hidat. Ugy volt, hogy *Jeglic* püspök fogja a hidavatást végezni. Ma azt jelenti egy szűkszavu *laibachi* távirat, hogy *Jeglic* püspök nem hajlandó beszentelni a hidat és már közölte is ezt az elhatározását az ünneprendező bizottsággal.

— **A szerzetesek kivonulása Franciaországból.** Holnap zár le az a határidő, amelyen belül a francia szerzetesrendeknek folyamodniuk kell, hogy Franciaországban maradhassanak. A *Gaulois* szerint 26 rend vetette magát alá az új törvénynek. E rendek között vannak a ferencrendiek, a *Frères du Sacré-Coeur*-rend, a kapucinusok, a dominikánusok, a *Petite freres du Marie-rend*, a *Mária-rend*, e cisztercioták és a *grenoblei karthauziak*, a *Grand Chartreuse* készítői. Meglepon nagy azonban a kivonuló rendházak száma. Már ki is vonultak a jezsuiták, a benecések, a trinitáriusok, a karmeliták, a trappisták. E szerzetek nagyobb része *Belgiumban*, *Svájcban*. *Hollandiában* telepedik le. A jezsuiták közül sokan *Zagrábba*, a karmeliták pedig részben *Alexandriába*, részben *Rómába* utaztak. Ezek a szerzetesek a *fontainebleau-i* hölgyek által ajándékozott polgári öltözetekben vonultak ki Franciaországból.

— **Uj-Tátrafüred téli szezonja.** Az új-tátrafüredi sanatóriumban már javában folynak az előkészületek a téli szezonra, mely e hónapban már megkezdődik. Örömmel tapasztaljuk hogy hazánk ez első ilyenmü sanatóriuma mindinkább fejlődik a külföldi tudóbetegsanatóriumok rovására, s hogy nemcsak hazánkból, hanem *Orosz- és Törökország*ból is sürün keresik fel. Az új-tátrafüredi sanatórium jóhírneve paratlan remek fekvésének, klímájának és szakszerű orvosi vezetésének köszönhető. Az egész Tátrában különben elragadván szép, nyárias most az időjárás.

— Rostand prologusa. Edmond Rostand-t, a franciák világhírű dramáiróját, az a megtiszteltetés érte, hogy verses prologust írt a cári látogatás alkalmával, s ezt a prologust Bartel kisasszony, a Comédie Française művésznője elszavalta Compiègneben. Hát ez a kis prologus ugyan csak nagy vihart hozott a jeles Rostand fejére. So a lapok jórésze nem volt vele megelégedve, de azt is beszéltek, hogy a cári párnak nem tetszett. A prologus ugyanis elfűtött kissé az efféle költemények megszokott sablonjától. Rövid sorok, strófák, frappáns rímek, könnyed hang, szóval valami újság volt és éppenséggel nem nehezes, ünnepes költemény. Ugyszólván csak a cárnéról van benne szó, még pedig mint *rózsaszín rózsáról*, s a szöveg is beszél a költeményben, és a szöveg tudniillik, amelyet a cárné piciny lába tapad. Hát ez a hang Franciaországban nagy meglepetést keltett. A *Libre Parole*-ban Drumont keményen megtámadta Rostand-t, annyira, hogy az ügyesség eljárását is követelte a nagy költő ellen. Es más lapok sem kímélték. És Rostand saint-prix-i kastélyban, ahol elvonultan élt, csak napok mulva tudta meg barátjától, Catulle Mendèsstől, hogy foglalkoznak vele. A *Presse* egy munkatársának aztán, aki főkeresete megmondta, hogy őt ugyan meghurcolhatják. Egészen ártatlannak érzi magát a dologban. A prologust öntudatosan csinálta, s amit benne mond, azt mind Compiègne muzsája mondja. Nem is zavarhatja magát pihenésében. Sarah Bernhardt színházának megnyitására Saint-Prixben marad, aztán Párisba megy, hogy megnézzze az Aiglon egy előadását, s csak telen lát neki a munkának. És Párisból majd Camboba, délre utazik, ahol a nyárig marad.

— Miért nem ment a cár Párisba? Montebello márkiné, a pétervári francia nagykövet feleségét a napokban storszi kastélyában meginterjúolta a *Matin* egy munkatársa. Ez alkalommal a márkiné érdekes dolgokat mondott el a cári párról és a többek közt arról is nyilatkozott, hogy miért nem ment a cár Párisba legutóbbi franciaországi látogatása alkalmából:

— Szó sem volt róla, hogy odamenjen. Hiába való dolgot végeznek, akik azt hiszik, hogy ennek valami külsős oka van. A cári pár franciaországi utazása régóta bevégzett dolog volt, amelyre nézve megállapodás történt a cár Loubet elnök, Delcassé, gróf Lambsdorff és Montebello márki között. Elhatározták, hogy a cár Dankerquet, Reimst és Compiègne-t látogatta meg. A cári pár alkalmazkodott a megállapított programhoz s nem is gondolt rá, hogy megváltoztassa.

— Azt állítják mégis, hogy szeptember 20-ikán kellett volna a cárnak...

— Én nem tudom, hogy mit beszélnek, szakítottam félbe a márkiné az újságíró. De azt tudom, hogy szeptember 19-ikén a cár Fresnoisban magához hivatott s jóakaratu hangon, amelyért hálaadás vagyunk neki, így szólt:

— Hozza el unokáját holnap Compiègnebe. A kastélyban fogjuk megkeresztelni.

A cár kintutató kegye nagyon meghatott és zavartanban ölemlitettem, hogy esetleg el fogom rabolni a cári pár idejét. Erre a császár kegyesen így szólt:

— A holnapi nap teljesen rendelkezésünkre áll, mert a napot a megállapodás szerint a kastélyban fogjuk eltölteni. Tehát csak hozza el a kis babát. Ott leszünk a keresztelésen.

Ezek voltak a cár szavai. Még csak a keresztelés óráját sem állapította meg.

A cári pár családi életéről Montebello márkiné így nyilatkozott:

— Házasságuk két egymást imádó lélek frigeje. A legtisztább családi élet élük, s a császárné sohasem engedné meg, hogy a cár egyedül menjen ki, annyira félti az életét. Gyermekeiket jobban szeretik, mint bárkit a világon, s legnagyobb boldogságuk, ha az egész család együtt van.

Arra a kérdésre, hogy a cárné nem avatkozik-e az állami ügyekbe a márkiné így felelt:

— Soha. Teljesen valótan az az állítás, hogy politikai befolyása volna. Legjobb foglalkozása a jó-tékonyság s nagyon szereti a művészeteket. Azonkívül fotográfus is. Franciaországban is sok fölvéteit készítet.

— Szelidlelkű ember-e a cár? Talán gyöngye is?
— Ó nem, — felelt a nagykövet felesége. — Sőt nagyon is erős az elhatározásban. Miniszterei sokkal inkább állanak az ő befolyása alatt, mint megfordítva. A diplomáciai kérdéseket mindig nyíltan és lojálisan tárgyalja s a nagykövetelek sokszor csodálkoznak rajta, hogy milyen gyorsan intézi el az eléje terjesztett ügyeket.

Háziolvas. Övegy *Klarner* Vilmosné, született Szantner Erzsébet ma hajnalban 61 éves korában meghalt Budán. A köztisztvisletben álló matronát szombaton 5-ikén délután lesz a temetése.

Frankl Hermann, a budapesti ortodox hitközség

alelnöke tegnap délelőtt hirtelen meghalt. Temetése holnap, 4-ikén délelőtt 10 órakor lesz a németvölgyi temető halottasházából. A hitközség választmánya a Király-utca 1. szám alatt levő hitközségi irodában gyűlésként és onnan vonul ki testületileg az alelnök temetésére.

— Merénylet a vonaton. Kasselből jelentik, hogy egy *Schack* nevű lipseai nagykereskedőt az éjjel egy Vesztfáliából jövő gyorsvonaton álmában megtámadott egy elbocsátott vasuti hivatalnok és revolverlövésekkel súlyosan, de nem halálosan megsebesítette. A megtámadottnak volt annyi lélekjelenléte és erete, hogy a támadó kezéből kiragadta a fegyvert és megbuzta a vészféket, mire a vonat személyzete elfogta a támadót. *Schack*nál jelentékeny pénzeszség volt.

— Az anyai szív halála. A legenda szerint a Hala és a Jótétemény nemtői nem ismerik egymást, mert még mindeddig nem találkoztak egymással. Ezt a pesszimistikus felfogást valóságossá teszi a történet, mely néhány nap előtt Boroszlóban játszódott le. Erdmann kapitány temették, a porosz-sziléziai főszuperintendens bátor szívű, nemes és jólelkű fiát. A rokonok és barátok sokasága vette körül a díszes, szobnél-szobn virágokkal ékesített ravatalt, mikor az elékelő gyászoló tömeg között hirtelen mozgás támad, mert egy, valamennyi jelenlevőnél egyszerűbben és szegényesebben öltözött asszony törekedik a ravatal elé. Ennek az egyszerű asszonynak vagy másfél év előtt az Oderába esett a kis leánykája és a válságos pillanatban egy délceg katonatiszt ledobta a kardját, sapkáját és kimentette a hullámsírnak kándidát áldozatát. Ezt az emberbaráti hőstettet akarta a szegény sorsu anya megköszönni még a halottnak is, és ezért kereste föl szegényes mezben a díszes ravatalt. Koszorujának keskeny szalagján a két szó állott: Gyermekek megmentőjének.

— Hamisított Böcklin-képek. Böcklin Arnold, a hírneves mester fia, rágalmazásért bepörötte *Muther* tanárt az ismert kritikust, mert azt írta a velencei kiállításról szóló kritikájában, hogy a kiállított Böcklin-képek közül egynéhány nem a mester műve. *Florence*-ben nagy érdeklődéssel várják a pör tárgyalását.

— Baleset a királyi palotában. A királyi palota építkezésénél ma ismét szerencsétlenség történt. *Gerber* György napszámosa a palota kupoláján dolgozott. Munka közben megcsuszott és lezuhant a magasból. Összezuva, életveszélyes sérüléseket szenvedve, vitték a mentők a Szent János-kórházba.

— Laskafaluból — Keszthelyre. A baryamegyei Laskafaluban beszúntették az anyakönyvezetői hivatal. Hozzáesetlalták a községet valami másik faluhoz s az anyakönyvezető hirtelen kenyér nélkül maradt. Az állami érdekekkel szemben semmivel törpült az ő érdeke s akár meg is halhatott volna éhen, senki se törődött vele. Végre is neki magának kellett gondoskodni magáról. Leült tehát és írt egy szép levelet — Széll Kálmánnak. Nem cífrázta a szót, hanem egyenesen, őszintén elmondta, hogy mi a baja. Elvesztette a kenyerét s valami másik kellene az elvesztett helyébe. Nem nagy darab, hiszen a régi is csak arra volt jó, hogy nagyon szegény ember eszesse... Választ nem kapott. — Le is tett már a reménységről, hogy valami sikere lesz a levelének, amikor egy újságban a saját maga nevére bukkant abban a rovatban, amelyet a hivatalos lapból töltének be árveréssel, csóddel, körözéssel és kinevezéssel. Az ő neve a kinevezések között volt lenyomatva. A belügyminiszter kinevezte Keszthelyre anyakönyvezetőnek.

— Az eltűnt ötven ezer korona. *Hoffer* Adolfit, a városi villamos vasut-társaság pénzürmokát, akinek a kezén rejtélyes módon eltűnt ötven ezer korona s akit a rendőrség letartóztatott, átkísérték az ügyészséghez. A rendőrség folytatja a nyomozást a különös ügyben. Több jel arra mutat, hogy a pénzt vidéken helyezték el s a nyomozás szála Szentese nyúlnak, ahol *Hoffer* nagy szerepet játszott valamikor és dúsgazdag földbirtokos volt. Pár nappal ezelőtt több dektív ment le Szentese, tegnap pedig maga *Böröcz* Béla rendőrkapitány is leutazott.

— Kelta régiségek. A m. kir. államvasutak kenyheci bányájában kavicslejtés közben régi sírokra bukkantak a munkások. Elporladt osztonzák mellett, agyagedények töredékei között hosszú, kétélű vas-kardot, egy szokatlan nagyságú la Tène-izlésű vágó-kést s egy rugón járó vasolót találtak amiket *Legányi* Károly államvasuti főmérnök a kassai muzeumnak ajándékozott. Ez érdekes régiségeket *Mihalik* József miniszteri biztos e napokban vette át s megállapította, hogy azok kelta eredetűek s a Krisztus előtti harnadik századból valók, a midőn a kelta törzsek *Brennus* nevű vezérök alatt megharagták a Balkán-érszigelet s Macedónián keresztül pusztává betarították egész a korinthusi földszorosig, vagyis abból az időből származnak amikor náunk a la Tène-kultúra ténykora megkezdődött. A becses emlékek fontosak, mert általuk bizonyosodott be az hogy a kelták Abaujmegye földjén is buzamosabb ideig tartózkodtak és halottaitkat ott eltemették.

— A tengeri betegség ellen. Ilyenkor ősz felé mindig feltűnik valahol egy tapasztalt tengeri utazó, aki a neve elcsúszva többnyire *dr-t* is bigygyeszt és böles tanácsokat osztogat a tengeri betegség ellen. Ezekben a tanácsokban azonban mindig több a humor, mint a bölcsesség. Valami olyasféle receptek ezek, mint amikor az orvos földhözragadt szegény páciensének azt ajánlja, utazzék Trouvillebe. Most egy *dr. Heinz* nevű bajor orvos boldogítja tanácsaival a tengerjáró embereket. Azt ajánlja a hányinger ellen, hogy az utas vegyen néhány sor egymásután mély lélegzetet. Ezáltal fog lecsillapítja a felingerelt gyomorizmot. Az orvos ur ezt a gyógymódot avval a megjegyzéssel ajánlja, hogy néki sosem volt ugyan tengeri betegsége, de másokon eredményen próbálta ki a recept értékét. Nagyon egyszerűnek látszik ilyenformán a tengeri betegség megszüntetése. De félünk, hogy algha lesz belőle valami és *dr. Heinz* neve a receptjével együtt gyakran kerül majd azoknak a tengeri utasoknak az ajkára, akik konstatálják, hogy a lélekzés akármilyen gyors és mély is, a tengeri betegség még — gyorsabb.

— Gyanus betegség egy magyar gözösön. Marselleből jelentik, hogy a *Szapary* nevű magyar gözösön, amely szeptember 30-ikán érkezett oda Nápolyból, egy 14 éves hajósinas gyanus körülmények közt megbetegedett. Ezért a hajót a friauli vesztgár-állomásra vitték, a gözösön talált árukat mind fertőtlenítették és az élelmiszereket a tengerbe dobták. Az utasokat és a hajóskapitányt egy részét előbb a partra szállították. A beteg hajósinas állapota javul.

— Megszöktetett gyermekek. Titoktatos ügyfél foglalkozik a pétervári rendőrség. Egy Sziparov nevű család érkezett három hónappal ezelőtt Dél-Amerikából Pétervárra. A Sziparov-családban három gyermek is volt, egy négy, egy hét és egy nyolc éves. Ezeket az apjuk beadta egy nevelőintézetbe. A minap pedig megjelent ebben az intézetben egy ismeretlen asszony, s Sziparov nevében kikérte az intézetből a három gyermeket és azóta semmi nyomuk sincsen. A kis lányok nem tudnak oroszul; Moszkvában elhalt nagypajuk után jelentékeny vagyon örökölték s nyilván ezzel az örökséggel van összefüggésben az eltűnésük. Eddig semmi nyomuk nincs.

— Védekezés a pestis ellen. Amióta pestises esetek történtek Olaszországban, a Nápolyból jövő hajók és emberek ellen mindenütt védekeznek. A védekezés kellemetlen helyzetbe hozta a *Szapary* nevű magyar gözöst, amely szeptember 30-án Nápolyból *Marseille*-be érkezett, ahol a hajón előfordult gyanus megbetegedés miatt a friauli vesztgár-állomásra vitték. Az utasokat és a hajóskapitányt egy részét előbb partaszállították. A gözösön talált árukat mind fertőtlenítették és az élelmiszereket a tengerbe dobták. A gyanus beteg, egy tizenéves éves hajósinas, állapota javul. Az Olaszországból jövő utasok ellenőrzésére Ausztriában is történt intézkedés. Az osztrák hivatalos újság jelentése szerint, mint *Bécsből* jelentik, az osztrák belügyminisztérium utasította a hatóságokat, hogy a vasuti hivatalokkal egyetértőleg tegyék meg a szükséges intézkedéseket az Olaszországból jövő utasok ellenőrzésére és minden esetleg előforduló megbetegedésről tegyenek jelentést.

— A palotai vasuti katasztrófa. A *bukaresti* hivatalos lapban ma a következő közlemény jelent meg a palotai vasuti szerencsétlenségről: A vizsgálat kiderítette, hogy a petroleum-vonat lékei teljesen sérültek voltak és a kísérő-személyzet száma kelletnél is nagyobb volt. A szerencsétlenség oka az volt, hogy a vonat kezdettől fogva helytelen irányban indult és hogy a fékeket nem húzták meg idejekorán. Meghalt 9 ember és pedig nyolc a vonatszembélyzetből és egy ellenőrnek a gyermeke. Egy vonatvezető súlyosan sérült meg Könyűi sérülést szenvedett hét ember a vonatszembélyzetből és öt utas, akiknek neve: *Jonescu*, *Weiss*, *Butsi*, *Meilender* és *Möss*. Most már valamennyien teljesen felépültek. A kommunéi vizschatasítja azt a vádat hogy a szerencsétlenséget a megtakarítások okozták és azt mondja, hogy a takarékoskodás nem a sinutak biztonságának, a személyzet létszámának s a kocsik jó karban tartásának rovására ment.

— Zsebtolvajok a választásokon. A tegnapi választásokat alaposan felhasználták a zsebtolvajok is és eredményes működésüket bizonyítja az a rengeteg jelentés is, amelyet a főkapitányságon tettek. A rendőrség azonban elgott két veszedelmes zsebtolvajt. Az egyiket a VI. kerületben a Próféta-utcában fogták el, ahol *Váronyi* hívei ezrével állottak. Ez *Sáner* Ferenc budapesti születésű, husz éves rovtolt multu csavargó. Eppen akkor csípték el, amikor egy órat akart ellopni. Táraitak nála egy 16884. számú kettős fedélű széles, nehez ezüst órat, hosszú csavart szemű láncoc melyen ezüst keretben to-ásnagságu, piroskőves fűgélék volt. — A *Sándor* Péter népes táborában pedig tetten érték *Rippl* József huszonnégy éves csavargót, aki szintén rovtolt multu és ismert zsebtolvaj. Mind a kettőt átkísérték az ügyészséghez.

— **Egy örült katona.** *Székesfehérvárról* izgalmas szerencsétlenséget idézett elő egy katona. Mint egy távirat jelenti, *Friger József*, a hatvankilencedik gyalogezred közlegénye megörült és *Piffing Vilmos* főhadnagytól lett. Az örült katonát sehogyan sem lehetett elfogni s mivel más mód nem volt, hogy ártalmatlanná tegyék, a szomszéd ház tetejéről lelőtték. Ugy a főhadnagy, mint az örült haldoklik.

— **Angol iparművészeti kiállítás Budapest.** Érdekes és nagyszabású kiállítás rendez a jövő év tavaszán az iparművészeti múzeum. Elhozza *Budapestre* a tavasszal megtartott glasgowi nemzetközi kiállításról a kiválóbb modern angol lakásberendezési tárgyakat és ezekből, valamint a nevesebb angol művészeknek külön a kiállításra készített tárgyaiból kiállítást rendez *Budapest.* *Radisics Jenő* miniszteri tanácsos, az iparművészeti múzeum igazgatója júniusban megtekintette a glasgowi kiállítást, ahol kiválasztotta a *Budapestre* hozandó tárgyakat. Az angol művészek és iparosok nagy örömmel fogadták a kiállítás tervét és megalakult a budapesti angol kiállítás előkészítő bizottsága melynek élén a legkiválóbb angol művészek és műértők állanak, így többek között: *Purdon Clark*, a South Kensington Museum igazgatója, *M. H. Cundall*, *Walter Crane*, akik már kiállításra révén nálunk is ismernek. *Thomson Lyon*, *Holme*, a Studio szerkesztője stb. Különös érdekeséget tesz a kiállításnak a glasgowi *Wylie* és *Lochhead*-cégnél *Logan* tervei után készült pavillonja, mely akkor, hogy az iparművészeti múzeum üvegudvarának egész szélességét el fogja foglalni. A kiállítást nagyban támogatja *Holme*, a világhírű Studio szerkesztője, aki megígérte, hogy a most a Studio által Londonban rendezendő iparművészeti kiállítás színe-javát is megszerzi a budapesti kiállítás részére.

— **Üdözött rablók.** Konstatinápolyból táviratozzák, hogy az a rablóbanda, amely hatalmába kerítette *Zone* amerikai misszionáriusot, Bulgáriában tartózkodik. A rablók felmiliói frank váltásdíjat követelnek foglyukért. Nemrégiben a külügyminisztert is megfenyegették, hogy családjának egyik tagját elrabolják. Két század gyalogság őrözi a rablókat.

— **Az öngyilkos vaskereskedő.** *Freiberger Pál*, az öngyilkos vaskereskedő holttestét még tegnap kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe. A család kérelmére azonban a rendőrség megelőzte a boncolást. A temetés holnap, pénteken délután lesz a Fázekas-tér 1. szám alatti gyászszobából. Az öngyilkosság hírének mindenfelé a legnagyobb megdöbbenéssel fogadták. Öngyilkosságának okát egyáltalán nem tudják.

— **Fővárosi Orfeum.** Ritka érdekesség és kiváló tökéletességgel műsorral mutatotta néhány nap óta *Waldmann Imre* igazgató a *Fővárosi Orfeum* közönségét. Nagy előzattal messzi földről a legbelsőbb attrakciókat szerezte meg és valóban a műsor olyan, amint még nem látták az emberek budapesti orfeumban. A legnagyobb hatást *Rosario Guerrero* kelti, ez a ragyogó szépségű spanyol lány, akinek a *Tör és róza* című némajáték bőséges alkalmat ad, hogy csodálatos színezettségét bemutatgassa és pompás táncával elbábjolja a közönséget. Minden fölépítést és óságot tapsvihar követi. Szinte nagy hatása van *Paul Conchas* manőver-előadásainak, amelyek egyedüliek a maguk nemében. A tetszészaj fölveti a házat valahányszor az a művész bemutatja zsonglormesterségét. Nagy hatása van *Fioccati* testvéreknek, a *Nordstern Trio*-nak. *Mörbitz Bernát*nak és még egész szer kiválóbbnál kiválóbb művészek. Mindenkinél nyugodt lélekkel ajánljuk, hogy tekintse meg a *Fővárosi Orfeum* mostani programját, amely tökéletességben felülmúlhatatlan és hatása nagyszerű. *Waldmann* igazgató, aki ilyen előadásokkal gondoskodik a fővárosi közönség szórakoztatásáról, valóban megérdemli a pártfogást.

— **Osztályorszájkék.** Az osztályorszájkék mai húszadik évezred koronát nyert 58380 38649 56748 85958, kétezer koronát 12537 91071 63319 76749 20237 2336 40191 2369 90782 22 58405 85956 65229 40605 47943 46573 35737 47520 96549 99159 35857 63301. ezer koronát 74294 3617 22578 36390 95556 86512 10586 6058 85215 53342 72822 25065 65418 18716 43398 24426 86356 81537 82322 65384 88101 13622 65903 88-1 42626 75153 29533 64283 29143 60056 71808 55730 26805 25660 54298 41587 5371 20950 34326 37723 58341 80597 36122 95019 71333 1105, ötszáz koronát 10865 92977 77933 33947 64408 70584 71300 44731 25108 61672 61596 74918 98821 67012 90793 881-6 91629 16929 70090 18995 62541 1487 66517 61742 85887 91925 85345 32796 70423 95468 83963 61192 56261 77753 31240 95561 59525 14655 63208 31373 23987 1885-4 62072 35137 11095 24996 95515 309-7 87799 38878 99590 95270 64133 75162 85684 24050 5624 59843 66457 74566 7037 3481 13885 58565 35392 28308 45726.

— **Vásároljanak osztályorszájkéket Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V. Fűződ-utca 10.**

— **A választások és a Telefon Hirmondó.** Derék munkát végzett a Telefon Hirmondó szerkesztősége a most lefolyó képviselőválasztások alkalmából, úgy a helybeli, mint a vidéki választások állásáról örökökét haván kimerítő értesítések. Ez is igazolja a Telefon Hirmondó szerkesztőségének agilitását és ez is igazolja a Telefon Hirmondó szükségességét és kivált ilyen eseményekben gazdag időben, annak nélkülözhetetlenségét. Ámbar a tömeges választásokon már túl vagyunk, mégis a hátralevő választások is érdeklik a nagy közönséget, mely érdeklődik a Telefon Hirmondó kielégül, amennyiben örökökét lefolyó választások állásáról szóló tudósításokat.

(x) **Osus és köszvény** ellen elismert legkitűnőbb szer a *Zoltán-jéle kenőcs*. Ara 2 korona. *Zoltán Béla* gyógytárában, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. E. E. vagy E. K. E. gyújtót.**

(x) **Magyar díszruhák** korhűen, elegáns kivitelben jutányosan készülnek *Leidersdorfer D.* és fia írárszabóknál, Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz. alatt.

A statisztikusok kongresszusa.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, október 3.

A nemzetközi statisztikai intézet II. szaksztyálya a mai délelőtti egy fontos kérdésnek szentelte, amely Magyarországot kiváló mérvben érdekli: tudniillik a mezőgazdasági statisztikának.

Levasseur bemutatta a jelentését erről a tárgyról, mely a statisztikai kongresszusokat már 1853 óta foglalkoztatja és különösen a legutóbbi években számos tervezet és tanácskozás tárgya volt. A jelentésben az előadó összefoglalta a főbb államokban követett módszereket és a feltüntetett eredményeket. Magyarországról nevezetesen kiemelte hogy „A magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája” című nagy mű, amelyet *Daranyi* földmívelési miniszter az 1895: VIII. t.-c. alapján megindított, és amelynek 4-ik köteté az idén megjelent, a *legjelentékenyebbek egyike*, amelyek eddig e téren megjelentek.

A jelentés bemutatása kapcsán az előadó érdekesen fejtegette, hogy a mezőgazdasági statisztika hasznos, de még nagyon tökéletlen; az érdekeltek vagy árcsökkenéstől tartanak, és nem valják be a valódi termelési eredményeket az Egyesült Államokban ettől eltérőleg azt tapasztaljuk, hogy ott szeretnek nagyokat bemondami) és így szükséges a bevallott termelési adatokat ellenőrizni, és pedig a bevett területek periodikus fölvetéleink és az átlageredményekre vonatkozó adatoknak egybevetése által; ahol aztán a bevallott termelési adatok nagyon eltérnek az ily módon kipuhatolt adatoktól, ott a bevallott adatokat helyesbítés végett vissza kell küldeni. A vetésk állapotáról szóló jelentésekben a „jó”, „közép”, „kiszáradt” helyett relatív számokban kellene jelezni a kiállítást melyek az átlagos termés bizonyos százalékait jeleznék ki. Igen fontos végül az, hogy a terméseredmények lehetőleg még az illető évben tétesenek közzé.

Az előadáshoz igen beható vita fejlődött. *Raffalovich* az előadó által jelzett pszichológiai momentum mellé sorolja az érdekelteket is, mely abban nyilvánul, hogy például a malomipari és a mezőgazdasági szaklapok más-más beszélcélnak adnak a termésről.

Juglar példákkal illusztrálja, hogy a vetések állapotára vonatkozó beszélcélnél mely csekély értékűek és például megtörtént, hogy igen rossz termésű években, amikor augusztusban 30-40%-kal szűkítik tel az árak; előzőleg január-tól—augusztusig az árak igen keveset változtak; senki sem sejtette előre a rossz termést, igen kevesen használták ki ez év első két hónapjában jegyzett olcsó árakat.

Marek azt kívánja, hogy a bevett területekre vonatkozó időszám (évtizedes) felvételek nagy gondal, egyéni számlálóvalokkal eszközöltsenek.

Ebert Adolf azt óhajtja, hogy a vetések állásáról szóló jelentésekben az összes művelt álamok egyes nomenklaturát használjanak és az Intézet ilyen irányban tegye meg a kellő lépéseket.

A napirend második tárgya dr. *Mandello* Gyula jogtanár előadása volt, aki a mezőgazdasági munkabérszatisztikáról érkezett.

A nemzetközi statisztikai intézet már 1891-ben hozott határozatával hangsúlyozta a bérstatisztika fontosságát. Nem is lehet arról panszokdni, hogy általában kevés a bérstatisztikai anyag. Inkább az a baj, hogy gyakran megbízhatatlan vagy célszerűtlen volt az anyaggyűjtés, hibás a földmérés, úgy hogy következtetések vagy összehasonlítások lehetetlenek.

A mezőgazdasági bérstatisztika a legfinomabb, az anyaghoz simuló módszernek művészi alkalmazását igényli. Előadó ezután az angol, amerikai, német, francia, olasz és osztrák mezőgazdasági bérstatisztikai anyagot vizsgálja és végül rátér a magyar mezőgazdasági bérstatisztikára. Ennek adatai teljesen megbízhatatlanok, mert csakis a gazdasági tudósítókól erednek, egyoldalúak, ellenőrizetlenek. A földmérés a földmívelési miniszterületre a kiadványaiban egészen hibás, vagy hiányzik. Pedig Magyarországon különösen fontos jó mezőgazdasági bérstatisztika. Amikor a szocialista sajtó és a parasztkongresszusok azt állítják, hogy az áltoldi munkás napi keresete az évi átlagban 17 krajcárt tesz ki, a földbirtokos osztály másrészt minden béremelkedést a mezőgazdasági válságának tekint: az összes viszonyokba világszerte kell vetni. Előadó ezek után pontokban összefoglalja a mezőgazdasági bérítőretelek gyűjtésének és feldolgozásának kívánatait, amelyek igazolják, hogy nagy költéség és apparátus nélkül is lehet kielégítő eredményeket elérni. Így például a mi aratási szerződésünk az 1898: 2. törvények alapján a közjegyző előtt írásba foglalták és az alkalomból az egész aratási-bérstatisztika meg volna szerkeszthető. Magyarország mezőgazdaságának bérviszonyai a kivándorlás tüneteit is kelőten fel fogják deríteni s azért a bérstatisztika egész mezőgazdaságunk jövője szempontjából fontos.

Az I. (demografiai) szaksztyálynban *Verrijn Stuart*, a holland statisztikai hivatal főnöke kimutatta az

összefüggést, melyet egyes városokban a gyermekhalandóság és a jólét fokát közt észlelt. — *Bertillon* kifejti, hogy a grafikai módszer alkalmazásában bizonyos együtetűségekre kell törekedni.

A II. szaksztyálynban dr. *Mandello* előadása után *Olancso* bemutatta hosszú jelentését tizenkét ország jelzőlogikósoneinek statisztikájáról.

A III. szaksztyálynban *Bosco* a polgári perek statisztikájáról érkezett, *Rath Zoltán* pedig ismertette a módszert, melyet a büntügyi statisztika tekintetében kidolgozott s amelyet 1900 elején az új bűnvádi eljárás életbe lépésétől kezdve alkalmazni kezdtek. — *Lannoy* a belga büntügyi statisztika módszerének egy újítását ismertette. — Blenelt a német tüzérszatisztika eredményeiből fölémlítette, hogy Németországban a tüzérek évenként *nyolcvan millió* márkára ragnak.

A délutáni teljes ülésben *Bodio* bemutatta *Mayr* és *Thirring* javaslatát az emigráció statisztikájáról és *Guillaume* javaslatát a gyenge elméjű tankötelesek fölveteléről követendő módszerről. — *Vizaknai Antal* Társadalmi szempontok a tizenkilencedik század végén és a huszadik század elején tartott népszámlálásokban ömön tartott értekezletet. *Lavasseur* elnök bemutatta a hódoló táviratot, amelyet a kongresszus a királyhoz francia nyelven intézett. A távirat így szól:

A nemzetközi statisztikai intézet, mely a magyar kormány meghívására folytán Budapestben tartja nyolcadik ülését, kéri császári és apostoli királyi felségedet, kegyeskedjék mély háláját elfogadni azon kegyes jóakarát, melyet íranta tanusítani méltóztatott.

Az elnök, v. Juama—Stornegg.

Az összes ülés délután megválasztotta az intézet tagjait *Mandello* Károlyt, *Grubert*, *Jovanovicsot*, *Boeffet*, *Marcht*, *Hayt*, *Philippovicht*, *Zahnt* és *Smithet*, azután *Levasseur* bemutatta az 1900-iki európai népszámlálási statisztika eredményeit összefoglaló munkáját. — *Bertillon*, Páris városa statisztikai hivatalának igazgatója ismerteti a legutóbbi népszámlálási eredményeit. E szerint Franciaország a századot befejező tíz esztendőben nagyot gyarapodott. *Neymarek Altréd* (Páris) az ingó vagyon nemzetközi statisztikája tárgyában a nemzetközi statisztikai intézet megbízásából folytatott tanulmányairól ezuttal ötödik jelentését mutatja be. Szükségességnek tartja a kibocsátásokról és konverziókról nemzetközi statisztika létesítését azon módszer alkalmazásával, melyet a nemzetközi statisztikai intézet az előadó ajánlatai korábban elfogadott.

Az előadó számítása szerint a világ összes törzsein jegyzett értékpapírok névértéke 550 milliárdra rög.

Végül *Batemann* mutatta be az angol Board of Trade legújabb statisztikai kiadványait.

Ezzel a mai ülés napirendje ki volt merítve. Hoinap délután a szaksztyályok ülésének még; délután pedig befejezik az ülésüket.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a nemzetközi statisztikai kongresszus kiváló személyiségeinek tiszteletére ma déli egy óraker lényes reggeli adott az Országos Kaszinó kültermeiben, amelyen részt vettek: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Inama-Sternegg* osztrálfőnök, a nemzetközi statisztikai intézet elnöke, *Levasseur* Emil és *Lezis* Vilmos egyetemi tanárok, az intézet alelnökei, *Trinitsky* Miklós, az orosz kormány küldöttje, továbbá a nemzetközi statisztikai intézet főtitkára: *Bodio* Lajos olasz államtanácsos, *Nagy Ferenc* államtitkár, dr. *Mayr* György orosz államtitkár, egyetemi tanár, *Ruffalovich* Artur, orosz államtanácsos, *Yves Guyot* és *Vétesy* Kálmán osztrálfőnök. A társaság sokáig együtt maradt.

Budapest székesfővárosa ma este 6 óraker a Royal-szállóban a Nemzetközi Statisztikai Intézet kongresszusa tagjainak tiszteletére lényes ebédet adott, amelyre a tagok nagy számban, köztük hölgyek is vettek részt. *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter *Márkus József* főpolgármester és *Lavasseur* Emil alelnök közt foglalt helyet. Az első felkészült *Márkus* főpolgármester a királyra mondta következőképpen:

Hölgyeim és uraim! Hosszu századok kegyetlen küzdelmei és sok megpróbáltatások után első *Ferenc József* szeretett királyunk uralkodása vette kezdetét az új éra, mely alatt hazánk napja felderült. Ösünk révével szerették vissza alkotmányos jogainkat; a nemzetnek szunnyadozó ereje újra ébredt, vezetelve a jövőbe vetett bizalom által, mely jobb jövőt ígér a nemzetnek, mely oly súlyos megpróbáltatásoknak volt alávetve.

A nemzet leivrgozására való törekvésünkben első sorban szeretett királyunk ad példát nemzetének a munkálkodásban. Ó az első magyar ebben a házában és első, aki munkásságban példát ad a nemzet legjobb fiainak.

Hűségünk, ragaszkodásunk, szeretetünk szentes személye iránt mely és hátaltalan, mert nemcsak bölcs uralkodónak tiszteljük benne, hanem népének jóakaró atyját is. Felkértem tehát hölgyeim és uraim, csalakozzanak azon forró lohaszkodásokhoz, hogy az Isten tartsa. Isten áldja szeretett királyunkat.

Halmos János polgármester a vendégeket éltette, mint a tudomány bajnokait, akiket Budapestben mindig fokozott erővel szoktak üdvözölni:

Hölgyeim és Uraim! Budapest székesfőváros mindig örül, ha látja, hogy idegen nemzetek képviselői jól érzik magukat falai közt. De a jelen perben örömlünk még nagyobb, sőt büszkeséggé változik át, hogy a nemzetközi statisztikai intézetet fogadjuk magunknál s látjuk, hogy a tudomány kitűnőségeinek

ily nagy száma tiszteli meg jelenlétével városunkat. Ezért valódi és őszinte önérettel üdvözlöm hölgyeimet és uraimat, s emelem poharam egészségükre, kérvén, hogy örizzék meg jókarú emlékezetükben városunkat.

Kőrösy József bocsánatot kér, hogy mint a statisztikai tudomány adeptusa, poharát a hölgyekre emeli, mikor a statisztika olyan száraz tudomány. Mi is a statisztikus? Olyan ember, aki egész életét az igazság kutatásának szenteli és van bátorsága az igazságot ki is mondani, habár tudja, hogy ha kellemtelen, nem szívesen fogadják. Aki e célnak szenteli erejét, az ideálisa; e jogaim alatt csak szabad poharát emelni az emberiség azon felére, amelyet nemcsak szívesen, hanem nemesebb jelerészek is tart. Közönszöni a hölgyeknek, mint a szépség és érzelmi élet letéleményeseinek, hogy az olympusi magasságról a tudományosság harcának arénájára üdvözöltek; kívánja, éljenek és viruljanak és el ne jeledjék a fővárost. (Tetszés.)

Lavasasseur Emil: Negyedszázaddal ezelőtt volt utóljára Magyarországon és most, midőn ismét eljött, látta az ország és a főváros hatalmas fejlődését. A főváros további virágzására ürti poharát. (Tetszés és éljenzés.)

Ludwig Gyula főrendiházi tag a francia nemzetre emeli poharát, hálással emlékeztetvén vissza arra a fogadtatásra, amelyben a párisi vasúti kongresszus alkalmával része volt. (Élénk tetszés.)

Dr. Magy György (München) hivatkozva Kőrösy Józsefjára mint aki az élő hölgyekre emeli poharát, ő is egy hölgyért, a statisztikáért emel poharát. (Tetszés.)

Deniel Harold osztálytanácsos (Bécs) mint osztrák ember a kongresszus élén álló védnökre, **Hege-dus** miniszterre és a mai ünnep házigazdájára ürti poharát.

A társaság a késő esti órákig maradt együtt a legjobb kedélyhangulatban, amelynek élénk bizonyossága az, hogy a fiatalabb tagok a hölgyekkel — programon kívül táncra perdültek.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros takarékossága.** A polgármester újból elrendelte, hogy a papiros-szükséglet megrendelésénél ne téveszsek szem elől azt a régebbi rendelkezést, hogy a merített papirosra nyomtatott íveket csak olyan ügyiratok céljára használják, amelyek nincsenek kislejtezésre szánva. Amely megrendelést nem ehhez a rendelkezéshez képest fognak teljesíteni, azt nem szolgáltatják ki.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Jászai Mari fellépése. A szünet után ma lépett föl először **Jászai Mari** a nemzeti színpadon. *Elektrát* játszotta, teremtő lángeszének ki nem apadó fényével, komoly művészetének fenségességével. Amikor tekete ruhájában kilépett a Pelopidák királyi palotájából, viharos taps csattant meg a nézőtérben. De mikor a közönség **Jászai Mari** arcaórái leolvasta, hogy a taps most zavartan hangulatában a szerepével összerortt művésznőt: mély tisztelettel hallgatást parancsolt magának, áhítatos csöndben nézte végig a felvonást és lelkesedését csak a függöny összecsapódása után engedte szabadon szárnyalni. Ekkor azután egymást érték a kihívások és a nagy művésznő örömmel jelent meg a lámpák előtt, hogy a közönség hatalmas ovációját megköszönje. Az ünnepelés nőttön nőtt és a harmadik felvonás végén jutott el tetőpontjára. **Jászai Mari** *Elektrája* olyan nagy, mint a Szofoklesz remekműve. Boldog, aki elmondhatja, ha emlékei közt keresgél, hogy látta ezt az alakítást, a szenvedélynek és tudásnak, a szépségnek és igazságnak ezt a gyönyörű és tökéletes egyesülését. Az ilyen alakítások ünnepnapja a Nemzeti Színháznak. De szeretném, ha ezek az ünnepnapok gyakrabban ismétlődnének, mert a Nemzeti Színházhoz voltaképpen az illik, hogy a lelkeket minél többször fölemelje a művészet legmagasabb régióba. **Jászai Mari** roppant munkaerőjét tétlenül pihentetni nem szabad. Nem elég, hogy időnkint egy-egy régi szerepeit szaporítani kell, mert minden fellépése nemcsak a színháznak ad díszet és vonzóerőt, hanem gyönyörűséget és becses tanulságokat nyújt közönségnek és kritikának egyaránt. (s. e.)

Az Operaházban, holnap pénteken, ő felsége a király nevenapján, a nézőtér teljes kiválgtatása mellett *Tannhäuser* kerül színpadra, a címszerepben **Burmannal.** Kivülte *Diósgyémén, Kacser, Berts, Takács, Szendrői, Kertész, Várady S. Kornai* és *Kiss B.* játszzák a főbb szerepeket.

A Nemzeti Színház főpróbája. A Nemzeti Színházban holnap, esütőrtök, délelőtt tartják meg a főpróbáját *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor* *A Sasok* című új vígjátékának a sa tó meghívott képviselői előtt. A darab bemutatója pénteken lesz.

Délutáni előadások a Magyar Színházban. A Magyar Színház október 6-ikán, a legközelebbi vasárnap kezdi meg délutáni előadásait s ezen a New-

York szépe operett kerül színpadra. A délutáni előadások félháromkor kezdődnek.

Pálmay Ilka a Vigzínházban. A Vigzínház személyzete most főleg a *Pillangósisasszony* című angol énekes színű előkészületeivel van elfoglalva. Az újdonság színelhelye egy japáni kikötőváros és hősnője egy japáni leány: *Pillangósisasszony.* **Pálmay Ilka** játszza a címszerepet, amelyben azonkívül, hogy énekel és táncol, drámai művészetének kifejtésére is bő alkalma nyílik. A darab két szakaszra oszlik, amelyet érdekes zenei kép kapcsol össze. A bemutatóhoz új díszletek és jelemek készülnek. A *Madame Butterfly* alapította meg szerzőjének, *Belasco* Dávidnak hírnevét. Az amerikai és angol nagy művésznők a *Pillangósisasszony* parádés szerepnek tekintik és kiválóbb alkalmakkor legszívesebben ezt játszzák. Először a newyorki Casino-színházban adták, ahol eddig több mint ezer előadást ért meg. **Frohman** amerikai igazgató külön társulattal *Londonba* vitte a darabot, amely az angol fővárosban még a Trübynál is nagyobb sikert aratott. A mi közönségünk előreláthatólag e hónap közepé táján fogja megismerni.

Mészáros Gizella cáfolata. A *Szegedi Napló* nyomán megirtuk, hogy **Mészáros Gizella** a *Nemzeti Színház* naivája elszereződött dr. **Janovics Jenő** *szegedi* társulatához. A fiatal művésznő annak a kijelentésére kér bennünket, hogy a híres semmi alapja nincs.

Sudermann-darab Párisban. **Sudermann** Herman német drámaíró *A becsület* című színművének, amelyről már megirtuk, hogy az *Antoine-színházban* bemutatásra kerül, tegnap volt a főpróbája a *párisi* színpadon. A darab már a főpróbán mély benyomást tett. Az öreg **Heinicke** szerepét maga **Antoine** játszza.

Vidéki színeset. Tegnap volt a pécsi Nemzeti Színházban az első operaelőadás, amelyen a társulat drámai primadonnája, **Márkus Aranka** mutatkozott be a pécsi közönségnek. A kisasszony, aki a budapesti Opera ösztöndíjas tagja, **Leonórá** énekelte a *Troubadourban* és rendkívül nagy sikert aratott. A közönség zajos elismerésben részesítette a fiatal művésznő énekét és játékát. A pécsi újságok is dicsőrettel írnak **Márkus Aranka** művészetéről.

Hannele a Burgszínházban. **Hauptmann** Gerhardt *Hannele* című mesedráma, amelyet a *Nemzeti Színház* is felvette ezidei programjába, a bécsi *Burgszínházban* tegnap nagy sikerrel adták elő.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Ma este ő felsége születése napja alkalmából a Magyar Királyi Operában *Tannhäuser* és a *wartburgi dalnokszerelem* kerül színpadra előrangú szereposztásban. Hozzájárulást a *Telefon Hírmondó* előfizetőinek közötti, kik bizonyára nagy örömmel és élvezettel fogják azt meghallgatni. Az ópra után cigányzenét közvetít a *Telefon Hírmondó* az Emke és Elite-kávéházakból.

Az Országos Színész-Egyesületből.

— Színeszek a Varieté-színpadon. —

Budapest, október 3.

Az Országos Színész-Egyesület igazgató-tanácsának ma délután rendkívüli tanácsulése volt **Ditrői Mór** egyesületi elnök elnöklése mellett. A tárgysorozat fontosságára való tekintettel az ülésen a fővárosi tanácsosok csaknem kivétel nélkül s a vidéki tanácsosok közül is többen vettek részt. Jelen voltak az ülésen: **Leszkay** András, a Magyar Színház igazgatója, **Szendrey** Mihály, dr. **Janovics** Jenő, **Márkus** József, dr. **Komor** Gyula, **Szilágyi** Vilmos, **Vidor** Dezső, **Tapolczai** Dezső, **Rónaszéki** Gusztáv, **Kovács** Mihály, **Boross** Endre, **Deák** Péter és **Mészáros** Kálmán irodaigazgató.

Az ülés első tárgya az irodaigazgató jelentése volt a hátrálékos igazgatók dolgában, akikről a tanács kimondta a mult ülésen, hogy amennyiben hátrálékos tartozásaikat október elsőjéig be nem fizetik, színgazgatói engedélyük bevonása iránt felterjesztést intéz a belügyminiszterhez. Az irodaigazgató jelentéséből kitűnik, hogy több igazgató sietett eleget tenni kötelességeinek, de még többen vannak olyanok, akik hátrálékaikat október 1-ig sem fizették be. A tanács megbizta az elnökséget, hogy legközelebb egy hét alatt ezeknek az igazgatóknak az engedélyt terjeszse fel a miniszteriumhoz.

Elnök bejelent, hogy az egyesületnek a legutóbbi közgyűlés által megalkotott új törvényei lérekeztek a belügyminisztertől s azok kinyomatásáról saját hatáskörében már intézkedett. Az időpontra nézve, melyben az új törvények életbe lépnek, a tanács mint határnapot, november elsőjét határozta.

Következett az ülésnek legfontosabb tárgya, a *Fővárosi Orfeum* igazgatóságának memoranduma, amelyben arra kéri az egyesületet, hogy engedje meg tagjainak, hogy színpadán működhessenek. Az ülésnek erről a részéről alább adunk számot.

A tanács végül felvételi vizsgálatot tartott. Felvették az egyesületi rendes tagjai sorába a következő gyakorlatosok: **Benedek** Nándor, **L. Kovács** Mariska, **Déry** Karola, **Márian** Irma. Gyakorlati engedélyt kaptak: **Bródy** Irén, **Nógrádi** Albert és **Ladányi** Mór. Karmesteri vizsgálatot tett dr. **Bródy** Miklós.

A *Fővárosi Orfeum* ama kérelme fölött, hogy az Országos Színész-Egyesület adja meg az engedélyt arra, hogy egyesületi tagokat is szerződtethessen színpadára, a kérdés jelentőségéhez mért komolysággal és széles meredben folyt a vita.

Elsőnek **Deák** Péter vidéki igazgató szólt a kérdéshez s két okból ellenzi a kérelem teljesítését. Nem látja összefüggésben levőnek a dolgot a fővárosi magyarosításával s veszedelmét lát a vidéki színészetre nézve a Varieté-színpadok konkurrenciájában. Kéri, hogy a tanács térjen egyszerűen napirendre a tárgy fölött.

Márkus József azon kezdi, hogy egy nagy reform-kérdésről van szó, amelylyel nem lehet olyan kurtán-furcsán végezni, mint ahogy ezt **Deák** igazgató gondolja. Ez a reformkérdés már három évvel ezelőtt is megfordult a tanács előtt s ő már akkor azon az állásponton volt, hogy az Országos Színész-Egyesületnek, ha csak nem akar elavult tradíciókban megosonodni, utat kell nyitnia tagjainak a Varieté-színpadokra. Ez különben olyan kérdés, amelyen a nagy nyugati nemzetek művészei már régen túl van. Részletesen kiejti azokat az okokat, amelyek sürgős szükségé teszik a kérdésnek modern szellemben való megoldását. Meg kell végre teremteni a magyar Varieté-színpadot és irodalmat, amely fontos tényezővé lenne a fővárosi magyarosításnak és magyarkultúrának. Az színházak színpadáról elterelné az oda nem való tónust, a Varieté dobogójának a művészi színvonalát pedig emelné. Mert valóságos szegénytelen az rák nézve, amit ma a Varieté-színpadokon mint magyar művészetet árulnak. Az Országos Színész-Egyesület nem lehet kerékkötője egy ilyen fontos reformnak s ajánlja, hogy nyissa meg az egyesületet önként a kaput, melyet most barátságosan kopogtatunk, mert később aztán erőhatalommal fogjuk betörni.

Dr. Janovics Jenő nincs abban a szerencsés helyzetben, mint az előtte szóló, akinek már évek óta az az ismeretes álláspontja, amelyet most kifejtett.

— En magam — ugymond — egyike voltam azoknak, akik a leghevesebben harcoltak a mellett, hogy az egyesület vegye be az alapszabályaiba azt a paragrafust amely az egyesület tagjainak megtiltja az Orfeumokban való működést, de most kénytelen vagyok köpönyeget forgálni.

Belátja, hogy elérkezett az ideje annak, hogy ezt az engedélyt az egyesület tagjainak megadják. S tekintettel a *Fővárosi Orfeum* igazgatójának, **Waldmann** Imrének személyes megbízhatóságára is, teljesítenének tartja a kérelmet. A kérdés csak az, hogy ez mi módon történjék. A tanács nem változtathatja meg az alapszabályt, ez a közgyűlés joga, de addig, míg ezt a kérdést a legközelebbi közgyűlés elébe vihetnék, ideiglenesen és próbaképpen lehetne az engedélyt megadni.

Vedress Gyula egyesületi titkár után, aki abban a véleményben van, hogy ebben az ügyben egyedül a közgyűlés dönthet, **Tapolczai** Dezső nem csupán a szerződés nélküli álló színészek szempontjából tartja sürgősen megoldandónak a kérdést. Mert nem az a fontos, hogy egy-két színész szerződést kapjon, hanem az, hogy a Varieté-színpadokról ki kell irtani a német szót és a német szellemet és ehhez segédkezet kell nyújtania az egyesületnek.

Feld Zsigmond nincs ellenére annak, hogy az engedély megadások, bár attól tart, hogy a színházak helyzetét meg fogja nehezíteni, mert a szubrett, meg a komikusz, ha nem lesz megelégedve azzal a fizetéssel, melyet az igazgatója kínál neki, kétszer annyit ér át fog ugrani a Varieté dobogójára.

Szilágyi Vilmos ezt éppen egy okkal többnek tartja arra, hogy a színészek előtt nyissák meg a Varieté-színpadot. Ha a színpadokról elvonulnak azok az elemek, amelyek inkább az orfeumba valóak a színházak művészi színvonalát fog emelkedni és inkább fogják teljesíteni hivatásukat a komoly drámai művészet terén is.

— Van színészet, — mondja, — amely rosszabb még az orfeumnál s csak szét kell néznünk, hogy lássuk, mennyire züllik a színészet.

Szendrey igazgató (közbeszó): Hol, a fővárosban?

Ditrői: Tiltakoznom kell az ellen, hogy a fővárosi színművészet rovására ilyen rejtett célzások történjenek! Ha a fővárosi színházak kénytelenek is egyes erősebb darabokhoz nyulni, ez csak azért van, mert nem igen próbálunk ma a külföldön egyebet. De hogy a fővárosi színészet ellen, a művészi színvonal dolgában, kifogást lehetne tenni, az nem áll!

Ez után a kis incidens után **Szilágyi** azzal fejezi be felszólalását, hogy igenis a reform terére kell lépni.

Komor Gyula attól tart, hogy ha a tanács elzárkózik a kérelem teljesítése elől, vaskalaposnak fogják tartani és támadásoknak is lesz a sajtóban kitéve. Azért hát ő maga is szeretne módot találni arra, hogy a kérelem teljesíthessék, de úgy találja, hogy az alapszabály intézkedése ezt lehetetlenné teszi. Engedélyt az egyesület nem adhat, de hallgatólág igenis

eltűrheti, hogy egyes tagjai Varieté-színpadokon működjenek addig is, míg a nagy horderőjük kérdést a tanács minden oldaláról megfontolja.

Leszky András nézete, hogy a kérdés fontossága megérdemli, hogy az egyesület rendkívüli közgyűlést hívjon egybe, amely aztán abban a helyzetben lesz, hogy vagy fenntartja az alapszabály intézkedését, vagy pedig utat enged a színészeknek a Varieté-színpadra.

A vita folytatását, az idő előrehaladottságára való tekintettel holnap délutánra halasztották.

Katalin.

— Szerzők a darabjukról. —

Budapest, október 3.

I.

Deákorkomban jambusos drámai költeményt írtam e címmel: *Szemirámisz*. Hősnője II. Katalin volt, a világtörténelem legérdekesebb nőalakja, akiben bámulatos szellemi erő párosult határtalan érzékiséggel, vad és nyers szenvedélyvel.

Piatal voltam még akkor, álmodok szóttem, ábrándoztam; azt hittem, hogy művemmel kivívom a halhatatlanságot. Az álmod és illuziók lassan eloszlottak — a jambusos színműből végül operettszöveg lett.

Az is sokáig hevert íróasztalomban.

Egyszer a Népszínházban végighallgattam a *Belyárvilágot*, *Fejér Jenő* és *Márkus József* operettejét. Másnap elvittem szövegemet *Fejérnek*. Ő elolvasta és löbbé vissza sem adta a könyvet. Hozzáfogott, másfél évig dolgozott a muzsikán: végre elkészült a *Katalin*.

Ma este adják először. Oh bárcsak sikert aratna a munkánk! Mert a nézőtérén ott lesz egy öreg ur és egy öreg asszony — az én drága jó szüleim, egyetlen mindenségem széles a világon! Bárcsak örömtől szerezne nekik ez a mai este, az ő örömiük és boldogságuk volna legnagyobb, legbeesebb írói jutalmam!

Dr. Béli Isor.

II.

Mikor másfél évvel ezelőtt kezembe került a *Katalin* szövegekönyve, bevallom, hogy némi elítéltséggel gondoltam az operett megzenésítésére.

Katalin cárnó — operett-hősnő! Ezt a nagyhatalmu, félelmetes asszonyt, aki a történelem tanúsága szerint sok borzalmas tetinek volt az elkövetője, operettszínpadra vinni s egy cselekmény középpontjává tenni, amely könnyed muzsika kíséretében folyik le a színpadon, szinte lehetetlen feladatnak tetszett előttem.

De elolvastam szerzőtársam szövegekönyvét és mindjárt első elolvasása után kétségem támadt aggodalmaim iránt. S amint újra meg újra olvastam és alaposabban megismertem librettistám könyvét, nemcsak az aggodalmaim oszlottak el, hanem kedvet kaptam a munkára és éppen annak volt rám nézve bizonyos ingere, hogy *Katalin* cárnó, a félelmetes uralkodónő, kerüljön bele mint hősnő az operett bájos milieu-jébe.

Igyekeztem, amennyire lehetséges volt, megismerni ezt a rendkívüli asszonyt jellemet és elolvasni róla, ami csak elolvasható volt. Sűrű levelezésben állott *Montesquieu*val, *Voltaire*rel és *Diderot*val sőt az utóbbinak könyvtárát is megvettem. Írt színdarabokat és a színművészetet támogattam.

Egy olyan asszony, aki a költészetért rajong, aki költőkkel levelez, aki a szerelemből kultuszt teremt, mint operett-hősnő, a legrokonszenvesebb alak lehet.

Es a legnagyobb kedvvel láttam neki a *Katalin* szövegekönyvének megzenésítéséhez.

Az eredményről önök lesznek szivesek beszámolni.

Fejér Jenő.

SPORT.

*. **Őszi lóversenyek.** Amilyen kevés ember, aránylag olyan sok ló vett részt a mai futtatáson, amely érdekesség dolgában semmi kívánni valót sem hagyott tenni. Csak az érdeklődés volt csekély, pedig ugy az októberi handikap, mint a hatvani-díj is olyan verseny volt, amelyben csakis ünnepponok van része a turvívágnak. Az októberi handikapban a programmon levő csaknem valamennyi ló indult, s s a favoritok *Royal Flush* és *Charman* voltak, amelyek ennél fogva igen természetesen semmi szerepet nem játszottak a finishben. A díjat mindenképpen a starttól jól elugrott *Maestro* szerette volna megnyerni s a távoszlopnál még nyertesnek is látszott, amikor hátulról keresztül gázolva lovakon, mint egy órült tört előre *Malice* s nagy terhével igen könnyen

nyerte a versenyt. *Ponyvássy* lett a második *Maestro* és *Royal Flush* előtt. A hatvani díjért nyolc kitűnő két éves indult, köztük *Mayer* és *Javorina* a favoritok, melyek ennél fogva az ilyen outsider világban semmi szerepet nem játszanak. *Haza* jó startszámát kihasználva *Black*, jól ugrik el a lóval s elejétől kezdve bevezet. *Limonádénak* az indulásnál nyolcas startszámával pechje volt, különben alighanem ő nyerte volna a díjat, míg így *Haza*nak sikerült előtte egy hosszal beárkeznie. A favoritorokra általában ma is rossz idők jártak, mint az alábbi eredmények mutatják:

I. **Nyeretlen eladó két évesek handikapja.** Díj 2000 korona. Távoság 900 méter. Gróf Károlyi István *Szemőcája* (Adams) első, *Perkal* (Barker) második, *Rosignol* (Black) harmadik, azután *Spirit*, *Aeonit*, *Fidibus*, *Hajas*, *Pisztráng*, *Amice*, *Isère*, *Mine d'or*, *Fakati*, *Olga* és *Dupier*. Totalizátor: 10: 74. Helyre-fogadások: I. 50: 288, II. 50: 128 és III. 50: 346.

II. **Októberi handikap.** Távoság 1100 méter, díj 8000 korona az elsőnek, 1000 korona a másodiknak. Gróf Henckel A. *Malloca* (Prudames) első, *Ponyvássy* (Cleminson) második, *Maestro* (Sack) harmadik. Azután: *Hercules*, *Lothario*, *Sarkantyú*, *Charman*, *Royal Flush*, *Billa*, *Philister*, *Tacsó*, *Jász*. Totalizátor: 10: 70. Helyre-fogadások: I. 50: 114, II. 50: 222, III. 50: 182.

III. **Hatvani díj.** Díj 10000 korona. Távoság 1100 méter. *Blaskovich* E. *Haza*ja (Black) első, *Limonádé* (Ross) második, *Tabereusa* (Cleminson) harmadik. Azután *Javorina*, *Cappelmeister*, *Hans Heiling*, *Mavor* és *Boa*. Totalizátor: 10: 151. Helyre-fogadások: I. 50: 165, II. 50: 98, III. 50: 205.

IV. **II-od osztályú eladóverseny.** Díj 3000 korona. Távoság 1400 méter. Egyedi L. *Cavatina* (Morgan) első, *Midas* (Tarál) második, *Babus* (Gray) harmadik. Azután: *Zsabri*, *Thamson*, *Menyök*, *Sweet Love*, *Deilányi*, *Tscherkessin* és *Cserhát*. Totalizátor: 10: 45. Helyre-fogadások: I. 50: 100, II. 50: 194, III. 50: 152.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távoság 1600 méter. *Herzog* M. *Kinszteje* (Richnovszky) első, *Néha* (Bonta) második, *Aranyeső* (Maino) harmadik, azután *Gilead*, *Széholó*, *Gaudriole*. Totalizátor: 10: 68. Helyre-fogadások: I. 50: 142, II. 50: 85.

VI. **Államdíj.** Díj 5000 korona. Távoság 2800 méter. *Péchy* *Andor* *Scharbe*-ja (Tarál) első, *Diadal* (Poole) második, *Sabri* (Cleminson) harmadik. Azután: *Allerweil* *fidel* és *Kartal*. Totalizátor: 10: 47. Helyre-fogadások: I. 50: 88, II. 50: 132.

Nyíltér.

A „Zion” jótékonyági-egylet igazgatósága mély fájdalommal jelenti, hogy

Dr. Sachs Sámuel ur

ki a „Zion”-egyletben mint orvos 24 éven át áldásosan működött, 1901. október hó 3-án hosszú szenvedés után jobbra térve szenderült.

A boldogútnak hült tetemei f. év október hó 4-én, pénteken, délután 1/43 órakor fognak a VII. Király-utca 27. sz. a. gyászszobából örök nyugalomra kíséretetni.

Béke lengjen hamvai fölött!

Az egylet t. tagjai, valamint az orvos urak is a gyászszobában gyülekeznek.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngyösi érzést, mely a rossz emésztésüeknél, a táplálék tökéletlen fölemésztődése következtében fellép, a **Tropen** hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngyösebb gyomor is elbírt, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szervezetüknek mindennap annyi fehértét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Dr. Trojánosz Germánosz.** Aki ezt a nevet viseli, az nem mítoszi hős, hanem a budapesti görög-keleti egyházközség lelkésze. Ebben a minőségében mitológiába illő kudarcot vallott a kriminális csata-térén. *Trojánosz* lelkész ugyanis hadilábon áll a budapesti görög-keleti egyházközséggel. Jó minőségben az érdekes nevű lelkész nagyobb szabású kirohanást tett: lopás miatt jelentette fel *Lyka* *Emil* főgonnokot és *Maraki* *Miklós* keresztényt. Azzal vádolta őket hogy ellopják a plébániáról a görög-keleti egyházközség plébánia-hivatala feliratu táblát. Megjegyzendő, a tábla eltávolítását maga az egyházközség határozta el. A járásbíróóság ennél fogva felmentette a vádlottakat, akik nem hogy büntetendő cselekményt követtek volna el, de hivatalos köteleességet teljesítettek. A kir. ügyészség azonban

nem hagyta annyiban a dolgot. Ugy találta, hogy dr. *Trojánosz* teljesítése teljesen nélkülözi a jóhiszeműséget. Megindította ellene az eljárást hatóság előtti rágalmasz vétség címén. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőjárásbírószágnál dr. *Szekács* albiró, aki a lefolytatott tárgyalás után dr. *Kamenszky* ügyészi megbízott vádjára hatóság előtti rágalmasz vétségéért 2 heti fogságra ítélte dr. *Trojánosz* *Germanoszt*. Az ítélet ellen az elítélt felebbezett.

§§ **Takács Zoltán ügye a táblán.** *Takács* *Zoltán* pénzhamisítási bűnügyét ma terjesztették fel a kir. táblához. Az ügyet az I. büntetőtanácsban fogják tárgyalni s előadója *Tolnay* *Antal* bíró lesz.

§§ **Egy katona kivégzése.** *Badveisz* *Imre* jelentik, hogy a *Mária-kaszárnya* udvarán tegnap reggel hat órakor kivégezték *Rehor* *János* közlegényt, aki *Placék* *névű* káplárját agyonlőtte. A káplár valami szolgálati hanyagság miatt megdorgálta a közlegényt, aki ezért elkeseredésében lelőtte főlebbvalóját. *Rehort*, mielőtt fölakasztották, kitaszították a hadsereg kötelékéből. Az utolsó pillanatig remélt, hogy kegyelmet kap. Roppant meg volt törve és utjában a bitófához a tábori lelkesnek kellett őt támogatnia. Nyolc perc múlva az ezredorvos konstatalta a halálát.

§§ **Faluai mulatság.** *Tavaly*, február 12-én *Somogyi* *Miklós* alsó-németi parasztlégény három pajtásával együtt ivott a korcsmában. Amint éjjel hazafele mentek, a sűrű ködben megláttak egy kocsit, amelyen *Seregély* *Ferenc* odaváló gazda fektűt, a subájába burkolódzva. A suhanok. *Somogyi* biztatására, tréálkozva odamentek a szekérhez:

— Itt van a *Seregély* szekere, jórdsuk meg!
A szót tett követte, s a suhanok kifordították a kocsiból az ittas *Seregélyt* és alaposan elverték. Hajnalban ott találták vérebe fagyva, hadokolva a szomszédok. A szerencsétlen ember két nap múlva kiszüvegett, állítólag börtörtetés következtében. Az ügyet ma másodikban tárgyalta a pestvidéki törvényszék. A kir. tábla ugyanis az első alkalommal hozott ítéletet megemissítette, mert a vádlottaknak nem volt védőjük, holott a bűnpört még a régi eljárás szerint tárgyalták. A mai tárgyaláson is sok nehézséget okozott a való tényállás kiderítése. Az özvegy vállomása szerint ugyanis *Seregély* a halálos ágyán megnevezte a tetteseket a vádlottak személyében, a közönségi orvos és a tanuk vállomása szerint csupán annyit mondott: *Agyon* *vagyon* *verve*, de nem tudom, ki bántott! A boncolási jegyzőkönyv szerint *Seregély* börtörtetésre nem volt föltétlenül halálos, kellő orvosi segítség mellett egy hónap alatt felgyógyult volna. *Dr. Andreánszky* *Jenő* törvényszéki orvoszakértő szerint a halál közvetlen oka nem is börtörtetés, hanem tüdőgyulladás volt. A törvényszék dr. *Virag* *Gyula* dr. *Hets* *Béla*, dr. *Metzler* *Gusztáv* és dr. *Admeto* védőbeszéde után a vádlottakat bűnösnek mondotta a halált okozott súlyos testi sértesben és ezért *Somogyit* 7 hónapra a többieket egyenként 6-6 hónapra börtörtetésre ítélte. A vádlottak föllebbezték.

TAVIRATOK.

Bécs, október 3. A kormány a Reichsrath egyik közelebbi ülésén törvényjavaslatot fog előterjeszteni a kivándorlásról.

Bécs, október 3. A román király ma este Münchenből ideérkezett.

Ő felsége ma este a nemesvad-vadászatról Schönbrunnba tért vissza.

Tenger alatt járó hajó.

London, október 3. Barlowban tegnap szerencsésen visszabocsátották az első angol tenger alatt járó hajót.

A francia-török konfliktus.

Köln, október 3. A *Köln*. *Zig*-nak Konstantinápolyból megerősítik, hogy a francia-török konfliktusban sajtárszerű fordulat állott be. Azt hiszik, *Delcassé* arra fogja ezt az alkalmat felhasználni, hogy a szultántól Franciaország tuniszi uralmának elismerését követelje. A portá, amely nem tehet kigóást Franciaország tényleges birtoklása ellen, ezt a kívánását még sem fogja teljesíteni, mert rendkívül érzékeny olyan kérdésekben, amelyek a szultánnak mint kalifának a jogait illetik.

A délafrikai háború.

London, október 3. *Delarey* szeptember 30-iki éjjeli támadásánál, mint *Kiechener* jelenti, *Kekewich* ezredes is két jelentéketlen sebet kapott.

London, október 3. A Reuter-ügynökség jelenti *Johannesburgból*: *Broksman* volt harmadik államügyészt, akit kémkedés és felségsgértés miatt felelősségre vontak, mert egyrészt a harcban álló boerok, másrészt *Leyds* és *Krause* között üzeneteket közvetített, bűnösnek nyilvánította és ma reggel föböltöttek.

Goldmann Emma.

New York, október 3. *Goldmann* *Emma* holnap Chicagóban újra el fogja mondani azt a beszédet, amely *Czolgoszt* állítólag merénylőletének elkövetésére ösztökélte. A rendőrség nagy számmal lesz jelen ezen az anarchista gyűlésen.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 3. Az alsó-ausztriai iparegyesület a kereskedelmi miniszterhez feliratot intézett, melyben kifejezi a német vámtarifa-tervezet hatását. Utal arra, hogy a közbeneső forgalomban Ausztria-Magyarországgal szemben passzív, s hogy Magyarországgal nem szorult arra, hogy a vámszövevényben engedelményeket tegyen. Kifejezi azt is, hogy a vámtérületi különválás Magyarországra nézve károsabb volna, mint Ausztria, mert mezőgazdasági termékeit érzékenyen sújtaná.

Bécs, október 3. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mértékadó külföldi piacok hanyatló irányzatot jelentettek, azonban az itteni tőzsdé tartott volt, mert noha csak nagyon csekély vásárlási kedv mutatkozott, a kínálat is egészen jelentéktelen volt. Minthogy a Budapeston tegnap és ma történt 143.000 illetve 95.000 mm.-nyi buzaelmondás nem gyakorolt nyomozást, az árfolyamok megmaradtak tegnapi magasságukon. Záratkör őszi buza 2, tavaszi rozs 1-2 fillérel hanyatlott. Egyébként nem volt változás.

Kötötték: Buza ősze 7.50, tavaszra 8.34, rozs ősze 7.16-7.17, tavaszra 7.36-7.37, zab ősze 7.—, tavaszra 7.40.

Jegyeztettek: Tengeri szeptember-októberre 5.50-5.52. május-juniusra 5.37-5.38. Földmondottak 500-600 mm. búzát, zabot és tengerit, 2000 mm. rozst. A készárú piacán vásárlók hiányában majdnem teljesen szünetelt a forgalom, de az irányzat és az árfolyamok az összes cikkekben tartottak voltak, mert a kínálat gyöngye és a tulajdonosok tartózkodók voltak. A tőzsdé bágyadtan zárult. Buza ősze 8.33, rozs ősze 7.16, tavaszra 7.36, tengeri szeptember-októberre 7.47-7.49, tengeri május-juniusra 5.34-5.35, zab tavaszra 7.41 koronán jegyeztelt.

New York, október 3. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8.9/16 (8.9/16), okt.-re 7.91 (7.76). Januárra 7.98 (7.76). New-Orleansban helyben 8.9/16 (8.9/16). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphianban 7.60 (7.60). Refined in Cases 8.65 (8.65). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — Zsír: Western steam 10.25 (10.25). Rohe és Brothers 10.50 (10.50). — Tengeri irányzata állandó. — Okt.-re 61.9/16 (61.9/16). Decembebre 61.9/16 (61.9/16). — Májusra 62.9/16 (62.9/16). — Buza irányzata tartott. — Piros őszi helyben 75.— (74.9/16). Októberre 72.9/16 (72.9/16). Decembebre 74.9/16 (74.9/16). márc.-ra —.— (—.—). Májusra 77.9/16 (77.9/16). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (—,7/16). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5.9/16 (5.9/16). Okt.-re 4.95 (4.95). Januárra 5.15 (5.20). — Liszt: Spring Wheat ceans 2.80 (2.80). — Cukor: 3.9/16 (3.9/16). — Őn: 24.37 (24.37). — Réz: 16.9/16 (16.9/16). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 3. (Terménytőzsdé.) (Zárlat.) Buza irányzata tartott. Októberre 67.— (67.—). Dec.-re 68.9/16 (68.9/16). Tengeri irányzata szilárd — Októberre 55.9/16 (54.9/16). — Zsír: Októberre 9.77 (9.77). — Januárra 10.22 (9.17). — Szalonna short clear 9.45 (9.45). — Sertéshús: Októberre 15.35 (15.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A közönséghez.

Egy évtizednek a felét átélte ez az újság. A nagyobbik, a küzdelmesebb felét, mert az első felét. Az az öt évtized, amely a *Budapesti Napló* háta mögött van, folytonos küzdelemben telt el. De nem a létért, nem a magunk léteért való küzdelem volt ennek a harcnak a nehezebbik fele. Ezen a küzdelemben szinte könnyen esett át a *Budapesti Napló*. Átsegítette olvasóközönségének a magyar zsurnalisztika történetében páratlanul álló áldozatkészsége, ragaszkodása. A harc nehezebb fele az volt, amely a magyar közélet legújabb korszakának megteremtéséért zajlott le s amelyben a mi lapunk születésétől fogva részt vett.

Hogy ennek a korszaknak a kifomálódásában a *Budapesti Napló* tényező volt, ezt kimondhatjuk a szerzőségnek minden sérelme nélkül, mert hiszen az a politikai átalakulás, amelynek gyümölcsei most már javában érnek, nem történt, nem is történhetett a sajtó közremunkálása nélkül. És ebből a harcból a mi lapunk akkora részt vett ki magának, a mekkorát csak a maga kötelességét a legszigorubb

mértékkel kimérő és aggodalmas lelkiismerettel teljesítő bajvivő lehet ki. Ott voltunk mindig az első csatasorban. Egy lépéssel sem engedett hátrább állanunk éber kötelességérzetünk.

Nem dicsekvésből szólnunk ezekről most, hogy a közélet átalakulásában jelentkeznek a nagy harc úrvös eredményei és a harc munkája után a munka békés korszaka következett el. Hogy a harcban helyünkön voltunk, ezzel biztosították akarjuk csupán adni annak, hogy helyünkön leszünk a békés munka védelmében is. Az új korszak új feladatokat ró a nyilvánosság faktoraira, ezek között a sajtóra is. Eddigi kötelességteljesítésével megmutatta a *Budapesti Napló*, hogy rátermett az új feladatokra is.

Résen fogunk állani továbbra is a valódi szabadelvűség, a jog- és törvényisztező szabadelvűség védelmében. A szabadelvűség mellett az igazság, az emberi jogok védelme a jelszavunk. A magyar nemzeti államnak demokratikus alapon való teljes kiépítése a mi politikai ideálunk. Ennek az ideálnak a megvalósítására törekszünk a publicisztika gyűjteményével. Ezt a küzdelmünket a magyar olvasóközönségnek azelőtt példátlanul lelkes támogatása tette lehetővé és könnyíti meg mindmáig.

Ezt a támogatást napról-napra igyekszünk mi meghálálni. Háladatosságunknak egy-egy bizonyítéka akar lenni a *Budapesti Naplónak* minden száma. Most és ezután is mindenkor kötelességünknek tartjuk, hogy így legyen. Ezt az erkölcsi kötelességünket híven teljesítvén, ennek nyugodt tudatában kérjük bizalommal az új évtized küszöbén a közönség további jóindulatát és támogatását.

A *Budapesti Napló* szerkesztősége, külön is jelet öhajtván adni olvasóközönségére iránt való hálás elismerésének jövő ujvére is *diszes kiállítás és gazdag tartalmu naptárral* kedveskedik előfizetőinek. A naptár azt az előkelő irodalmi színvonalat, amelyet lapunk állandóan megőrizni kíván, ezuttal is még fokozottabb mértékben fogja megvalósítani. Együtt fogja benne találni az olvasóközönség mindazokat, akiknek az írásai egész éven át kedvelt irodalmi csemegéjét szolgáltatták. És találkoznunk fog benne új nevekkel is, új irodalmi egyéniségekkel, akikkel naptárunk révén fog ismeretséget kötni, hogy azután állandóan megkedvelje őket. Egyszóval, a mi új naptárunk valóságos irodalmi esemény lesz; külső megjelenésére kalendárium de tartalmának értékére jóval több: egy gazdag, előkelő irodalmi album, maradandó becsű emléke annak a benső barátságának, amely a *Budapesti Napló* szerkesztőségét és közönségét egymáshoz lízi.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Feminista. Az asszonyról Kant ezt mondta: — Az asszony olyan pontos legyen, mint a toronyóra, de azért mégse legyen olyan, mint a toronyóra, mert ne kiáltson ki hangosan mindent, amit tud. Az asszony legyen olyan csendes és bázias, mint a csiga, de azért mégse legyen olyan, mint a csiga és ne vegye föl mindenét magára.

Ime, a német bölcsész ebben a két mondatban elmondta mindazt, amit ön tizenkét oldalán át fejteget. Maradjunk hát Kant igazságánál, kommentár nem is kell hozzá.

Klathó. 1. El kell végeznie az óvónői képezdét, vagy pedig az előirt tárgyakból, magánúton való tanulással, vizsgázni. 2. Az óvónői képezdéből (VII. Szegényház-tér 7.) megküldik a könyvek jegyzékét, ha levélben hozzájuk fordul. 3. Ugyanott kell vizsgáznia. 4. A gyakorlatot el nem engedik, ezt pedig magánúton meg nem szerezheti, csak ha valamely óvodánál ténylegesen működik.

S. J. Szászváros. Immár pozitív adatokkal szolgálhatunk Magyarországnak — Horvát-Szlavonországot kivéve — összesen 989.009 képviselő választó pogára van ez idő szerint. Legnagyobb terület a községek szám arányában a zempléni megyei homonnai választókerület, amelyben 184 község másodsorban pedig a vas megyei muraszombati kerület, amelynek 113 község van. Legtöbb választója van Budapest főváros VII. kerületének, ahol több mint 10.000 választó, a vidéki kerületek közül legtöbb választója van

fehértemplomi kerületnek (6500), a homonnainak (6300) és a bobróinak (6200).

R.—. A nagy gazdasági pangás idején jól esik a vállalkozó szellemek pazar ideáival való találkozás. Értékesíteni kívánja az adomái? Ó mily nemes cselekedet! Két darabot közülük belőlük mutatdoba, hadd jöjjenek a tőkésék, akik csengő aranyat adnak az adomáiért.

I.

Agó: Megtanultad a leckédet, Géza?
Fiu: Mi az a lecke?
Agó: Hát amit a tanító feladott!
Fiu: Ugy, mért nem adta le?!

II.

— Menjünk lányom sétálni!
— De nem a korzóra.
— Mért nem oda?
— Miért ott látták már a ruhámat!

Valóban kár, hogy nem írta meg az adomák szabott árát. A világgért se adja el adomáit olcsó pénzért. Hiszen olyan nagy a drágaság, éppen csak a remek pointekhez jusson potom árért az emberiség?

Előfizető leánya. 1. Kérdés, melyik szerről van szó, van sok ebből a fajtából? 2. Nem illik.

T. G. 1. Legelőszérűbb, ha egy apróhirdetést tesz közzé, az illetőket mi nem ismerjük. 2. Az illető üzletvezetőségéért meg tudhatja. 3. A sósorszeszt szokták használni, drogueriákban azonban egyéb szerek is kaphatók.

L. R. J. Dráva-Vásárhely. Az ügy érdekét csak tárgyalagos észrevételek vihetik előre, a másutt megjelent előzmények vitatása ugyanezért nem ajánlatos.

K. B. 1. Kereskedelmi előlétségi bizonyítvány, államszámveteli oklevél előleges gyakorlat a pénzügykezelésben. 2. Ha valamelyik igazgatósági tag ajánlja, fölveszik. 3. A bankban méltóztatásuk eziránt tudakozódni. 4. Az egészen az üzletet vezető kormányzósági tagtól függ.

A. István. Vukovár. Valamelyik könyv- és zeneműkereskedőnél, például Nádor Kálmánnál, IV. Károly-kört 8.

M. S. Szászváros. László Mihály nyilvánossági joggal felruházott magán-írógműzáimában megszerezheti a megkövetelt képesítést. (V. Hold-utca 19.)

Sz. A. 1. Egyikben több, másikban kevesebb s az is az életévek szerint különbözik. 2. Dedek-Crescens Lajosát jelent meg Kolostorból-kolostorba címmel egy illusztrált kötet, melyet 6 koronáért bármely könyvkereskedésben megkaphat.

K. O. L. Budapest. 1. A kuria bíráit „méltóságos” cím illeti meg. 2. Nem tagja a főrendiháznak.

H. Tisza-Örs. Legjobbnak mondják a sósorszesz-mosogatásokat.

Külföldi. 1. Feladatuk a magyar közgazdasági érdekek diplomáciai képviselete. 2. A konstantinápolyi atassé, Bálint Imre végzi.

M. L. Orsova. Szives készségét hálásan köszönjük. Az értekes információót fölhasználtuk. Szives üdvözet.

R. G. Pécs. Igen, nagyszámú címzési illeti meg. Többi kérdésére már válaszoltunk.

N. A. K. K. A miniszterek előtt nem lép felgyverbe az órség.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetéseket

és

Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérk, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sarok.
Adler Leóna, Lipót-kört.
Posch József, Váci-kört 80.
Ozv. Véber Vilmós, Váci-kört 15.
Feldmann Mór, Marokói-utca 1.
Mosch utda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Kürthy Kálmán, Harmad-utca 1.
Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.
Redlich Szidónia, Király-utca 59.
Benda József, Andrássy-ut 50. Oktogon.
Deutsch Miksa, Andrássy-ut 38.
Schneller Mór, Dob-utca és Károly-kört sarok.
Sopronyi V., dohány-nagytőzsdé, Kerepesi-ut 1.
Ozv. Haláda Anna, Múzeum-kört 10.
Szante Mór, Keckemeti-utca és Kálvin-tér sarok.
Deutsch Julia, József-kört 50. Baross-utca sarok.

KÜLÖNFÉLÉK.

Fohász.

Hatalmas Istene a szerelemnek,
Ki őrszéd, akik igazán szeretnek,
Kiket tehozzád vezérel a hit:
Csodálatosak a te útaid.

Te adtál nekem égő szomjuságot,
S a csodaforrás, melyre szívem vágyott,
A te jóvoltodból várt én reám
A legszebb leány rózsás ajakán.

Adtál erős kart, a munkára készet,
S megadtad, ami a munkára készet,
Adtál legedesebb jutalmul érte
Két gyöngéd kart is forró ölelésre.

Tövissel hintetted be útamat,
Egyedül járn rajta kárhozat,
De, mely az örök üdvöz evezet,
Adtál nekem két parányi kezet.

Te borítád felhővel egemet,
Szememben égő bánat könnyezett
S mire a bánatfelhő elhagyott,
Nekem adtad a legszebb csillagot.

Ott messze, messze, túl az óceánon
Te könyörölsz az árva kis madáron,
Mely csüggeteg bolyongott társalan,
Amire megtér, úgy-e társa van?

Íme közöttünk egyre fogy a távol
S üldözve gonosz emberek nyílától,
Melynél jobban csak embernyelv sebez,
A kis madárpar már fészket keres.

Te vezérel szerelem Istene
És mintha újad nékik intene,
Hogy megmutassa azt a kicsi fészket,
Melyben nem érhetik viharok-vészek.

Bánattól távol — üdvöz oly közel,
Jóságod úgy-e minket sem hagy el,
S melyben örök boldogok lehetünk,
Egy kicsi fészket úgy-e adsz nekünk?

Mikolth.

— **Koreai közmondások.** Az orosz minisztérium egy meglehetősen terjedelmű könyvet adott ki, melyben Kínából Koreába átszivárgott közmondások foglaltnak. Sok gyakorlati életből esleges csillan meg közeleltetűv lett gondolatformák alatt. Néhányat idézünk: Az eltörtűt tükör haszontalan jószág. — Minek patkót verni a kutya lábára? — Ha zavaros a forrás, zavaros a folyam. — Karddal védekezni a moskítóik ellen: örűtségs. — A csecsemő nem fél a tigristől. — Tűz nélkül nincsen fűst.

Aki egészen haszontalan munkát végez, azt ezzel apasztorfálja a közmondás. Késsel akarod metszeni a vizet? — A szűklátókörű emberről ennyit

mond: Annyit lát a világból, mint a béka a kutban. — Sok tanulság, illetőleg tanítás rejlik e figyelmeztetésben is: Egy falat ételtől nem lakik jól az ember. — Nem kevesebb a pszichológia ebben a gondolatban: Akit megijesztett a tigris, az a macskától is fél.

— **Ügyes reklám.** Egy londoni teakereskedő három év óta nagyon ügyes reklámmal lendíti föl eddig keveset jövedelmező üzletét. A következő körlevelet küldte szét:

„Cégünk hajlandó minden hölgynek, aki özvegy-ségre jut tíz shilling (hat forint) heti nyugdíjat adni egész életén át, ha bebizonyítja, hogy a férje halála előtt öt héten keresztül minden héten legalább egy negyed font teát vásárolt üzletünkben. Azok a hölgyek, akik ugyane körülmények között csak egy negyed font teát vásároltak, öt shillinget kapnak. Egyetlen feltétel, hogy a bevásárlás megkezdésekor a férj egészséges legyen. Aki az egészségi bizonyítvány kiállítását el akarja kerülni annak a férj halála előtt legalább tizenkét hónapig kellett vevőnk közé tartozni.”

Az emberek eleinte bizalmatlanok voltak. Utóbb azonban belátták, hogy nem vesztethetnek semmit sem, mert a kereskedő semmivel sem adott rosszabb teát, mint más üzletek. Többnyire munkásnők és kishivatnokok feleségei vásároltak sokat.

Két hónappal a körlevél kibocsátása után egy vevő hölgy özvegyiségre jutott. Az üzlet pontosan fizette ki a nyugdíjat. És az özvegy hálaiból tovább is abban az üzletben vásárolt teát. Amikor a dolognak híre kelt, a vevők csak úgy düleek az üzletbe és a kereskedő nemsokára főközlötlet nyitott Anglia nagyobb városaiban. Kű önösen a transvaali háboru kiütése óta nagyon sok özvegyi nyugdíjat fizet. De az üzlet pompásan virágzik. És a teakereskedő büszkén hirdeti, hogy 30 000 font sterling (háromszázezer forint) özvegyi járulékat fizet ki évenként.

— **A macska, mint vadászkutya.** Egy angol gazdasági folyóiratban egy találékony falusi birtokos a következőleg mondja el azt a sajtóságsos históriát, hogy miképpen sikerült neki egy egészen közönséges házimacskát átváltoztatni — vadászkuttyává:

— Bizonyos, hogy sok türelemre volt szükségem addig, amíg kitűzött célomat elértem. Kezdetben magammal vittem a macskát vadászataim alkalmával és valahányszor egy-egy vadat elejtettem, a macskát odavittem a zsákmányhoz és mutogattam neki. Nemsokára azután valahányszor eldördült a fegyver, a macska önszántából is kutatására indult a vadnak. Mikor az érdeklődés így lassanként fejlődni kezdett az állatban, akkor meg arra kelt ett rántanítanom, hogy mellettem maradjon és nyomaimat kövesse. Ezt pedig úgy értem el, hogy a macskát nagyon magamhoz szoktatva, rendszeresen a vállamon cipeltem, hogy így egyvált a dördüléshez is hozzászoktassam. Ezek után következett a legnevezetűv lelatat rántanítani a macskát arra, hogy

— Tudtam, hogy így lesz! A hetmanok majd emberségre tanítják őket, itt az ítélet napja.

Megint fölhangzott a lódobogás, s most egész csapat tatár érkezett. Rá sem hederítettek a közéjük tolongókra, hanem keresztülgázolva rajtok, futottak tovább. Majd jött egy második és harmadik csapat is, mindkettő rémülten menekült. Most már a házak előtt álló örök is mozogni kezdtek és ha Sakhar vissza nem parancsolja őket a helyökre, hát ők is megfutamodtak volna. Pokoli percek voltak ezek, gomolygó fűst, cikázó lángok, lódobogás, jajveszékélés, a félelem ordítása és a távolból az ágyuk bömbölése. Siretuskai fülének égi muzsika volt ez a rettenetes hangzavar, s ujjongó örömmel kiáltott Sakhar felé.

— **Ugy-e győztünk?** Rettenetesen elpáholhattak titeket!

Ujjab menekülők érkeztek, s egyikök így kiáltott.

— Meneküljtek, Chmielnickijt megölték! Ursecsovskit levágták! Tuhaj béget agyonverték!

A cséselék azt hitte, hogy elkövetkezett már most a világ vége s volt nem egy ittas paraszt, aki a lángok közé vetette magát nagy félelmében. Skretuski térdreerogyott és összetett kezekkel hálálkodott Istenének.

— **Hatalmas Isten!** Igazságos nagy Isten, dicsőség legyen szent nevednek!

Sakhar felbeszakította az imádságát. Lelken-dezve rontott a szobába.

— **Oh uram, itt a te szabadulásod s a mi pusztulásunk!** Igérj kegyelmet az öröknek, akik különben elmenekülnek és ha ők elmenekülnek, megöl a cséselék.

Az örök rémülten futkostak a házak előtt s menekülni szerettek volna a menekülőkkel. A városron ur lett a félelem s Kurta-Balka felől egyre jöttek a futó csapatok. A csatának azonban nem volt még vége, Chmielnickij s népe úgy látszik még tartotta magát, mert az ágyuk dörgeése nem szűnt meg. Skretuski kegyesen biztatta az öröket.

az elejtett zsákmányt fölkeresse és azt elhozza hozzám, ha pedig a vad nagyobb és súlyosabb, akkor utmutatóm legyen a nyomozásnál. Ezt is elértem és pedig azért, hogy eleinte egy-egy labdát lódtítottam a lővés irányába, amelylyel azután a macska készségesen eljászott. Mikor a labdával játszó macskát visszahívtam és ő — igaz, hogy nem az első hívásra — visszatért hozzám, akkor kedveno eledele volt a jutalma. Még későbbben madárral cseréltem föl a labdát és nagynehezen sikerült hozzászoktatni a macskám, hogy a döglött madarat, melyet, úgy mint azelőtt a labdát, lővésem irányába messzire elhajítottam — visszahozza hozzám. Az ezt követő kiiktatási stádium az volt, hogy járól dobattam le a madarat s így hozzászoktattam a macskát arra, hogy a lővés után az elejtett zsákmány valahonnan aláhull. Mikor ezeken az előtanulmányokon keresztül mentünk, akkor kezdtem meg az igazi vadászatot, természetesen legelőször apró madarakra. Mivelhogy ez is mindinkább sikerrel járt, tovább folytattam a kiképzést és most, akár nyulra is vadászok az én vadász-kutyammá idomított macskámmal.

— **Az éj nem barátja senkinek.** Erről a szálló-igévé lett mondásról az 1896-ban elhunyt *Trommel* Emil udvari hitszónok a következőket beszölte el: Mielőtt Berlinbe érkeztem, olyan közönségs is megfordultam, ahol csupa irástudó s a bibliát alaposan ismerő emberek laktak. Egyszer éppen Nikodémusról prédikáltam, aki Jézushoz ment éjszakának idején s azt mondta, hogy itt nem válik be ez irás szava, amely azt mondja: „Az éj nem jó barátja az embereknek”, — mert éppen ellenkezőleg az éj veszi pártfogásába a félelnek és üldözött tanítványokat.

Másnap meglátogatott az egyik presbiter és így szólt:

— Hol fordul elő az a mondás, amelyet ön tegnapi prédikációjában fölhozott, hogy: „az éj nem jó barátja az embereknek?”

— Nos hát — szóltam én — ez Salamon bölcsmondásai közt fordul elő!

— Ugyan kérem, — szólt a presbiter — ime itt van egy biblia, legyen szives nekem azt a passzust megmutatni; mert én nem vagyok képes megalálni!

— Akkor hát a Brak könyvében van!

Nézzük, nézzük, de csak nem találjuk sehohsem. Nyoma sincs sehol. Végre kétségbeesésemben így szóltam:

— De valahol mégis előfordul ez a kifejezés!

Mire az illető így szólt:

— Nos, majd megmondom én önnek, hol van ez megírva: hát Seumenek „Séta Syracusában” című művében.

Mondhatom, ez aztán alapos megleckéztetés volt.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK.

(43)

A kozákok ugyanis, akik nemesi születésűeknek vallották magokat, sokat tartottak előkelő voltukra. A visszaszorított tömeg azután veredést kezdett, s egymás fejét törték be a részeg parasztok, végre folgyutották a pápa házat, amelyről aztán átesapott a tűz a szomszéd házakra is, úgy hogy lángban állott már az egész utcasor. Beállt az éjszaka, de a tüzfény nappali világosságot árasztott a hatalmas térre és szinte elviselhetetlenül forróvá tette a levegőt. Az ágyudörgés, amely Kruta-Balkából hangzott, egyre erősbödött. Sakhar maga sem várt sok jót ettől az ütközettől.

— A mieinket, úgy látszik, alaposan megtáncoltatták a hetmanok! Oh, Potocki uram egyszerű egy katoná! Majd elmegy ennek a cséseléknek a jókedve, ha Chmielnickijt megveri.

Patkócsattogás hallatszott, lovasok érkeztek. Lőporfűstös volt az arcuk, tépelt a ruhájok, sebből vérző a homlokuk.

— Emberek, — kiáltották a köréjük sereglőknek, — fusson, ki merre lát! A lengyeleké a diadal!

Rettenetes zsvaj és kavardás következett e szavakra. A tömeg kavargott, mint a szétlöt vert hullám, ezt a hullámot azonban a rémülés hajította. Mindenki menekülni akart, de a sok szekeér elállotta az utat s az összetörtödött tömeg orditozva, jajveszékelve rohant hol erre, hol arra. A tolongásban egymást taposták, tépték az emberek és látásukra Skretuskiiban megint föllobbant a bizodalom.

— Ne fussatok el. Amiért megőriztettek az életemet, majd közbenjárók a tiétekért is a hetmanoknál.

A mirgorodziak földetlen fölvel álltak előttök s ő mintha parancsnokuk volna, büszkén tekintett rájuk. Milyen fordulása a sornak! Ime ő, aki fogoly volt még az előbb, most kegyelmet osztó, életek felett rendelkező ur, aki előtt most már a cséselék is térdre borult s összetett kezekkel kérte, hogy irgalmat szeressen a számára.

— Megigérem, mondta a kapitány, aki arról álmodott, hogy ime, vége a háborúnak, amely éppen csakhogy elkezdődött. Es ujjongó büszkeség feszítette a mellét, de ez a büszkeség nem vala a győztes büszkesége, aki tudja, hogy most szabadon töltheti ki bosszuját a veszteseken, sem a kiszabadult rabé, aki előtt porkolábjai a földig hajoltak. Büszke volt, mert a diadalmas, a minden vészek fölött megálló, meg nem ingó, meg nem rontható, hatalmas köztársaság fiának vallhatta magát.

A távoli ágyudörgésbe most lódobogás hangja vegyült. Habos, rohanó, nyergeletlen lovon egy kozák vágatott be a városba. Nem volt sapka a fején, kabátja cafatokra vágva, arcán mély sebből ömlött a vér. A téren megállott, szélesre kitérta a két karját és minden erejét megfeszítve, ordította:

— Chmielnickij megverte a lengyeleket! A hetmanok, az urak, a kapitányok, mind, mind fog-ságba estek! Miénk a diadal!

Lebukott a lóról. A kapitány arcát előntötte a vér, aztán halotthalvány lett.

— Mit beszél? Megőrült! Hiszen ez lehetlenség!

A tömeg halotti esőndben állott, ő sem merte elhinni a hírt. A lángok ropogása, az égő fa panaszos nyiszszanása, a lezuhanó háztetők dőreje töltötte meg a levegőt. Végre új hírnökök jöttek hárman is.

— Megverték a lengyeleket!

(Folytatása következik.)

+ A szinpad hatás netovábbja. A londoni Drury-Lane-színház, mely különösen a látványosságok által vonz közönséget, legutóbbi darabja, *A milhomos* által nem érte el azt a hatást, melyre számított. Eddig ugyanis az volt a melodráma szenzációja befejezése, hogy a darabnak két olyan hőse, akiknek bukniuk kell, egy motoroskocsin rohannak a hegy-szakadék felé és a fékevesztett gépezettel együtt lezuhannak a mélységbe. Kinematográfia csinálta meg a modern szinpad technika ezt az izgalmas záró jelenetet, de úgy hogy csak a szinpadon való végig közönségre lehetett látni, a lezuhanást már csak oda kellett képzelni mint természetes tolytatást, melyet csupán a jaogatás és sikoltozás egészített ki és tett ha nem is láthatóvá de a hallottak után elképzelhetővé. Es ez nem volt eléggé realiztikus. Az angol színházgazdát realiztikusabb formában vitte szinpadra ezt a jelenetet legujabban. Mozgóképeket készítettett nem csupán a lékezetetlen rohanásról, hanem a lezuhanásig való lezuhanásról is. Persze bábukkal helyettesítette a íveltel alkalmával színészeit és ezeket azután tényleg a motoros kocsival együtt lepotyogtatta valamely magasságból, mely — színlalal által — olybá tűnik fel a kinematográfion, mintha lélelmes és zord hegyvidék volna.

+ Óra helyett zsolttár. Egy amerikai lelkész, aki Nyugat-Virginiában nagy gyalogló-turát tett, gyaloglása közben egy farmer kis házikójához jutott, ahol enniavált kért. Nem bánja, ha csak néhány lótt tojást adnak is neki. Néhány pillanattal később énekhangot hallott a konyha felől. A farmer felesége egy zsolttár első versszakát énekelte nagyon lassu ütemben. Amikor az ének elhangzott a farmer felesége megjelent és behozta a lótt tojásokat. A lelkész kíváncsian kérdezte a nőt, hogy mért énekelte olyan lassan a zsolttárt és miért csak az első versszakát.

— A tojások miatt volt a válasz. Ha olyan gyorsan énekelek, mint a hogy a templomban szoktak, akkor a tojások nem lónek meg eléggé és ha a második versszakot is énekelem, akkor nagyon keményre lónek. Ez a zsolttár az én óram.

+ Az alkoholi mint étel. Nem az európai, hanem az amerikai orvosok lépik meg ismét valami csodálatos föltedzéssel a világot. Az amerikai doktor urak ugyanis egy bizonyos idő óta csodálkozva tapasztalták, hogy előkelő és művelt hölgyek, asszonyok, ugy mint leányok: gyakran olyan lélekállapotban vannak, melyet enyhén szólva, legalább is mámorosnak kell nevezni. Minthogy az ki volt zárva, hogy az illető demónok, akár titokban, akár nyíltan többet ittak volna az elégnél, eleinte rejtélyesnek tűnt fel a dolog. Az orvosok tehát kutatni kezdték a rejtély okát és rájöttek arra, hogy az úrnők nem az italtól, hanem az ételtől — rugnak be. E furcsaságnak amerikai szellemben tartott magyarázata az, hogy egy idő óta olyan piskótákat és bombonokat fogyaszt az amerikai uri, különösen a női társaság, melyben rendkívül sok a whiskey, vagy a cognac tartalom. A hölgyvilág, különben is barátja lévén az édességeknek, annyira megszerette ezt a divatozó nyálánságot, hogy sokan közülök megrészegültek attól amit — ettek. Így lett, az amerikai orvosok eszejárása szerint az alkoholból, nem ital, hanem étel.

nial ökor legjobb minőség 48 K-tól 54.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 42.— K-tól 46.— K-ig, Bika jobb minőség 50 K-tól 62.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 42.— K-tól 48.— K-ig, Bivaly 38 K-tól 40 K-ig, kivételesen — K-ig, Magyar tehén 36.— K-tól 52.— K-ig, kivételesen 57.— K-ig, Tarka tehén 42.— K-tól 62.— K-ig, kivételesen 76.— K-ig, Mind 100 kilónként éló sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökor elsőrendű — K-tól — K-ig, métermázsánkat, kivételesen — K-tól 600—760 K-ig páronkat, közép minőségű — K-tól — K-ig 100 kilónként 580 K-tól 670 K-ig páronkat, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronkat. Hízalmai való ökor tehén 100 kg-kint — K-tól 50.— K-ig, Fejőstehén keresztetett színes — K-tól — K-ig darabonkint, bonyhádi faj — K-tól — K-ig darabonkint, kivételesen — K-tól — K-ig, Igás bivaly — K-tól — K-ig páronkint, Vágómarhából a felhajtás 400 darabalt kisebb volt, mint a mult hetén, dacára annak az árak nem javultak, mivel külföldi vevők nem voltak a vásáron, a helybeli mészárosok pedig szükségletüknek jelentékeny részét a szombati és hétfői szeb vesztgázáron fedezték; különösen gyeongebb minőségek iránt csekély az érdeklődés s csakis nyomott árakon adhatók el. Jármos ökrökben és fejőstehenekben gyeong a kereslet.

Borjavásár. 1901. évi október hó 3-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi éló borju 526 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, — db, növendékmarha 80 darab, bárány éló — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belföldi éló borju L rendű 74—85 l-ig, kivételes 90 l, 11. rendű 60—72 l-ig, 1 kilónkint, leölt borju l. r. — l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. — l. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjukért 38—48 l-ig, Növendék marha — l-től — l-ig, l. r. 54—60 l-ig, középminőségű 48—52 l-ig, alarendelt 40—46 l-ig, 1 kilónkint. Bárány éló — k., leölt bárány — k., kivételesen ár — k-ig páronkint. — Az irányzat élénk volt, mindazonáltal áremelkedés nem észlelhető. A készlet elfogyott.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lóvárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi október 3-án Készlet 831 darab. Erkezett 505 darab. Összesen 1336 darab. Eladott 800 darab. Maradt 536 darab. Napi árak: 120—150 kilogramm sulyban 88—92 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 88—94 koronáig, 320—380 kigr. sulyban 84—94 K-ig, Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 80—84 koronáig, Malac 62—80 korona. Az árak lanyhák.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 5397 drb juh volt. Árak 1—2 fillérrel hanyatlottak. Árak kgkint: kiviteli juh 42—46 fillér, kivételesen 48 fillér, selejtes juh — fillér.

Bécsi szurómarhavásár, október 3. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhottak: 3832 drb borjut, 2451 drb éló sertést, 989 darab levágot sertést, 543 levágot juhot, 110 darab bárányt. Műhethi árak tartottak.

Eladási árak: Levágot borju 76—88 fillér, elsőrendű 90—110 fillér, lejeleje 112—120 fillér, éló borju 60—96 fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 68—85 fillér, kivételesen — l., levágot nehéz sertés 96—106 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 99—100 fillér, elsőrendű süldő 84—104 — l., éló juh — l., levágot juh 60—84 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonkint. Bárány 10—24 korona. páronkint.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, október 3.

Gyenge kínálat és nyugodt irányzat mellett 14.000 métermázsas buza került eladásra, változatlan árakkal.

Rozs változatlan. Zab tartott. Eladottat: **Buza. Tiszavidéki:** 100 mm. 80 k. 8 K. 20 l., 600 mm. 795 k. 8 K. 25 — 100 mm. 795 k. 8 K. 15 l., 500 mm. 79 k. 8 K. 20 l., 500 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 l., 300 mm. 79 k. 8 K. 0 7/8 l., 200 mm. 785 k. 8 K. 0 7/8 l., 200 mm. 785 k. 8 K. 10 l., 400 mm. 788 k. 8 K. 15 l., 100 mm. 785 k. 8 K. 15 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 l., 150 mm. 78 k. 8 K. — l., 100 mm. 775 k. 8 K. 05 l., 200 mm. 775 k. 7 K. 80 l., 200 mm. 775 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 775 k. 7 K. 90 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 l., 500 mm. 76 k. 7 K. 80 l.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 78 k. 7 K. 90 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 85 l., 150 mm. 75 k. 7 K. 65 l., 500 mm. 735 k. 7 K. 47 1/2 l.

Fehérmegety: 1000 mm. 77 k. 7 K. 87 1/2 l., 360 mm. 75 k. 7 K. 70 l.

Bukini: 2000 mm. 775 k. 7 K. 90 l., 1200 mm. 765 k. 7 K. 90 l.

Ujvidéki: 1500 mm. 76 k. 7 K. 70 l.

Mind három hónapra. Rozs: 200 mm. 6 K. 70 l., 200 mm. 6 K. 67 1/2 l., 300 mm. 6 K. 65 l.

Arpa: 300 mm. 5 K. 75 l., 100 mm. 6 K. 60 l. Zab: 100 mm. 6 K. 90 l., 100 mm. 6 K. 87 1/2 l., 300 mm. 6 K. 75 l., 100 mm. 6 K. 70 l., 100 mm. 6 K. 65 l., 300 mm. 6 K. 65 l., 200 mm. 6 K. 85 l.

Köles: 6000 mm. (román) 4 K. 70 l.

Készpénzfizetés mellett. A készrua hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	Kilogramm		Kilós	Kilogramm	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki uj	79	7,05	7,28	70	8,—	8,16
"	77	7,10	7,35	68	—	—
"	75	7,15	7,40	66	—	—
"	73	7,20	7,45	64	—	—
Fehérmegety	77	7,50	7,80	68	8,—	8,16
"	75	7,55	7,85	66	—	—
"	73	7,60	7,90	64	—	—
"	71	7,65	7,95	62	—	—
Festvidéki	77	7,90	8,20	68	9,—	9,06
"	75	7,95	8,25	66	—	—
"	73	8,00	8,30	64	—	—
"	71	8,05	8,35	62	—	—
Bánsági	77	7,25	7,55	68	0,—	0,—
"	75	7,30	7,60	66	0,—	0,—
"	73	7,35	7,65	64	0,—	0,—
"	71	7,40	7,70	62	0,—	0,—
Bécsi	77	7,75	8,05	68	—	—
"	75	7,80	8,10	66	—	—
"	73	7,85	8,15	64	—	—
"	71	7,90	8,20	62	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	Kilogramm	
		K.-tól	K.-ig
Rozs uj elsőrendű	70—72	6,70	6,80
" második	—	6,50	6,70
Arpa — lakarmány	60—62	6,90	6,10
" — égetni való	62—64	6,70	6,90
Zab — sörözőre való	34—36	0,—	0,—
Zab —	36—41	0,50	0,60
Tengeri — bánsági	—	0,—	0,—
" — másona	—	5,16	6,20
Repos — káposztá	—	0,—	0,—
" — bánsági	—	4,90	6,10

A határközvetlet folyamán a következő zötekek törtétek:

Buza októberre	7.73—7.71—7.70—7.71—7.72
Áprilisi buza 1902.	8.18—8.19—8.18
Rozs októberre	6.80—6.81—6.82—6.83—6.82
Áprilisi rozs 1902.	6.99—7.—7.01
Zab októberre	6.69—6.70—6.71
Áprilisi zab 1902.	7.6—7.07—7.08
Májusi tengeri 1902.	5.08—5.09—5.03—5.07

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	7.71 pénz 7.72 áru
Áprilisi buza 1902.	8.18 " 8.19 "
Rozs októberre	6.82 " 6.83 "
Áprilisi rozs 1902	7.01 " 7.02 "
Zab októberre	6.70 " 6.71 "
Áprilisi zab 1902.	7.06 " 7.07 "
Májusi tengeri 1902.	5.06 " 5.07 "

Délután fél 5 órakor zárult:

Buza októberre	7.72—7.73
Buza áprilisa	8.17—8.18
Rozs októberre	6.81—6.82
Áprilisi rozs 1902	7.—7.01
Zab októberre	6.71—6.72
Áprilisi zab 1902.	7.07—7.08
Májusi tengeri 1902.	5.06—5.07

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde alapirányzata nyugodt külföldi zárlatokra kedvező volt. A forgalom igen szük határok közt mozgott, melynél togva az árfolyamokban nem volt változás.

A helyi piacon Rimamurányi a bécsi vételek és Városi vasut kedvező havi kimutatása által értek el csekély emelkedést.

A déli tőzsde magasabb berlini taxációkra és bécsi vételekre megszilárdult és kedvező irányzatot mindvégig megtartva, ugyanigy zárult.

A valuták és érovaltók változatlanok.

Az előtőzsde: nyugodt. Közlöttek: Osztrák hitelrészvény 614.—615.25. Rimamurányi 417.50—420.50. Városi vasut 279.—280.— korona.

A déli tőzsde: tartott. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 622.50—623.50. Osztrák hitelrészvény 618.50—618.—. Allamvasutak 616.—616.50. Rimamurányi 421.—422.—. Közuti vasut 550.—551.— korona.

Forgalomban került továbbá: Magyar asphalt 199.—200.—. Városi vasut 279.—280.— korona.

Utőtőzsde: A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 616.—. Magyar hitelrészvény 622.—. Leszámitoló 408.—. Rimamurányivasmű 424.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 616.50. Közuti vasut 550.—. Villamos vasut 279.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 42.—48.— korona, vörös aprószemű 42.—46.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 48.—50.— korona, nagyszemű 51.—45.— korona. Diázónszit: budapesti: 55.—55.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 44.—44.50. korona, 8 darabos 45.50—46.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.25—13.75 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 14.25—13.75 korona, 85 darabos 15.75—16.— korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50 korona, 100 darabos 14.—14.50 korona, 85 darabos — korona. Szilvaiz: slavóniai 19.25—20.— korona, szerbiai — korona, azonnal való szállításra.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Ménéslovak árverése. Az állami ménések lovainak árverését ma kezdtek meg a Tattersall telepén. A lehérvári, nagykőrösi és debreceni ménésből 26 herült lovat adtak el 25.540 koronáért, 19 állagára tehát 994 korona; a kishéri ménésből 19 fiatal kanca kelt el 29.580 koronáért, átlagár 1556 korona; a mezőhegyesi ménésből 26 fiatal kanca 36.700 koronáért; átlagár 1266 korona. Holnap folytatják a mezőhegyesi kancák árverését és utána árverés alá kerülnek a bábónai ménes arab lovak.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben 40.80 korona pénzben, illetve 41.20 korona, áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökor 810 darab, magyar tehén 451 darab, szerbiai ökor — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökor — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 110 drb, bika 93 darab, összesen 1473 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökor 82 darab, fejős tehén 199 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, fűszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hízott ökor, legjobb minőségű 64.— K-tól 70.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként éló sulyban, középminőségű 56.— K-tól 62.— K-ig, silányabb minőség 48 K-tól 54 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-tól 57.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 40 K-tól 48 K-ig. Tarka hízott ökor, legjobb minőségű 64 K-tól 72.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 52 K-tól 62.— K-ig, silányabb minőség 46 K-tól 50 K-ig. Szerb és bosz-

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőszenén a megnyitáskor gyenge volt az irányzat, amely azonban csakhamar javult. A déli tőrszén szilárd volt az irányzat. Zárúlatkor szilárd volt az irányzat. Berlini magáncsontó 2/4.

Bécs, október 3. (Magyar értékek zárúlat.) 4 2/10-os aranyjárdék 118.45. Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy 141.50. Magyar vasúti kölcson ezüstben 100.10. Magyar kéri vasúti állami kötvény 119.25. Magyar eszámító- és pénzváltóbank 405.-. Rimamurányi vasműrészvény 423.-. Magyar koronajárdék 92.50. 4 1/10-os Magyar földterem. kötvény. Magyar hitelbank részvény 623.-. Magyar nyerevény kölcson sorsjegy 137.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 350.-. Magyar kereskedelmi bank. Magyar cukoripar 1700.-.

Bécs, október 3. (Osztrák értékek zárúlat.) 4 2/10-os papírjárdék 98.50. 4 1/10-os osztr. aranyjárdék 118.75. 1800-os sorsjegy 138.50. Osztrák hitelrészvény 396.50. Angol-osztrák bank 259.-. Bécsi bankjegyet 420.50. Osztrák-magyar bank 1629.-. Déli vasút 78.50. Dunagőzhajózási részvény 7/8.-. Dohányrészvény 272.-. Császár és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.20. 4 2/10-os ezüst járdék 98.30. Osztrák koronajárdék 95.80. 1864-iki sorsjegy 212.-. Osztrák hitelintézeti részvény 616.-. Unionbank 510.-. Osztrák Länderbank 389.-. Osztrák-magyar államvasút 616.50. Elbavölgyi vasút 490.-. Alpezi bányász részvény 344.-. 20 frank arany 19.-. Londoni váltóár 239.05. Bécsi Tramway Litt B. 224.50. Bécsi Tramway Litt A. 230.50. Lipót kőbő 315.-. Az irányzat szilárd.

Bécs, október 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárúlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 616.50. Magyar hitelrészvény 624.-. Angol-Osztrák bank 259.-. Bécsi bankjegyet 421.-. Union bank 511.-. Länderbank 388.-. Osztrák-magyar államvasút részvény 616.50. Déli vasút 78.50. Elbavölgyi vasút 490.50. Északnyugati vasút részvény 463.-. Dohányrészvény 273.50. Rimamurányi vasúti 425.50. Alpezi bányász részvény 343.-. Májusi járdék 98.50. Magyar korona járdék 92.50. Török sorsjegyek 93.60. Német birodalmi márka 117.28-30. Napoleon d'or -.-.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 3. (Tőrszén indítás.) A birodalmi bank erős igénybevétele aggodalmakat keltett a készpénzpiac alakulására nézve. Ennek következtében a tőrszén irányzata bizonytalan volt. A bankpiac árfolyamai részben gyöngültek. Később az a nézet kerekedett felül, hogy az esedékes kamatok fizetése következtében rövidesen erős visszafordulás várható a birodalmi bankba. Kedvezően hatott az irányzatra a közmunkaiügyi miniszternek a vasúti építkezéseket sürgető rendelete is, aminek következtében a bányá- és más értékek megzsilárdultak. Magánészámítóbank kamatláb 2 1/2%.

Berlin, október 3. (Zárúlat.) 4 2/10-os papírjárdék -.-. 4 1/10-os osztrák aranyjárdék 101.25. Elbavölgyi vasút -.-. Magyar koronajárdék 93.60. Osztrák-magyar államvasút 132.25. Kassa-oderbergi vasút -.-. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási kölcson 102.50. Alpezi bányász részvény -.-. Disconto-Commandit 171.60. Altalanos villamosági Edison 175.-. Gelsenkircheni 160.-. Laura-kőbő 180.75. 4 2/10-os ezüstjárdék 98.50. 4 1/10-os magyar aranyjárdék 100.30. Osztrák hitelrészvény 194.10. Déli vasút 18.75. Károlyi Lajos vasút -.-. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/10-os új orosz kölcson 96.-. Török dohányrészvény -.-. Olasz járdék 99.25. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trust 149.-. Harpeni 155.25. Az irányzat szilárd.

Berlin, október 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/10-os magyar aranyjárdék 100.-. Magyar koronajárdék 93.60. Osztrák hitelrészvény 193.90. Osztrák-magyar államvasút 132.25. Déli vasút 19.75. Északnyugati vasút 216.25. Elbavölgyi vasút -.-. Orosz bankjegy készpénz 171.60. Buschtiehradi 99.25. Orosz bankjegy -.-. (Ultimeo.) Lombard -.-.

Frankfurt, október 3. (Zárúlat.) 4 2/10-os papírjárdék 98.70. 4 1/10-os osztrák aranyjárdék 101.10. Magyar koronajárdék 93.65. Osztrák-magyar bank 117.80. Déli vasút 19.95. Elbavölgyi vasút 115.60. Londoni váltóár 203.80. Bécsi bankjegyet 107.80. Villamos részvény 117.-. 3 1/10-os magyar aranykölcson 83.95. 4 2/10-os ezüstjárdék 98.60. 4 1/10-os magyar aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelrészvény 194.-. Osztrák-magyar államvasút 132.20. Északnyugati vasút -.-. Bécsi váltóár 85.25. Párisi váltóár 808.33. Unio bank -.-. Alpezi bányász részvény 170.55. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyarany január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 194.-. Német bank 190.80. Disconto

171.75. Berlini kereskedelmi bank -.-. Gelsenkircheni 160.55. Harpeni 155.60. Laura-kőbő 154.75. Olasz járdék -.-. Szilárd.

Hamburg, október 3. (Zárúlat.) 4 2/10-os ezüstjárdék 98.40. 1860. sorsjegy 139.25. Déli vasút 19.50. 4 1/10-os osztrák aranyjárdék 100.95. Osztrák hitelrészvény 193.70. Osztrák-magyar államvasút 132.60. Olasz járdék 98.90. 4 1/10-os Magyar aranyjárdék 100.15. Az irányzat gyengebb.

Páris, október 3. (Zárúlat.) Osztrák-magyar államvasút 671.-. 4 1/10-os osztrák aranyjárdék 103.15. Osztrák Länderbank -.-. 3 1/10-os francia járdék 101.-. Ottomanbank 518.-. 3 1/2 1/10-os francia járdék 100.90. Alpezi bányász részvény 376.-. Déli vasút -.-. 4 1/10-os magyar aranyjárdék 101.85. Párisi bankrészvény 1020. Olasz járdék 99.42. Francia földterem. járdék -.-. Osztrák földteremintézeti részvény 1198. Török dohányrészvény 304.-. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Oktober 3. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Húsolt sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felül sulyban) -.-. Füllérg. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő sulyban) -.-. Füllérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felül sulyban) 92-93 -.-. Füllérg. Fialat közép (páronként 261-320 kilogramm terjedő sulyban) 91-92 -.-. Füllérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) -.-. Füllérg. - II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felül sulyban) -.-. Füllérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm sulyban) -.-. Füllérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) -.-. Füllérg. - III. Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban) -.-. Füllérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő sulyban) -.-. Füllérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) -.-. Füllérg. IV. Romániai eredetű (Stachl). Nehéz (páronként 340 kilogramm terjedő sulyban) -.-. Füllérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) -.-. Füllérg. - V. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban) 90-91 füllérg. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 90-91 füllérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 90-91 füllérg.

Sertésüzlet szám 1901. október 1. napján volt készlet 44.520 darab. - 1901. október 2. napján felhajtott 1149 darab. 1901. október 2. napján észállított 400 darab. 1901. október 3. napjára maradt készletben 45.269 darab.

Kivonata hivatalos lapból.

Oktober 3.

Kinevezések. Az első főudvarmester Retzer Ferenc főszámtanácsosi címmel és jelleggel felruházott számtanácsost és Rust Gyula számtanácsost főszámtanácsosokká; a belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterének Szemere Lajos miniszteri segédtitkárjával címmel és jelleggel felruházott miniszteri fogalmazót választásos miniszteri segédtitkárká, Kisely Gyula miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá, Martonovich József fizetés nélküli segédfogalmazót választásos miniszteri segédfogalmazóvá, Santa Imre és Nappel Gyula fogalmazó gyórnokokat fizetés nélküli segédfogalmazókká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Keszler Károly orvosi állami polgári iskolai tanítót a temesvári állami tanítóképző intézetbe segédtanárrá és Schön István temesvári állami elemi iskolai tanítót ugyanancsak a temesvári állami tanítóképző intézetbe gyakorló iskolai tanítóvá, véglegesen kinevezte. A földművelésügyi miniszter kinevezte ideiglenes minőségű erdőgyórnokokká a következő végzett erdészet akadémiai hallgatókat: 1. a magyarországi kincstári erdők kezelésénél rendszeresített erdőgyórnokok létszámába: Zung Nándor a zsarnóczi erdőművelő, Schmid Ernő a lugosi erdőgazdálkodó; 2. a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelésénél rendszeresített erdőgyórnokok létszámába: Korbély Samu a vinkovcei főerdőművelő és Stojanovic Ilést az otocsai erdőművelő.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskuro Klein Szidónia és Sándor szolnoki lakosok vezetéknévénél Biharira, Fuchs Mór budapesti lakos, valamint kiskuro fia György vezetéknévénél Farkasra, Zsúbrich István csendőrfőmester győri lakos vezetéknévénél Zalavárra, Deutsch (Deics) Miksa budapesti lakos, valamint kiskuro leánya Irén vezetéknévénél Darányira, Löwenkopf Diana budapesti lakos vezetéknévénél Lehelre, Gansel Miksa bécsi lakos vezetéknévénél Marsóra, Heid Sándor nagyváradi lakos vezetéknévénél Horvátra, Huber Kálmán Gera bécsi lakos vezetéknévénél Horvátra, Stern M. Jenő kishegyési lakos vezetéknévénél Szemzóra, Grünwald Hermina budapesti lakos vezetéknévénél Duboványira kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A bastyaházi erdőszámvervőszéknél szám-

tizti állásra október végéig; a keszthelyi gazdasági tanítónézetnél gazdasági segédk állásra október 20-ig; a zombori ügyészségnél fogalmazó díjokos állásra, 15 nap alatt; a budapesti pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra 2 hét alatt; a nagygyűlési törvényszékénél aljegyzői állásra 2 hét alatt; a fiumei kormányzósnál mérnöki állásra, október 31-ig; a décsi törvényszékénél albírói állásra 2 hét alatt.

Napirend.

Napirend. Péntek, október 4. - Római katolikus; Assz. Ferenc - Protestáns Ferenc - Görög-orosz; (szep-tember 21.) Kora. - Zsidó Tisri 21. - Nap két 5 óra 48 perckor. - Nyugszik 5 óra 16 perckor. - Hold két: este 10 óra 14 perckor. - Nyugszik: délután 0 óra 46 perckor. - Az osztályosdiák huzása délelőtt 9 órakor. Nemzeti Múzeum. Regségtár, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. - Többi társai 1 korona belépődíjjal megtekinthetik. A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 7 óráig. Belépődíj 50 fillér. Országos Képtár az Akadémiában nyitva van délelőtt 9-11-gig.

Iparművészeti múzeum zárva. Teknőcsigolya iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9-12-gig. Mezőgazdasági Múzeum d. e. 9-11-gig. A földtani intézet múzeuma zárva. Közeledési Múzeum délelőtt 9-12-gig és délután 3-5-gig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-gig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémia könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-8-gig. Allatheti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi számkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (meinyten az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kereskedélségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

Budapest, október 3.

Az Európa keleti felét borító magas nyomás magva Oroszország beisejében 775 mm-re emelkedett. A minimum Északnyugaton van.

Az idő Keleten derült, Közép-Európában részben felhős és Nyugaton többnyire esős. A hőmérőket Oroszország északnyugati részén a fagypontra alá szállta. Hazánkban a száraz, enyhe időjárás egyre tart. Kildítés: Enyhe, száraz idő várható.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location, Okt. 3. (m), Okt. 4. (m), Okt. 5. (m). Lists water levels for various locations like Inn, Dunna, Tisza, M-Sajgót, etc.

Titkos betegségek. Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista. Gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalata alapján.

Kataphorese. IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK. radikális gyógyítására legjobban ajánljuk Dr. MITZGER kiváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Budapest székesszóvárosi képes utmutató. Összeállította: Jauernik Nándor. A főváros élénk színészeti, könnyen áttekinthető térképe...

TITKOS BETEGSÉGEKET. Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülés-tudós, volt orvosi kir. oszt. főorvos. Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1901. október hó 4-én.

Tannhäuser

és a warburgi dalnokverseny.
Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét
irta Wagner Richard, fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Szendrói	Bitorolf	Várady
Erssébet	Diósy	Henrik	Kiss B.
Tannhäuser	Burrian	Reimar	Kornai
Wolftram	Takács	Vénus	Kaczór
Walter	Kertész	Pásztorfiu	Boris M.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. október hó 4-én.

Előszór:

A sasok.

Vigjáték 3 felv. Irtá Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Ferrai Gábor	Náday L.	Bukibis	Rózsahegy
Felcségy	Lánczy	Lányi	Latabár
Sas Barnabás	Ujvázi	Tűskés	Narcsiz
Sas Ferenc	Császár	Lola	Mészáros
Sas Viktor	Zilahy	Mari	Boros

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. október hó 4-én.

A szerecsencsillag.

Angol operett 3 felvonásban. Szövegét írták Adrian
Ross, Charles Brookfield és Aubrey Hopwood. For-
ditották Latsók Andor, Makai Emil és Mérei Adolf.
Zenéjét szerzte Ivan Caryll.

Személyek:

Bahadur	Sziklay	Lord Teddy	Ledófsky
Bim-Shing-Tapa	Delly	Oázis	Almássy
Milimatt	Boross	Cukornád	Lukácsy
Rhoniceros	Mitrai	Ananász	Mezei
Alcá	Tomesányi	Makvirág	Sziklayné
Taplóka	Palásthy	Mika	Turhányi
Laula	Bolgár N.	Ajtonálló	Iványi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. október hó 4-én.

S z i v e m!

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá Bilhaud és Hennequin.
Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Grisolles	Góth	Maxime	Tapolezai
Montureux	Balassa	Francine	Fábian
Antoinette	Csillag	Rose	Bálint
Héline	Gazsi M.	Joseph	Kassay
Gaston Chateau	Bihari		

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. október hó 4-én.

Délután 2 óraker ingyen előadás.

Milliók a hó alatt.

Regényes színmű 5 képm. D. Ch. Murray regényéből
irta Francis Bartington. Magyarra átdolgozta
Bálint Dezső.

Este:

Előszór:

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással.
Irtá dr. Béli Izor. Zenéjét szerzte Fejér Jenő.

Személyek:

H. Katalin	Hegy	Mária	Nyiri
Gr. Gurackij	Szirmai	Olga	Nyári
Buranov Iván	Szabó	Télémaque	Németh
Trojkov Fedor	Tollagi	Duplessis	Küry
Alekszej	Hörvath	Anica	Bojár
Sunderland	Ujvári	Gregor	Kiss M.
Dacekov	Havasi	Tizsi	Szerdahelyi

Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. október hó 4-én.

R ó m a.

Három szakaszban. Irtá Imrei Ferenc.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

A napibeszéd tárgya

a szenzációs októberi program:

Rosario Guerrero

a „Tör és róza” némajátékban.

Paul Conchas

manőver-jelenetével.

O. K. SATO

kókuszes zsonglőr.

Fiorati testvérek

a fölülmulatlanjancsencok.

Mörbitz Bernát

Nordsterne Trio

Zarina, Vendér, Helene és Emilion.

Baumann, Jim és Jam, Kövessy,

Olly Jolly

M a r g h o r i t a

és a „Kozmográf” (új sorozat)

Az előadás 8 óraker kezdődik.

Jegy előre váltható, a pénziárnál délelőtt 10-től 1 óráig.



Felöltő és télikabátok.

Felöltő 9 frt, Télikabátok 16 frt, Téli-
nadrág 6 frt, Téli öltönyök 16 frt, minden
tisztá gyapjúból Rothberger Ja-
kahnál, cs. és kir. udv. szállító Buda-
pest, Váci-utca 6.

Ruhák becsérlőtetnek.



RÓKA táncintézetében

Szentkirályi-utca 6.

már a beiratások megkezdődtek.
Csoportok előjegyzése. Magánórák.

Hirdetmény.

F. év október hó 14-én Károly fő-
herceg laktanya tisztii gyűléstermében
Budapest és hozzátartozó helyiségek
cs. és kir. helyőrségei számára 1901.
november 1-től 1902. április 30-ig
szállítandó

élelmi szerekre

tárgyalás tartatik.

A határozmányok az 1901. októ-
ber 1-én kelt hirdetményben foglal-
tatnak, mely naponta délelőtti
9—11 óráig a katonai-élelmezési
raktárnál 77. szám ajtó megtekint-
hető.

A cs. és kir. helyőrségi közétke-
zési bizottság.

DÉLI VASUT.

A háló és közvetlen kocsik forgalma Budapest d. v. pályá-
udvarról az 1901/1902. évi TELL menetrendben.

I. II. oszt. hálókocsí. Budapest d. v. Velence (Venezia) között.
Pragerhof—Nabresina-Cormonson át.

Bpest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. ... 2 óra 10 perc
Velence ... érk. d. u. 2 ... 10 Budapest d. v. érk. d. e. 9 ... 53
Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsí két I. oszt. hálókocsíval.
Budapest d. v. — Ala között. Pragerhof-Marburg-Franzenfesten át.

Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Alából indul d. u. 1 óra 57 perc
Alaba érkezik d. u. 4 ... 14 Budapest d. v. érk. reggel 9 óra 53 p.
Menettartam: 20 1/4 óra. Menettartam: 20 óra.

I. II. oszt. közvetli. kocsí. Bpest d. v. Velence (Venezia) között
Pragerhof-Nabresina-Cormonson át.

Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. ... 2 óra 10 perc
Velence ... érk. d. u. 2 ... 10 Budapest d. v. érk. d. e. 9 ... 53
Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.

Budapest d. v. Abbazia—Flume között. Pragerhof—St.-Peteren át.

Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Flume ... ind. este ... 7 óra 52 p.
Flume ... érk. d. e. 9 ... 38 Budapest d. v. érk. d. e. 9 ... 53
Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 14 óra.

Budapest d. v. Triest között. Pragerhofon át.

Bpest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc Triest ... ind. reg ... 8 óra 00 p
Triest ... érk. este 9 ... 00 Budapest d. v. érk. este ... 9 ... 20
Menettartam: 13 óra. Menettartam: 13 1/4 óra.

Budapest d. v. Pakrác között. Nagy-Kanizsa—Daroson át.

Budapest d. v. ind. este 9 óra 50 perc Pakrác ind. d. u. ... 2 óra 50 p.
Pakrác ... érk. d. u. ... 1 óra 20 Budapest d. v. érk. reggel 6 ... 32
Menettartam: 15 1/2 óra. Menettartam: 15 1/4 óra.

LAMPÉL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésében (Andrássy-út 21. szám)
az 1901/1902. tanévben a következők tanintézetekben használható tankönyvek kaphatók:

- Budapesti m. kir. tanítóképző-intézetii gyakorló főgymnasium
- I. ker. állami főgymnasium
 - II. ker. egyetemi kath. főgymnasium
 - IV. ker. kölyvestanítórendi főgymnasium
 - IV. ker. ág. h. ev. főgymnasium
 - Orsz. Nőképző-Egyesület leánygymnasiuma
 - V. ker. állami főgymnasium
 - V. ker. Dr. László-féle nyilvános főgymnasium
 - VI. ker. állami főgymnasium
 - VII. ker. állami főgymnasium
 - VIII. ker. állami főgymnasium
 - IX. ker. ev. ref. főgymnasium
 - II. ker. állami főreáliskola
 - IV. ker. községi főreáliskola
 - V. ker. állami főreáliskola
 - VI. ker. állami főreáliskola
 - VIII. ker. községi főreáliskola
 - VI. ker. m. kir. állami felsőbb leányiskola
 - VI. ker. állami Erzsébet nőiskola felsőbb leányiskolája
 - I. ker. felsőbb leányiskola
 - IV. ker. községi felsőbb leányiskola
 - Angolkisasszonyok intézetének felsőbb leányiskolája
 - Neschitz-féle nyilvános felsőbb leányiskola
 - Kereskedelmi Akadémia
 - keleti kereskedelmi Akadémia
 - II. ker. községi felső kereskedelmi iskola
 - V. ker. felső kereskedelmi iskola
 - VI. ker. felső kereskedelmi iskola
 - IX. ker. felső kereskedelmi iskola
 - Röser János-féle felső kereskedelmi iskola
 - I. ker. polgári fuiskola
 - II. ker. községi polgári fuiskola
 - III. ker. községi polgári fuiskola
 - VI. ker. községi polgári fuiskola
 - VII. ker. községi polgári fuiskola (Wesselenyi-utca)
 - VII. ker. községi polgári fuiskola (Nagy-Diófa-utca)
 - VII. ker. izr. polgári fuiskola
 - VIII. ker. községi polgári fuiskola
 - IX. ker. községi polgári fuiskola
 - Röser-féle magán polgári fuiskola
 - I. ker. községi polgári leányiskola
 - II. ker. községi polgári leányiskola
 - III. ker. községi polgári leányiskola
 - IV. ker. községi polgári leányiskola
 - V. ker. községi polgári leányiskola
 - VI. ker. községi polgári leányiskola
 - VII. ker. községi polgári leányiskola (Dohány-utca)
 - VII. ker. községi polgári leányiskola (Arenai-út)
 - VII. ker. Szent Sziv-szárda r. k. polgári leányiskola
 - VIII. ker. községi polgári leányiskola (Prater-utca)
 - VIII. ker. községi polgári leányiskola (Csokonay-utca)
 - X. ker. községi polgári leányiskola
 - IX. ker. Ranolder-féle r. k. polgári leányiskola
 - IX. ker. Szent Margit r. k. polgári leányiskola
 - IV. ker. ág. ev. polgári leányiskola
 - VII. ker. izr. polgári leányiskola
 - IV. ker. orsz. nőképző-Egyesület polgári leányiskola
 - VII. ker. magyar gazdaszónyok egyj. polg. leányiskolája
 - VII. ker. Jants-féle magán polgári leányiskola
 - I. ker. állami polgári iskolai tanítóképezde
 - IV. ker. polgári iskolai tanítóképezde
 - I. ker. állami elemi iskolai tanítóképezde
 - VIII. ker. orsz. izr. elemi iskolai tanítóképezde
 - II. ker. állami elemi iskolai tanítóképezde
 - IV. ker. orsz. nőképző elemi iskolai tanítóképezde
 - IV. ker. róm. kath. elemi iskolai tanítóképezde
 - VI. ker. Fröbel-féle óvónképezde
 - IX. ker. róm. kath. elemi iskolai tanítóképezde
- valamint az összes községi elemi népiskolában használható tankönyvek.
- Ezekben kívül kaphatók ugyanott bárhol megjelent és bárhol használható áll. közp- (gymnasium és real) felső kereskedelmi, felsőbb leányiskolai, polgári fu- és leányiskolai, elemi népiskolai, tanító-, tanítónő- és óvónképezde tankönyvek.

PRÓBA SZERENCSE!

Kéttrajcáros levelezőlapon
tett megrendése ele-
gendő, hogy meggyőző-
dést szerezzen cipőim jósa-
gáról, mely ha nem felelne
meg, a pénzt haladéka-
tanulni visszadom



Minden ci-
pőért egy
évi jótál-
lást vállal.

lok, ha az Államig főtallalt „Guzsi” kenőccsel,
melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek elegendő egy
papírlapon harisnyában a lábaltal rajza. Kérje ké-
pes árjegyzékem ingyen.

Férfi sima vízcsipő 3.—
Férfi elegáns víz fűzős 3.50
Bucsalw. bőr v. szalon-
lakk, elegáns, fűzős 4.—
Női serge ovos v. fűzős 3.—
Angol bucsalw. bőr v.
szalonlakk fűzős 3.—
Elegáns cipőcsizma egy da-
rabból, kélhálósággal
Cégválatás f. íg. a tisztelt részem értes tudomására hozom,
cégem Agulár Dávid fia, ezennel saját nevem alatti vezetésm.

AGULÁR IGNÁTZ
Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	A varázsfuvola	Ugyanaz	Szivem	Katalin	Ugyanaz
d. n. Vasárnap este	—	Endre és Johanna	Ocskay brigadéros	Mikolai bíró	New-York szépo
	A sevilai borbély	A sasok	Szivem	Katalin	Szerencsecsillag

Veszek
zöveghez edénylét
régí arany ezüst ártú brill-
láng és gyémánt ártú a
legmagasabb árak meliott
FRIED A.
óras és ékszerész
Kerepesti-út 2. szám.

